

3043:
THOMÆ
à
KEMPIS,
Canonici Regula-
ris Ordinis Sancti
Augustini
DE
IMITATIONE
CHRISTI,

LIBRI QUATUOR.

MONACHII

Apud auream Eleemosynam
S. Joannis Baptistæ.

Typis Joannis Jacobi Vötter,
Stat. Prov. Bav. Typogr. 1737.

JESU CHRISTO MESSIÆ

Christiani hominis

DUCI, DOCTORI, DOMINO

Qui est

PASTOR BONUS,

Animam ponens pro ovibus suis,

Easque ad Vitæ pascua ducens.

LUX MUNDI;

Quem qui sequitur, non ambulat in
tenebris.

OSTIUM:

Per quem, si quis intraverit, Sal-
vabitur.

VIA, VERITAS, & VITA:

VIA in exemplo, VERITAS in
promisso; VITA in præmio:

VIA Incipientium; VERITAS Pro-
ficientium; VITA Perfectorum.

Quem securè sequitur Christianus.

Quia VIA est, non metuit *seduci*.

Quia VERITAS, non potest *falli*.

Quia VITA, non timet *mori*.

O Beatus tali DUCE Christianus!

Sed si, uti ambulavit, ita & hic
ambulaverit.

A 2

Ad

ADvenæ & peregrini sumus omnes quotquot in regione longinqua, & terra deserta, procul à Patriæ finibus extorres degimus: ad quam tamen, (nec enim hîc civitatem manentem habemus) identidem vota nostra suspirant. Grandis ergo & difficilis nobis restat via. Unde fido & petito Viæ Duce nos opus habere quis neget? sed ecce adest nobis non aliquis magni Ananiæ filius, aut Angelus Raphaël è cœlo Tobiam ducturus, sed Angelorum Dominus. Æterni Patris Unigenitus: Tu, inquam mi Jesu, qui es ipsa VIA, VERITAS, & VITA, qui venisti à DEO magister, & VIAM DEI in veritate doces, quia & exemplo ducis ad vitam. Verè enim vita tua nobis vivendi norma est; & qui Christianus censerì vult, tuis debet inhærere vestigiis, teste discipulo, quem diligebas: *Qui dicit, se in Christo manere; debet sicut ille ambulavit, & ipse ambulare.* Quidni ergo sequamur Te, si non æquis passibus, saltem à longè, quantum fert nostra fragilitas? *Gloria quippe magna est, sequi Dominum.*

Tu verò, fidissime dux, qui unumquemque nostrum compellas, dicens: **SEQUERE ME.** Nam qui sequitur me, non ambulat in tenebris. Fac, ut possimus: da, quod jubes. Vides enim, quis nos languor occupet? quot nos avocent illecebræ: quot remoræ & obstacula retineant. O quam pauci in toto corde sequuntur te,

etiam inter eos, qui videntur, imò profitentur te propiùs sequi! Taceo de his, qui à recto & regia via, id est, à vestigiis tuis devii, sequuntur Deos alienos, & vadunt post concupiscentias cordis sui. Nempe qui scientiam viarum tuarum nolant, & viam pacis, utpote duram & arctam initio, & vias tuas pulchras non agnoscunt: ideoque eligunt viam illam latam & spatiosam, quæ floribus ac deliciis amœna ridet, placetque plurimis. Sed heu! serà penitentia damnant errorem, cùm se frustra in via iniquitatis lassati invenerunt.

Terrent nos eorum vestigia, quantumvis initiorum blanda; quid enim nisi contritio, & infelicitas in viis eorum? Videtur via isthæc initio bona, sed novissima ejus ducunt ad mortem. Ideo Te Ducem volumus Domine, qui præcessisti nos; & quid vis, nisi ut sequamur? Non possumus autem sine Te: ni Tu, qui monstras viam, porrigas & manum. Trahe nos post te, & curremus in odorem unguentorum tuorum. Deduc nos, Domine, in viam mandatorum tuorum: quia ipsam volumus. Viam autem iniquitatis procul amove à nobis. Duc nos, quacunque libet: sequemur securi, seduci non possumus, Te Duce. Ego ardua, aspera & angusta sit via; sequemur volentes, modò Tu nos ducas. Nimum vecors & ignavus est miles, qui sequi non vult, quâ videt Ducem præire.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

*Quomodo hi libelli cum fructu legendi.
Idem de aliis quibuscunque
piis libris accipe.*

1. *C*ertum quotidie tempus huic pie le-
ctioni præfige, illudque inviolabili-
ter quoad fieri potest, observa. Si iusta
occupatio horam statutam occupat, aut
surripit; proximâ illud recupera. Nonne,
cûm certum quotidie tempus idque satis
lubenter & largè detur corpori per cibum,
somnia, recreationem &c. reficiendo;
par erit, & anima, tantò digniori aliqua
temporis portio non negetur?

2. *P*repara animam tuam ad lectio-
nem imprimis parâ intentione, quâ solum
anima tua profectum queras, deinde brevi
mentis elevatione, quâ roges, donari tibi
cœlitûs lumen intellectûs seu gratiam, quâ
capax fiat animus rei lectæ; ut cognoscas,
quid Deus requirat à te; una cum serio
proposito cognitam Dei voluntatem exe-
quendi. Huic preparationi aptissimam
Formulam tradit ipse Thomas noster lib. 3.

c 2. *quoniam proinde pia lectione semper
promitti suadeo.*

3. *Non cursim & festinantur, uti supra
quoque Lectorem, monuimus. sed tractim,
serio, & magna cum attentione legendum.
Cum debita mora, inquit recens pius au-
ctor, & quiete interposita, ut divina illu-
strationi sit locus, subinde parumper subsi-
stendo, lecta recolendo, &, quâ ratione in
praxin reduci possint, dispiciendo. Porro
certa & ordinata sit lectio, vagam & de-
sultoriam fuge. Fastidientis stomachi est
multa degustare; nulli certo ferculo acquie-
scere. Sic inquinatur magis corpus, quàm
alitur. Eo ordine itaque lege librum, quem
sumpseris legendum. Illa tamen, quæ te ma-
gis concernunt, & affectus morésque tuos
propius attingunt, sæpius relegere nihil ve-
tat, imò proderit plurimum; maximè, si
particulare Examen adjunxeris.*

4. *Pios affectus lectioni congruenter
elicere stude. Aliàs inanis erit lectio, quæ
quidem intellectum illuminat, sed affe-
ctum non inflammat. Ideoque inferenda
ubinde pie aspirationes ad Deum, quibus
petatur gratia exequendi, quæ legis. Pro-*

posita etiam practica formanda, qua lectioni respondeant. Quin & illustriora quedam dicta, vel monita selige, ac reponere in ventrem memoria, qua subinde ruminis, ac expendas; vel qua tanquam sagittas è pharetra opportunè, cum usus feret, depromas contra tentationem, hoc vel illud vitium, quo magis laboras &c. vel qua tanquam calcaria virtutis humilitatis, patientie, divini amoris, &c. adhibeas.

5. Claude lectionem brevi aspiratione ad Deum, ut semen in terram cordis tui jactum servet, ac fecundet, & fructum in tempore suo proferat. Porro ne hac fastidias, quasi magno temporis impendio consistent; seito, momento penè, & unico mentis suspirio ista fieri posse. Quod si tamen mora nonnulla opus; ne pigeat: nullibi melius tempus collocaveris. Vide, quàm in aliis multis rebus vanis saepe & parvi momenti, nulla nobis gravis sit mora.

Has legendi leges si diligenter observant hujus de Imitatione libelli lectores, Christus deinceps fortè plures habebit imitatores.

THO-

THOMÆ A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS
ORDINIS S. AUGUSTINI.

DE IMITATIONE
CHRISTI

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spiritu-
alem vitam utiles.

C A P U T I.

*De Imitatione Christi, & con-
temptu omnium vanitatum
mundi.*

*Qui sequitur me, non am-
bulat in tenebris: (a)
dicit Dominus. Hæc
sunt verba Christi,
quibus admonemur*

*quatenus vitam ejus & mores
imitemur, si velimus veraciter*

A s illu-

(a) Joan. i.

2 DE IMITATIONE

illuminari , & ab omni cæcitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit , in vita JEſu Christi meditari.

2. Doctrina Christi, omnes doctrinas Sanctorum præcellit : & qui spiritum haberet , absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit , quòd multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt : quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plenè & sapidè Christi verba intelligere ; oportet , ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi , alta de Trinitate disputare : si careas humilitate , unde displiceas Trinitati ?

Verè , alta verba non faciunt sanctum & justum : sed virtuosam vitam efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem

& ionem quàm scire ejus defini-
tionem.

Si scires totam Bibliam, extra-
rîis, & omnium Philosophorum
dicta: quid totum prodesset, sine
charitate Dei & gratia. 1. Cor. 13.

*Vanitas vanitatum & omnia vani-
tas, (b) præter amare Deum, &
illi soli servire.*

Ista est summa sapientia, per-
contemptum mundi tendere ad
regna coelestia.

4. Vanitas igitur est, divitiarum
pericuras querere, & in illis spe-
rare.

Vanitas quoque est, honores
ambire, & in altum statum se ex-
tollere.

Vanitas est, carnis desideria se-
qui, & illud desiderare, unde post-
modum graves oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam opta-
re, & de bona vita parùm curare.

A 6

V4

(b) Eccl. 1.

4 DE IMITATIONE

Vanitas est, praesentem vitam solum attendere: &, quae futura sunt, non praevidere.

Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit: & illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

§. Memento illius frequentem proverbii: *Quia non satiatur oculus. dissipatur auris impletur auditu.* (c)

Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, & ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem, maculant conscientiam, & perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire sui ipsius.

I. OMNIS homo naturaliter se desiderat: sed scientia sine timore Dei quid importat?

Melior est profecto humilis rusticus, qui DEO servit, quam super-

(c) Eccl. 1. per-

perbus Philosophus, qui, se neglecto, cursum cœli considerat.

Qui bene seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia, quæ in mundo sunt & non essem in charitate: quid me juvaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto?

2. Quiesce à nimio sciendi desiderio, quia magna ibi invenitur distractio, & deceptio.

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ profunt.

Et valde insipiens est, qui aliis intendit, quàm his, quæ salutis suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam, sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus & melius scis, tantò gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia : sed potius time de data tibi notitia.

Sic tibi videtur, quòd multa scis, & satis benè intelligis : scito tamen, quia sunt multò plura, quæ nescis.

Noli altum sapere (d) sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inveniantur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, & discere : ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio, & despectio.

De seipso nihil tenere, & de aliis semper benè, & altè sentire, magna sapientia est & perfectio.

(d) Rom. vii.

Si

Si videres alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare. Quia nescis, quamdiu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De Doctrina veritatis.

1. FELIX, quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostri opinio, & noster sensus, sæpe nos fallit, & modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis & obscuris rebus, de quibus nec arguemur in iudicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quòd, neglectis utilibus & necessariis, ultrò intendimus curiosis & dam-
nolis.

noſis. Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus & ſpeciebus.

ne Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex unò verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & *hoc eſt principium quod & loquitur nobis.* (c)

Nemo ſine illo intelligit, aut rectè judicat.

— Cui omnia unum ſunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, poteſt ſtabilis corde eſſe, & in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus! fac me unum tecum in charitate perpetua.

— Tædet me ſæpe multa legere, & audire: in te eſt totum, quod volo & deſidero.

Taceant omnes Doctores; ſi-
cant univerſæ creaturæ in con-
ſpectu (c) *Joan. 1.* ſpe-

Specu tuo : tu mihi loquere solus.

3. Quantò aliquis magis sibi unitus , & interior simplicatus fuerit ; tantò plura & altiora sine labore intelligit : quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, & stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur : quia omnia ad Dei honorem operatur, & in se otiosus ab omni propria exquisitioe esse nititur.

Quis te magis impedit & molestat, quàm tua immortificata affectio cordis ?

Bonus & devotus homo opera sua priùs intus disponit, quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosa inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quàm

quàm qui nititur vincere seipsum?

Et hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso fortio-rem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vitâ quamdam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum, quàm profunda scientiæ inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & à Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita.

Quia verò plures magis student scire, quàm bene vivere: ideo sæpe errant, & penè nullum, vel modicum fructum ferunt.

5. O

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vitia, & virtutes inferendas, sicuti ad movendas quaestiones: non fierent tanta mala & scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiiis!

Certè, adveniente die judicii, non quaeretur à nobis: quid legimus; sed quid fecimus: nec quàm bene diximus, sed quàm religiosè viximus.

Dic mihi: Ubi sunt modò omnes illi Domini & Magistri: quos bene novisti, dum adhuc viverent, & studiis flourerent?

Jam eorum præbendas alii possident: & nescio, utrùm de eis recogitent. In vita sua aliquid esse videbantur, & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiar ipsorum concordasset! tunc bene studuissent, & legissent.

Quàm

Quàm multi pereunt per vanam scientiam in sæculo; qui parum curant de Dei servitio.

Et quia magis eligunt magni esse quàm humiles, ideo evanescent in cogitationibus suis.

Verè magnus est, qui magnam habet charitatem.

Verè magnus est, qui in se parvus est, & pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Verè prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat. (f)

Et verè benedictus est, qui Dei voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De Prudentia in agendis.

- I. **N**ON est credendum omni verbo, nec instinctui; sed cautè & longanimiter res est secun-

(f) *Philip. 3.*

cundum Deum ponderanda. (g)

Proh dolor! saepe malum facilius, quàm bonum de alio creditur & dicitur; ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam, ad malum pròclivem, & in verbis facilem. (h)

2. Magna sapientia (i) est, non esse precipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro consilium habe: & quare potius à meliore instrui, quàm tuas ad inventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapi-

(g) 1. Joan. 4. (h) Gen. 2. Jac. 3.

(i) Proverb. 19.

pientem secundum Deum, & expertum in multis.

Quantò quis in se humilior fuerit, & Deo subiectior: tantò in omnibus erit sapientior, & pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctorum Scripturarum.

I. **V**eritas est in Scripturis sanctis querenda, non eloquentia.

Omnis Scriptura sacra, eo spiritu debet legi, quo facta est.

Quarere potius debemus utilitatem in Scripturis, quàm subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos.

Non te offendar auctoritas scribentis, utrum parvæ vel magnæ litteraturæ fuerit, sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

(k) *Ecc.* 9.

Non

Non quæras, quis hoc dixerit:
sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, (1) sed
veritas Domini manet in æter-
num. Sine personarum acceptione.

Curiositas nostra sæpe nos im-
pedit in lectione Scripturarum,
cùm volumus intelligere & discu-
tere, ubi simpliciter esset tran-
seundum.

Si vis profectum haurire, lege
humiliter, simpliciter, & fideliter:
nec unquam velis habere nomen
scientiæ.

Interroga libenter, (m) &
audiatens verba Sanctorum: nec
displiceant tibi parabolæ senio-
rum: sine causa enim non profe-
suntur.

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

1. **Q**uandocunque homo ali-
quid

(1) Ps. 116. (m) Eccl. 8.

quid inordinate appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus & avarus nunquam quiescunt:

Pauper & humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est, citò tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, & quodammodo adhuc carnalis. & ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest à terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpe habet tristitiam, eum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fuerit quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia securus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem, quàm quæsit.

Resistendo igitur passionibus,

im-

invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido & spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe, & elatione fugienda.

1. **V**ANUS est, (n) qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire, amore JESU Christi, & pauperem in hoc sæculo videri.

Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac, quod in te est, & Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia; vel astutia cujuscunque viventis: sed magis in Dei gratia, qui humiles adjuvat, & de se præsumentes humiliat.

B

2. Nec

(n) Jerem. 17.

2. Nec gloriaris in divitiis, si adsunt, nec in amicis, quia potentes sunt: sed in DEO, qui omnia præstat, & se ipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine vel pulchritudine corporis, quæ modicâ infirmitate corrumpitur, & desordatur.

Non placeas tibi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum, quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne fortè coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt judicia Dei, quàm hominum; cui sæpe displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non

Non nocet, si omnibus te supponas : nocet autem plurimum, si vel uni te præponas.

Jugis pax cum humili : in corde autem superbi zelus & indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

I. **N**ON omni homini reveles secretum : (o) sed cum sapiente, & timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus & extraneis rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri, & coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus & simplicibus, cum devotis, & morigeratis sociare : & quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mul-

B a

lieri :

(o) Eccl. 9.

lieri: sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo & Angelis ejus opta familiaris esse, & hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota ex bona fama luceat: cujus tamen praesentia oculos invenientium effuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; & incipimus magis displicere, ex morum improbitate in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia & subjectione.

1. **V**alde magnum est in obedientia stare, sub Praelato vivere & sui juris non esse.

Amplius

Multò tutius est, stare in subjectione, quàm in praelatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate : & illi poenam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirunt, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre huc, vel illuc : non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub Prælati regimine.

Imaginatio locorum, & tentatio multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo ; & inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plenè scire potest.

B ;

Erge

Ergo noli nimis in sensu tuo confidere : sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis, & alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpè, securius esse audire & accipere consilium, quàm dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire: sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio, aut causa postulat, signum est superbiz & pertinaciæ.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

1. **C**Aveas tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus sæcularium gestorum, etiamsi simplici intentione proferantur.

Cito

Citò enim inquinamur vanitate, & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cum tamen rarò, sine læsione conscientia, ad silentium redimus?

Ideo tam libenter loquimur: quia, per mutuas locutiones, ab invicem consolari quærimus: & cor, diversis cogitationibus fatigatum, optamus relevare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare.

2. Sed Proh dolor! sæpe inaniter & frustra. Nam hæc exterior consolatio interioris & divinæ consolationis non modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est, & orandum, ne tempus otiosè transeat.

24 DE IMITATIONE

Si loqui licet & expedit, quæ edificatoria sunt, loquere.

Malus usus & negligentia profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parùm ad profectum spiritualem devota spiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo & spiritu in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda & Zelo proficiendi.

1. **M**ultam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui in alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus querit? qui parùm vel rarò se intrinsecus colligit?

Beati

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omnino seipfos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt, & ideo totis medullis cordis Deo adherere, atque libertè sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus & de transitoriis nimis sollicitamur.

Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfectè mortui, & interius minime implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de celesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus.

B 5

pass

passionibus & concupiscentiis liberi : nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum ad-
versitatis occurrit, nimis citò de-
jicimur, & ad humanas consola-
tiones convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri for-
tes, stare in prælio : profectò au-
xilium Domini super nos vide-
remus de cælo.

Ipse enim certantes, & de sua
gratia sperantes, paratus est adju-
vare : qui nobis certandi occasio-
nes procurat, ut vincamus.

: Si tantum in istis exterioribus
observantiis profectum religionis
ponimus, citò finem habebit de-
votio nostra.

Sed ad radicem securim pona-
mus : ut purgati à passionibus,
pacificam mentem possideamus.

3. Si omni anno unum vitium
extirparemus, citò viri perfecti
efficeremur. Sed

Sed modò è contrario *sæpe* sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis,

Fervor & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem possit retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cùm levitate & gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem: ne fortè paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiâ faceres,

seipsum bene habendo, puto,
quòd sollicitior esses ad spiritua-
lem profectum.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

1. **B**ONUM nobis est (p) quòd
aliquando habeamus aliquas
gravitates & contrarietates, quia
saepe hominem ad cor revocant,
quatenus se in exilio esse cogno-
scat, nec spem suam in aliqua re
mundi ponat.

Bonum est, quòd patiamur
quandoque contradictiones, &
quòd malè & imperfectè de no-
bis sentiat, etiamsi bene agi-
mus & intendimus. Ista saepe
juvant ad humilitatem, & à vana
gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem
testem Deum quærimus, quando
foris vilipendimur ab hominibus
& non bene nobis creditur.

(p) *Job. 2.*

2. *Ideò*

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes querere.

• Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessariū intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur. gemit, & orat pro miseris, quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire: ut possit dissolvi, & cum Christo esse.

Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem & plenam pacem, in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus reprimendis.

1. **Q**uamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione, & tentatione esse non possumus.

B

Un-

Unde in Job scriptum est. (q)
*Militia est vita hominis super ter-
 ram.*

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed (r)
circuit quarens, quem devoret.

Nemo tam perfectus est, & sanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis care-
 re non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpe valde utiles, licet molestæ sint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes, & tentationes transierunt & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reproberi facti sunt, & defecerunt.

Non

(q) Job 7. (r) Pet. 5.

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus à tentationibus totaliter, quamdiu vixerit: quia in nobis est, unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Unâ tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus: nam bonum felicitatis primordialis perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & gravius incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam, & veram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exterius declinat, nec radicem evellit, parùm proficiet: imò citius ad eum tentationes redibunt, & pejus sentiet.

Pau-

Paulatim , & per patientiam cum longanimitate (Deo iuvante) melius superabis; quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tentatione, & cum tentato noli duriter agere sed consolationemingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum , inconstantia animi & parva ad Deum confidentia.

Quia sicut navis sine gubernaculo hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remissus, & supra propositum deserens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum , & tentatio hominem justum.

Nescimus sæpè, quid possumus: sed tentatio aperit, quid sumus.

Vigilandum est tamen , præcipuè circa initium tentationis, quia tunc faciliùs hostis vincitur, & ostium mentis nullatenus intra-

re

re finitur ; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Unde quidam dixit :

Principiis obsta; sero medicina paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio ; deinde fortis imaginatio : postea delectatio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

-Et quantò diutius ad resistendum quis torpuerit : tantò in se quotidie fit debilior & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur ; quidam autem in fine.

Quidam verò, quasi per totam vitam suam, malè habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundùm divinæ ordinationis sapientiam & æquitatem, quæ

2. Sed sæpe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concutrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè seipfos quærunt in rebus, quas agunt, & nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, & sentire: si autem aliter fit, quàm cupiunt, citò moventur & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos, & cives, inter religiosos & devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quàm virtuti subjectivæ Jesu Christi, rarò & tardè eris homo illuminatus: quia Deus vult nos sibi perfectè subjici, &

omnem

omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

1. **P**RO nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcunque etiam parvum sit, & despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quàm opus, quod facit.

2. Multum facis, qui multum dili-

diligit. Multum facit, qui rem
benè facit.

Benè facit, qui communitati
magis, quàm suæ voluntati servit.

Sæpe videtur esse charitas, &
est magis carnalitas: quia natu-
ralis inclinatio, propria voluntas.
spes retributionis, affectus com-
moditatis, rarò abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam
charitatem habet, in nulla re se-
ipsum quærit; sed Dei solummo-
dò gloriam in omnibus fieri desi-
derat.

Nulli etiam invidet, quia nul-
lum privatum gaudium amat: nec
in seipso vult gaudere, sed in Deo,
super omnia bona, optat beatifi-
cari.

Nemini aliquid boni attribuit,
sed totaliter ad Deum refert, à
quò fontaliter omnia procedunt,
in quo finaliter omnes Sancti frui-
bilitate requiescunt.

O qui scintillam haberet veræ
charitatis! profectò omnia terrena
sentiret plena fore vanitatis.

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. **Q**uæ homo in se, vel in aliis
emendare non valet, debet
patienter sustinere, donec Deus
aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius
est pro tua probatione & patien-
tia, sine qua non sunt multum
ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus im-
pedimentis supplicare: ut Deus
tibi dignetur subvenire, & possis
benignè portare.

2. Si quis semel aut bis mo-
nitus, non acquiescit, noli cum eo
contendere; sed totum Deo com-
mitte, ut fiat voluntas ejus, & ho-
nor, in omnibus servis suis, qui scit
mala in bonum convertere.

Scude

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescunque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii strictè corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari, quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus nos patimur ampliùs cohiberi.

Sic ergo patet, quàm ratò proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus. (t) *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere; nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasionēs namque hominem fragilem non faciunt; sed, qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De vita monastica.

1. **O**portet, quod discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum aliis tenere. (u)

Non est parvum, in monasteriis,

(t) *Ad Galat. 6.* (u) *Galat. 6.*

42 DE IMITATIONE

zilis, vel in congregatione habitare,
& inibi sine querela conversari,
& usque ad mortem fidelis perse-
verare.

Beatus, qui ibidem bene vixe-
rit, & feliciter consummaverit.

Si vis debitè stare & proficere,
teneas te tamquam exulem pere-
grinum super terram.

Oportet te stultum fieri pro-
pter Christum, si vis Religiosam
ducere vitam.

2. Habitus & tonsura modicum
confert: sed mutatio morum, &
integra mortificatio passionum
verum faciunt religiosum.

Qui aliud quærit, quàm purè
Deum, & animæ suæ salutem,
non inveniet nisi tribulationem,
& dolorem.

Non potest etiam diu stare pa-
cificus, qui non nititur esse mini-
mus, & omnibus subiectus.

3. Ad serviendum venisti, non
ad

ad regendum : (x) ad patiendum,
& laborandum scias te vocatum,
non ad otiaudum, vel fabulan-
dum.

Hic ergo probantur homines,
sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex
toto corde se voluerit propter
Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

I. **I**ntuere sanctorum Patrum vi-
vida exempla, in quibus ve-
ra perfectio refulsit & religio, & vi-
debis, quàm modicum sit, & penè
nihil, quod nos agimus.

Heu ! quid est vita nostra, si
illis fuerit comparata !

Sancti & amici Christi Domini
servierunt in fame & siti, in fri-
gore & nuditate, in labore & fa-
tigatione in vigiliis & jeuniis, in

C 2

ora-

(x) *Matth. 10.*

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo iuvante) melius superabis, quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tentatione, & cum tentato noli duriter agere sed consolationemingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum, inconstantia animi & parva ad Deum confidentia.

Quia sicut navis sine gubernaculo hinc inde à fluctibus impellitur: ita homo remissus, & supra propositum deserens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem justum.

Nescimus sæpè, quid possumus: sed tentatio aperit, quid sumus.

Vigilandum est tamen, præcipuè circa initium tentationis, quia tunc facilius hostis vincitur. In ostium mentis nullatenus intrare

te finitur ; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Unde quidam dixit :

Principiis obsta; sero medicina paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio ; deinde fortis imaginatio : postea delectatio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

-Et quantò diutius ad resistendum quis torpuerit : tantò in se quotidie fit debilior & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur ; quidam autem in fine.

Quidam verò, quasi per totam vitam suam, malè habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundùm divinæ ordinationis sapientiam & æquitatem, quæ

statum & merita hominum pensat, & cuncta ad electorum suorum salutem præordinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur: sed eo ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique secundum dictum Pauli talem(s) *faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.*

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei, in omni tentatione & tribulatione: quia humiles spiritu salvabit, & exaltabit.

8. In tentationibus & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum existit, & virtus melius patet.

Nec magnum est, si homo devotus sit & fervidus, cum gravitatem non sentit, sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

(s) 1. Cor. 10.

Qui

Quidam à magnis tentationibus custodiuntur, & in parvis quotidianis sæpe vincuntur: ut humiliati, nunquam de se ipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

1. **A**D teipsum oculos reflecte, & aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo frustra laborat, sæpius errat, & leviter peccat; seipsum verò judicando, & discutiendo, semper fructuosè laborat.

Sicis nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non tam faciliter turbaremur pro resistantia sensûs nostri.

2. Sed

2. Sed saepe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concutrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè seipfos quærunt in rebus, quas agunt, & nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, & sentite: si autem aliter fit, quàm cupiunt, citò moventur & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos, & cives, inter religiosos & devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quàm virtuti subiectivæ Jesu Christi, rarò & tardè eris homo illuminatus: quia Deus vult nos sibi perfectè subjici, &

omnem

omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

1. **P**RO nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum: sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim factò, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcunque etiam parvum sit, & despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quàm opus, quod facit.

2. Multum facit, qui multum dili-

diligit. Multum facit, qui rem
benè facit.

Benè facit, qui communitati
magis, quàm suæ voluntati servit.

Sæpe videtur esse charitas, &
est magis carnalitas: quia natu-
ralis inclinatio, propria voluntas,
spes retributionis, affectus com-
moditatis, rarò abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam
charitatem habet, in nulla re se-
ipsum quærit; sed Dei solummo-
dò gloriam in omnibus fieri desi-
derat.

Nulli etiam invidet, quia nul-
lum privatum gaudium amat: nec
in seipso vult gaudere, sed in Deo,
super omnia bona, optat beatifi-
cari.

Nemini aliquid boni attribuit,
sed totaliter ad Deum refert, à
quò fontaliter omnia procedunt,
in quo finaliter omnes Sancti frui-
biliter requiescunt.

O qui scintillam haberet veræ
charitatis! profectò omnia terre-
na sentiret plena fore vanitatis.

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. **Q**uæ homo in se, vel in aliis
emendare non valet, debet
patienter sustinere, donec Deus
aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius
est pro tua probatione & patien-
tia, sine qua non sunt multum
ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus im-
pedimentis supplicare: ut Deus
tibi dignetur subvenire, & possis
benignè portare.

2. Si quis semel aut bis mo-
nitus, non acquiescit, noli cum eo
contendere; sed totum Deo com-
mitte, ut fiat voluntas ejus, & ho-
nor, in omnibus servis suis, qui scit
mala in bonum convertere.

Stude

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescunque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum?

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii strictè corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari, quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus nos patimur ampliùs cohiberi.

Sic ergo patet, quàm ratò proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo patri?

4. Nunc

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus (t) *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere; nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasionēs namque hominem fragilem non faciunt; sed, quælis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De vita monastica.

1. **O**portet, quòd discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum aliis tenere. (u)

Non est parvum, in monasteriis,

(t) *Ad Galat. 6.* (u) *Galat. 6.*

42 DE IMITATIONE

**viis, vel in congregatione habitare,
& inibi sine querela conversari,
& usque ad mortem fidelis per-
severare.**

**Beatus, qui ibidem bene vixe-
rit, & feliciter consummaverit.**

**Si vis debitè stare & proficere,
teneas te tamquam exulem pere-
grinum super terram.**

**Oportet te stultum fieri pro-
pter Christum, si vis Religiosam
ducere vitam.**

**2. Habitus & tonsura modicum
confert: sed mutatio morum, &
integra mortificatio passionum
verum faciunt religiosum.**

**Qui aliud quærit, quàm purè
Deum, & animæ suæ salutem,
non inveniet nisi tribulationem,
& dolorem.**

**Non potest etiam diu stare pa-
cificus, qui non nititur esse mini-
mus, & omnibus subiectus.**

**3. Ad serviendum venisti, non
ad**

ad regendum : (x) ad patiendum,
& laborandum scias te vocatum,
non ad otiaudum, vel fabulan-
dum.

Hic ergo probantur homines;
sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex
toto corde se voluerit propter
Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

I. **I**ntuere sanctorum Patrum vi-
vida exempla, in quibus ve-
ra perfectio refulsit & religio, & vi-
debis, quam modicum sit, & penè
nihil, quod nos agimus.

Hec ! quid est vita nostra, si
illis fuerit comparata !

Sancti & amici Christi Domini
servierunt in fame & siti, in fri-
gore & nuditate, in labore & fa-
tigatione in vigiliis & jejuniis, in

C 2 . ora-

(x) *Matth. 10.*

4. DE IMITATIONE.

orationibus, & meditationibus sanctis, in persecutionibus, & opprobriis multis.

2. O quàm multas & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi!

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent.

O quàm strictam & abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati sunt! quàm crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abstinencias peregerunt! quàm magnum zelum & fervorem ad spirituales profectum habuerunt! quàm forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quàm puram & re-

gna

etiam intentionem ad Deum remuerunt!

Per diem laborabant, & noctibus orationi diutina vacabant: quamquam laborando, ab oratione mentali, minimè cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant, omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur.

Et præ magna dulcedine contemplationis; etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis & cognatis renuntiabant: Nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitæ sumebant: corpori servire, etiam in necessitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia, & virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratiâ & consolatione divinâ reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi, & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambula-
bant: & ideo quotidie in spiritu proficiebant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omni-
bus religiosiis: & plus provocare nos debent ad bene proficien-
dum, quàm tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum, in principio suæ sanctæ institutionis fuit?

O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quàm magna disciplina viguit! quanta reverentia & obedientia sub re-
gula

gula magistri , in omnibus efflo-
ruit !

Testantur adhuc vestigia de-
relicta , quòd verè viri sancti &
perfecti fuerunt : qui tam strenuè
militantes mundum suppedita-
verunt.

Jam magnus putatur , si quis
transgressor non fuerit , si quis ,
quod accepit , cum patientia to-
lerare potuerit.

6. Ah tepor & negligentia sta-
tûs nostri ! quòd tam citò decli-
namus à pristino fervore ; & jam
taedet vivere , pte lassitudine &
teporè !

Utinam in te penitus non dor-
miret profectus virtutum , qui
multa sæpius exempla vidisti do-
torum !

CAPUT XIX.

De Exercitiis boni religiosi.

1. **V**ita boni religiosi omnibus

G 4

Vir-

virtutibus pollere debet : ut sit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs.

Et meritò , multò plus debet esse intus, quàm quod cernitur foris, quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicunque fuerimus, & tanquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me Domine Deus, in bono proposito, & sancto servitio tuo, & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil est, quod hæcenus feci.

2. Secundùm propositum nostrum, cursus profectus nostri: & multâ diligentia opus est bene proficere volenti.

Quòd

Quòd si fortiter proponens sæpe deficit ; quid illi ; qui rarò aut minus fixè aliquid proponit ?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri : & levis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Justorum propositum in gratia Dei potiùs, quàm in propria sapientia pendet : in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus. (y)

2. Si pietatis causâ, aut fraternæ utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem tardio animi aut negligentia facilliter relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur quantum possu-

C § mus

(y) *Prov. 16.*

mus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipuè, quæ ampliùs nos impediunt.

Exteriora nostra, & interiora, pariter nobis scrutanda sunt, & ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere, saltem interdum: & ad minus semel in die, manè videlicet, aut vespere.

Manè proponè, vespere discute mores tuos; qualis hodie fuisti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his sæpius forsitan offendisti Deum & proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: fræna gulam, & omnem carnis inclinationem faciliùs frænabis.

Nunquam sis ex toto otiosus:
Sed

sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discretè sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris ostendenda : nam in secreto tutius exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia, & ad singularia promptior : sed expletis integrè & fideliter debitis & injunctis, si jam ultrà vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium : sed aliud isti, aliud illi, magis deservit.

Etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia : quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore teu-

tationis, & aliis tempore pacis & quietis.

Alia, cùm tristamur, libet cogitare: & alia, cùm lati in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia, & Sanctorum suffragia ferventiùs imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc sæculo migraturi, & ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicitè nos præparare debemus in devotis temporibus, & devotiùs conversari, atque omnem observantiam strictiùs custodire, tamquam in brevi præmium laboris nostri à Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minùs bene præparatos, atque indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ revelabitur in nobis
sem.

tempore præfinito : & studeamus nos melius ad exitum præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas) *cap. 3. quem, cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.*

CAPUT XX.

De amore solitudinis, & silentii.

1. **Q**Uare aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa, tales perlego materias, quæ compuncti onem magis præstant, quàm occupationem. (z)

Si te subtraxeris à superfluis locutionibus, & otiosis circuitionibus, nec non à novitatibus & rumoribus audiendis; invenies tempus sufficiens & aptum, pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi sanctorum humana con-
(z) *Luc. 12.* C 7 for-

fortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto vivere eligebant.

2. Dixit quidam : (a) Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc sæpius experimur, quando diu confabulamur.

Facilius est, omnino tacere, quàm verbo non excedere.

Facilius est, domi latère, quàm foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora & spiritualia pervenire, oportet cum cum JESU à turba declinare.

Nemo securè apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo securè præest, nisi qui libenter subest. (b)

Nemo securè præcipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet, nisi bonæ

(a) Gen. cap. 7. (b) Eccl. 3.

bonæ conscientia in se testimoni-
um habet.

Semper tamen Sanctorum se-
curitas plena timoris Dei exitit.

Nec eò minùs solliciti & hu-
miles in se fuerunt, quia magnis
virtutibus, & gratiâ emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex
superbia, & præsumptione ori-
tur, & in fine in deceptionem sui
ipsius vertitur.

• Numquam promittas tibi se-
curitatem in hac vita, quamvis
bonus videaris cœnobita, aut de-
votus eremita.

4. Sæpe meliores in æstima-
tione hominum, gravius pericli-
tati sunt propter suam nimiam
confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non
penitus tentationibus careant, sed
sæpius impugnentur; ne nimi-
ùm securi sint: ne fortè in super-
biam eleventur; ne etiam ad ex-
terio-

teriores consolationes licentiùs declinent.

O qui nunquam transitoriam lætitiàm quæreret! qui nunquam cum mundo se occuparet! quàm bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam solitudinem amputaret, & duntaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quàm magnam pacem & quietem possideret.

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: (c) *In cubilibus vestris compungi-
mini.* In cella invenies, quod de-
foris sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, & malè custodita tædium generat & vilescit. Si in principio conversio-

(c) *Psal. 4.*

nis

mis tuæ bene eam incolueris & custodieris, erit tibi postea dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In Silentio & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet, & mundet: (d) ut conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longius ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit à notis & amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere: quàm, se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini religioso, rarò foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere. (e) *Transit mundus, & concupiscentia ejus.* Tra-

(d) Psal. 6. (e) 1. Joan. 2.

Trahunt desideria sensualitatis
ad spatiandum: sed cum hora
transierit, quid nisi gravitatem
conscientiæ, & cordis dispersio-
nem reportas?

Lætus exitus tristem sæpe redi-
tum parit: & lata vigilia serotina
triste manè facit.

Sic omne carnale gaudium
blandè intrat: sed in fine mordet,
& perimit.

Quid potes alibi videre, quod
hic non vides? Ecce cælum, &
omnia elementa! nam ex istis
omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre,
quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed
non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia,
quid esset, nisi visio vana:

Leva oculos tuos ad Deum in
ex-

excellis, & ora pro peccatis tuis
& negligentis.

Dimitte vana vanis : tu autem
intende illis, quæ tibi præcepit
DEUS.

Claude super te ostium tuum,
(f) & voca ad te Jesum, dilectum
tuum.

Mane cum eo in cella, quia non
invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de
rumoribus audisses, melius in bo-
na pace permanisses. Ex quo
nova delectat aliquando audire,
oportet te exinde turbationem
cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

1. **S**I vis aliquid proficere, conser-
va te in timore Dei, & noli
esse nimis liber, sed sub disciplina
cohibe omnes sensus tuos, nec in-
eptæ te tradas lætitiæ. (g)

Da

(f) Matib. 6. (g) Prov. 19.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio citò perdere consuevit.

Mirum est. quòd homo potest unquam perfectè in hac vita latari: qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ considerat & pensat.

2. Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpe vanè ridemus, quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se recolligere sanctæ compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid conscientiam tuam maculare potest vel gravare.

Cer-

Certa viriliter: consuetudo consuetudine vincitur.

3. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te primum, & admoneas teipsum specialiter, prae omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli exinde tristari: sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene, & circumspectè, sicut deceret Dei servum, & devotum religiosum conversari.

Utilius est saepe & securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem præcipuè.

Tamen, quod divinas non habemus, aut rariùs sentimus, nos in culpa sumus: quia compunctio-

acq

nem cordis non quarimus, nec vanas & externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divinâ consolatione, sed magis dignum multâ tribulatione.

Quando homo est perfectè compunctus, tunc gravis & amarus est ei torus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hîc vivit.

Et quantò strictiùs sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ justî doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vitia nostra: quibus ita involuti jacemus, ut rarò cœlestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium, quin ferventiùs te emendares.

S

Si etiam futuras inferni five purgatorii penas cordialiter perpenderes, credo, quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus i ideo frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Propheta: (b) *Ciba me Domine pane lachrymarum, & potum da mihi in lachrymis, in mensura.*

CAPUT XXII.

Ex consideratione humane miserie.

1. **M**iser es, ubicunque fueris, & quocunque te verteris, nisi ad Deum te convertas. (i)

2. (b) *Psalm. 79. (i) Job. 14.*

teriores consolationes licentiùs declinent.

O qui nunquam transitoriam lætitiàm quæreret! qui nunquam cum mundo se occuparet! quàm bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quàm magnam pacem & quietem possideret.

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: (c) *In cubilibus vestris compungi-
mini.* In cella invenies, quod de-
foris sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, & malè custodita tædium generat & vilescit. Si in principio conversio-

(c) Psal. 4.

nis

misturæ bene eam incolueris & custodieris, erit tibi postea dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In Silentio & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet, & mundet: (d) ut conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longius ab omni sæculari tumultu decipit.

Qui ergo se abstrahit à notis & amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere: quàm, se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini religioso, raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere. (e) *Transit mundus, & concupiscentia ejus.* Tra-

(d) Psal. 6. (e) 1. Joan. 2.

Trahunt desideria sensualitatis
ad spatiandum: sed cum hora
transierit, quid nisi gravitatem
conscientiæ, & cordis dispersio-
nem reportas?

Latus exitus tristem sæpe redi-
tum parit: & lata vigilia serotina
triste manè facit.

Sic omne carnale gaudium
blandè intrat: sed in fine mordet,
& perimit.

Quid potes alibi videre, quod
hîc non vides? Ecce cœlum, &
omnia elementa! nam ex istis
omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre,
quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed
non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia,
quid esset, nisi visio vana:

Leva oculos tuos ad Deum in
ex-

excellis, & ora pro peccatis tuis
& negligentis.

Dimitte vana vanis : tu autem
intende illis, quæ tibi præcepit
DEUS.

Claude super te ostium tuum,
(f) & voca ad te Jesum, dilectum
tuum.

Mane cum eo in cella, quia non
invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de
rumoribus audisses, melius in bo-
na pace permanisses. Ex quo
nova delectat aliquando audite,
oportet te exinde turbationem
cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

1. **S**I vis aliquid proficere, conser-
va te in timore Dei, & noli
esse nimis liber, sed sub disciplina
cohibe omnes sensus tuos, nec in-
ceptæ te tradas lætitiæ. (g)

Da

(f) *Matth. 6.* (g) *Prov. 10.*

Da te ad cordis compunctio-
nem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona ape-
rit, quæ dissolutio citò perdere
consuevit.

Mirum est. quòd homo potest
unquam perfectè in hac vita læ-
tari: qui suum exilium, & tam
multa pericula animæ suæ conside-
rat & pensat.

2. Propter levitatem cordis, &
negligentiam defectuum nostro-
rum, non sentimus animæ nostræ
dolores: sed sæpe vanè ridemus,
quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona
lætitia, nisi in timore Dei cum
bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne
impedimentum distractionis, &
ad unionem se recolligere sanctæ
compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid
conscientiam tuam maculare po-
test vel gravare.

Cer-

Cesta viriliter: consuetudo consuetudine vincitur.

3. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te primum, & admoneas teipsum specialiter, prae omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli exinde tristari: sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene, & circumspectè, sicut deceret Dei servum, & devotum religiosum conversari.

Utilius est saepe & securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem precipuè.

Tamen, quod divinas non habemus, aut rariùs sentimus, nos in culpa sumus; quia compunctio-
acpe

nem cordis non quarimus, nec vanas & externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divinâ consolatione, sed magis dignum multâ tribulatione.

Quando homo est perfectè compunctus, tunc gravis & amarus est ei torus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hîc vivit.

Et quantò strictiùs sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ justî doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vitia nostra: quibus ita involuti jacemus, ut rarò cœlestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium, quin ferventiùs te emendares.

Si

Si etiam futuras inferni five purgatorii penas cordialiter perpenderes, credo, quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus i ideo frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Prophetæ (h) *Ciba me Domine pane lachrymarum, & potum da mihi in lachrymis, in mensura.*

CAPUT XXII.

Ex consideratione humane miserie.

1. **M**iser es, ubicunque fueris, & quocunque te verteris, nisi ad Deum te convertas. (i)

2. (h) *Psal. 79. (i) Job. 14.*

64 DE IMITATIONE

Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis & desideras? Quis est, qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo, sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit vel Papa.

Quis est, qui melius habet? utique, qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles & infirmi: Ecce! quàm bonam vitam ille homo habet, quàm dives, quàm magnus, quàm potens & excelsus!

Sed attende ad cœlestia bona, & videbis, quòd omnia ista temporalia nulla sint; sed valde incerta & magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine & timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere

bere temporalia ad abundantiam;
sed sufficit ei mediocritas. (k)

Verè miseria est, vivere super
terram. (l)

Quantò homo voluerit esse spi-
ritualior, tantò præsens vita fit ei
amarior: quia sentit melius: &
videt clariùs, humanæ corruptio-
nis defectus.

Nam comedere, bibere, vigila-
re, dormire, quiescere, & cæteris
necessitatibus naturæ subjacere;
verè magna miseria est, & afflictio
homini devoto, qui libenter esset
absolutus, & liber ab omni peccat-
to.

3. Valde enim gravatur intè-
rior homo necessitatibus corpora-
libus in hoc mundo.

Unde Propheta devotè rogat,
quatenus liber ab istis esse valeat
dicens: *De necessitatibus meis erue
me Domine.* (m)

D

Sed

2.) Prov. 19. (l) Job. 14. (m) Psal. 24.

Sed vix non cognoscentibus suam miseriam ! & amplius vix illis, qui diligunt hanc miseram & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hinc semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani & infideles corde ! qui tam profundè in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant.

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quàm vile & nihilum erat, quod tam vehementer amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes devoti amici Christi, non attenderunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt : sed tota spes eorum & intentio ad æterna Bona anhelabat.

Percebatnr totum desiderium
eorum.

eorum sursum ad mansura & invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

Noli, Frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia, adhuc habes tempus & horam.

§. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge & in instanti incipe, & dic: (n) Nunc tempus est faciendi: nunc tempus est pugnandi: nunc aptum tempus est vitam emendandi.

Quando malè habes, & tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem & aquam, antequam venias in refrigerium. (o)

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine radio & dolore vivere.

D 2

Li-

(n) 1. Cor. 6. (o) Psal. 65.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem ; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. (p)

Ideo oportet nos tenere patientiam, & Dei expectare misericordiam ; donec transeat iniquitas hæc, & mortalitas absorbeat^{ur} à vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia ! (q)

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetuas confessa.

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Meritò ergo nos ipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire ; quia tam fragiles & instabiles sumus.

Cirò etiam potest perdi per negligentiam, quòd multo labore

vix
(p) Gen. 3. 6. 8. (q) Gen. 4. 6. 8.

vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus jam manè?

Væ nobis! si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit & securitas, cum necdum appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Benè opus esset, quòd adhuc iterum instrueremur, tamquam boni novitii ad mores optimos, si fortè spes esset de aliqua futura emendatione, & majori spiritali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. **V**alde citò erit tecum hîc scitum; vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est, & cras non comparet. (1)

Cùm autem sublatus fuerit ab oculis, etiam citò transit à mente.

D 3

O ho-

(1) Job. 9. & 14. & Sap. 4.

nem cordis non quarimus, nec vanas & externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divinâ consolatione, sed magis dignum multâ tribulatione.

Quando homo est perfectè compunctus, tunc gravis & amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hîc vivit.

Et quantò strictiùs sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ justî doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vitia nostra: quibus ita involuti jacemus, ut rarò cœlestia contemplari valeamus.

5. Si frequentiùs de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium, quin ferventiùs te emendares.

Si

Si etiam futuras inferni five purgatorii penas cordialiter perpenderes, credo, quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus i ideo frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Prophetæ (h) *Ciba me Domine pane lachrymarum, & potum da mihi in lachrymis, in mensura.*

CAPUT XXII.

Ex consideratione humane miserie.

1. **M**iser es, ubicunque fueris, & quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas. (i)

2. (h) *Psal. 79. (i) Job. 14.*

Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis & desideras? Quis est, qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo, sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit vel Papa.

Quis est, qui melius habet? utique, qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles & infirmi: Ecce! quàm bonam vitam ille homo habet, quàm dives, quàm magnus, quàm potens & excelsus!

Sed attende ad cœlestia bona, & videbis, quòd omnia ista temporalia nulla sint; sed valde incerta & magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine & timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere

bere temporalia ad abundantiam;
sed sufficit ei mediocritas. (k)

Verè miseria est, vivere super
terram. (l)

Quantò homo voluerit esse spi-
ritualior, tantò præsens vita fit ei
amarior: quia sentit melius: &
videt clariùs, humanæ corruptio-
nis defectus.

Nam comedere, bibere, vigila-
re, dormire, quiescere, & cæteris
necessitatibus naturæ subiacere;
verè magna miseria est, & afflictio
homini devoto, qui libenter esset
absolutus, & liber ab omni pecca-
to.

3. Valde enim gravatur inte-
rior homo necessitatibus corpora-
libus in hoc mundo.

Unde Propheta devotè rogat,
quatenus liber ab istis esse valeat
dicens: *De necessitatibus meis erue
me Domine.* (m)

D

Sed

2). Prov. 19. (l) Job. 14. (m) Psal. 24.

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam ! & amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hinc semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani & infideles corde ! qui tam profundè in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant.

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quàm vile & nihilum erat, quod tam vehementer amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes devoti amici Christi, non attenderunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt : sed tota spes eorum & intentio ad æterna Bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium
eorum.

eorum sursum ad mansura & invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

Noli, Frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia, adhuc habes tempus & horam.

§. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge & in instanti incipe, & dic: (n) Nunc tempus est faciendi: nunc tempus est pugnandi: nunc aptum tempus est vitam emendandi.

Quando malè habes, & tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem & aquam, antequam venias in refrigerium. (o)

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio & dolore vivere.

D 2

Li-

(n) 1. Cor. 6. (o) Psal. 65.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem ; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. (p)

Ideò oportet nos tenere patientiam, & Dei expectare misericordiam ; donec transeat iniquitas hæc, & mortalitas absorbeatur à vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia ! (q)

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Meritò ergo nos ipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire ; quia tam fragiles & instabiles sumus.

Cikò etiam potest perdi per negligentiam, quòd multo labore
vix

(p) Gen. 3. & 2. (q) Gen. 4. & 8.

vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus jam manè?

Væ nobis! si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit & securitas, cum necdum appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Benè opus esset, quòd adhuc iterum instrueremur, tamquam boni novitii ad mores optimos, si fortè spes esset de aliqua futura emendatione, & majori spiritali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. **V**alde citò erit tecum hîc scitum; vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est, & cras non comparet. (1)

Cùm autem sublatus fuerit ab oculis, etiam citò transit à mente.

D 3

O ho-

(1) Job. 9. 28. 4. & Sap. 4.

O hebetudo & duritia cordis humani, quòd solùm præsentia meditatur, & futura non magis prævidet!

Sic te in omni factò & cogitatu deberes tenere, quasi hodie esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multùm mortem timeres.

Melius esset, peccata cavere, quàm mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incerta: & quì scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parùm emendamur?

Ah! longa vita non semper emendat, sed sæpe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant convers

versionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit, diutius vivere.

Beatus, (s) qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem ad mori, cogita, quia & tu per eandem viam transibis.

3. Cum manè fuerit, puta, te ad vespertum non perventurum.

Vespere autem facto, manè non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subitò & improvise moriuntur. (t) Nam horâ, quâ non puratur, filius hominis venturus est.

D 4

Quan-

(s) Eccl. 7. (t) Luc. 12.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua præterita: & valde dolebis, quia tam negligens, & remissus fuisti.

4. Quàm felix & prudens, qualis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui, & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es: sed infirmatus, nescio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multam peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos

cos

cos & proximos, nec in futurum tuam differas salutem : (u) quia citiùs obliviscuntur tui homines, quàm æstimas.

Melius est nunc tempestivè providere, & aliquid boni præmittere quàm super aliorum auxilio post mortem sperare.

Si non es pro teipso sollicitus modò, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum, (x) Nunc sunt dies salutis : nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor! quòd hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis; & nescio, an impetrabis.

6. Eja, charissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quàm magno timore eripere, si

D. 5 mor

(u) *Jerem. 17. 1. Cor. 6.*

modò semper timoratus fueris,
& suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in
hora mortis valeas potius gaudere,
quàm timere.

Disce nunc mori mundo, ut
tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemne-
re, (y) ut tunc possis liberè ad
Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per
pœnitentiam, ut tunc certam va-
leas habere confidentiam.

7. Ah stulte! (z) quid cogi-
tas te diu victurum, cùm nullum
diem habeas hîc securum?

Quàm multi decepti sunt, &
insperatè de corpore extracti!

Quoties audisti à dicentibus:
Quia ille gladio cecidit, ille sub-
mersus est, ille ab alto ruens cer-
vicem fregit, ille manducando
obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius.

(y) 1. Cor. 9: (z) Luc. 12.

Alius igne , alius ferro , alius peste , alius latrocinio interiit : & sic omnium finis mors est , & vita hominum tanquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem ? & quis orabit pro te ? (a)

Age , age nunc , charissime , quidquid agere potes : quia nescis , quando morieris , nescis etiam , quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes , (b) congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam , nihil cogites ; solum , quæ Dei sunt , cures.

Fac nunc tibi amicos , venerando Dei Sanctos , & eorum actus imitando : (c) ut , cum defeceris in hac vita , illi te recipiant in æternæ tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum & hospitem super terram ,

D 6

(d) ad

(a) Job. 14. (b) Galat. 6.

(c) Luc. 16. (d) 1. Pet. 2.

ad quem nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum sursum erectum, |(c) quia non habes hâc manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum, post mortem, feliciter transire, Amen.

CAPUT XXIV.

De Fudicio & pœnis peccatorum.

1. **I**N omnibus rebus respice finem, & qualiter ante distributum stabis Judicem, cui nihil est occultum: nec excusationes recipit, sed quod justum est, iudicabit.

O miserrime & insipiens peccator! quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Us

(c) *Hebr. 12.*

Ut quid non prævides tibi in die iudicii ? (f) quando nemo poterit per alium excusari vel defendi ; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi ?

Nunc labor tuus est fructuosus, (g) fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias plus dolet de alterius malitia, quàm de sua injuria : qui pro contrariantibus sibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat : qui faciliùs misereretur, quàm irascitur : qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, & carnem omnino spiritui subjugare conatur.

Meliùs est modò purgare peccata, & vitia resecare, quàm in futuro purganda reservare.

(f) *Lus. 16.* (g) *1. Cor. 6.* **Ve-**

Verè nos ipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi peccata tua?

Quantò ampliùs tibi ipsi nunc parcis, & carnem sequeris: tantò duriùs postea lues, & majorem materiam comburendi reservas.

In quibus homo magis peccavit, in illis graviùs punietur. Ibi acediosi ardentibus stimulis perurgentur, & gulosi ingenti siti ac fame cruciabuntur.

Ibi luxuriosi & voluptatum amatores, ardenti pice & foetido sulphure perfundentur: & sicut furiosi canes, præ dolore, invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusione

re-

replebuntur : & avari miserrimâ egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in pœna , quàm hîc centum anni in gravissima pœnitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis : hîc tamen interdum cessatur à laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modò sollicitus & dolens pro peccatis tuis , ut in die judicii securus sis cum Beatis.

Tunc enim (h) *stabunt justî in magna constantia adversus eos , qui se angustiaverunt.*

Tunc stabit ad judicandum , qui modo se subjicit humiliter judiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis , & pavebit undique superbus.

Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse , qui pro Christo didicit stultus , & despectus esse.

(h) Sap. 5.

Tunc

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, (i) & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & mœrebit omnis irreligiosus

Tunc plus exultabit caro afflicta, quàm si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendeat habitus vilis, & obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauper-culum domicilium, quàm deauratum palatium.

Tunc juvabit plus constans patientia, quàm omnis mundi potentia.

Tunc ampliùs exaltabitur simplex obedientia, quàm omnis secularis astutia.

6. Tunc plus lætificabit pura, & bona conscientia, quàm docta Philosophia.

Tunc plus ponderabit contempt-

(i) Psalm. 106.

sempus divitiarum, quàm totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devota oratione, quàm super delicata comestione.

Tunc potiùs gaudebis de servato silentio, quàm de longa fabulatione, aut multo eloquio.

Tunc plus valebunt sancta opera, quàm multa pulchra verba.

Tunc plus pacebit stricta vita, & ardua pœnitentia, quàm omnis delectatio terrena.

Disce nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari

Hic primò proba, quid possis postea.

Si nunc tam parùm valeas sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si te modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce verè non potes duo gaudia

dia habere, delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus, & voluptatibus vixisses : quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, (k) præter amare Deum, & illi soli fervire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; (l) nec mortem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, si mortem & judicium timeat.

Bonum tamen est, ut, si necdum amor à malo te revocat, saltem timor gehennalis coërceat.

Qui

(k) Eccli. 1. (l) Rom. 8.

Qui verò timorem Dei postponit, de stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

*De ferventi emendatione totius vite
nostra.*

1. **E**Sto vigilans & diligens in Dei servitio; & cogita frequenter: Ad quid venisti, & cur sæculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres, & spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies: (m) nec erit tunc amplius timor, aut dolor, in finibustuis. (n)

Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imò perpetuam lætitiā invenies.

Si tu permanferis fidelis & fervidus

(m) *Matth. 5.* (n) *Apoc. 22.*

vidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis, & locuples in retribuendo.

Spem bonam & firmam retinere debes, quòd ad palmam pervenies: (o) sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cùm quidam anxius, inter metum & spem frequenter fluctuaret, & quadam vice mœrore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, hæc intra se revolvit, dicens: O si scirem, quòd adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: Quòd si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene securus eris.

Moxque consolatus, & confortatus, divinæ se commisit voluntati, & cessavit anxia fluctuatio.

(o) Rom. 8.

No-

Noluitque amplius curiosè investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens, & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. *Spera in Domino, & fac bonitatem* (ait Propheta (p)) *& inhabita terram, & pascèris in divitiis ejus.*

Unum est, quod multos à profectu, & ferventi emendatione retrahit; horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enimverò, illi maxime præceteris in virtutibus proficiunt, quicquid, quæ sibi magis gravia, & contraria sunt, viriliter vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat.

4. Sed

(p) P/sal. 36.

4. Sed non omnes habent æquum multum, ad vincendum & mortificandum.

Diligens tamen æmulator valentior erit ad proficiendum, etiam si plures habeat passiones, quàm alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant, videlicet, subtrahere se violenter, ad quod natura viriosè inclinatur; & ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget.

Illam etiam studeas magis cavere, & vincere, quæ tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias: ut si bona exempla videas, vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave, ne idem facias:

cias: aut, si aliquando fecisti,
citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios confide-
rat, (q) sic iterum ab aliis notaris.

Quàm jucundum & dulce est,
videre fervidos & devotos fra-
tres, benè morigeratos & disci-
plinos!

Quàm triste est & grave, videre
inordinatè ambulantes: qui ea,
ad quæ vocati sunt, non exer-
cent!

Quàm nocivum est, negligere
vocationis suæ propositum: & ad
non commissa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propo-
siti, & imaginem tibi propone
Crucifixi.

Bene verecundari potes, in-
spectâ vitâ JESU Christi: quia
necdum magis illi te conformare
studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intentè &
devotè in sanctissima vita & pas-
(q) *Matth.* sione

hone Domini exercet, omnia utilia, & necessaria sibi, abundanter ibi inveniet: nec opus est, ut extra Jesum aliquid melius quærat.

O si JESUS crucifixus in cor nostrum veniret, quàm citò & sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene portat & capit, quæ illi jumentur.

Religiosus negligens & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam, quia interiori consolatione caret, & exteriorem quærere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruina.

Qui laxiora quærit & remissiora, semper in angustis erit: quia aut unum aut reliquum sibi displicebit.

Quomodo faciant tam multi
alii

alii religiosi, qui satis arctari sunt
sub disciplina claustrali?

Rarò exeunt, abstractè vivunt,
pauperrimè comedunt, grossè ve-
stiuntur, multùm laborant, pa-
rùm loquuntur, diu vigilant, ma-
turè surgunt, orationes prolon-
gant, frequenter legunt, & se in
omni disciplina exercodiunt.

Attende Carthusienses, Cister-
cienses, & diversæ Religionis mo-
nachos ac moniales: qualiter om-
ni nocte ad psallendum Domino
assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu debe-
res in tam sancto opere pigritare,
ubi tanta multitudo religiosorum
incipit Deo jubilarè.

9. O si nihil aliud faciendum
incumberet. nisi Dominum Deum
nostrum toto corde & ore lau-
dare!

O si nunquam indigeres co-
medere, nec bibere, nec dormire;

E

sed

sed semper posses Deum laudare,
& solummodò spiritualibus studiis vacare; tunc multò felicior esses, quàm modò, cùm carni ex qualicumque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solùm spirituales animæ refectiones, quas (heu!) sanis rarò degustamus.

10. Quando homo ad hoc pervenit, quòd de nulla creatura consolationem suam quarrit, tunc enim Deus primò perfectè sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur: sed ponit se integrè & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: tunc nihil utique petit, nec moritur, sed omnia ei vivunt; & ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, & quia perditum non redit tempus (1)
(1) Eccli. 7. Sine

CHRISTI LIBER I. 91

Sine sollicitudine & diligentia ,
nunquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere , incipies
malè habere.

Si autem dederis te ad fervo-
rem , invenies magnam pacem , &
senties levio rem laborem , propter
Dei gratiam , & virtutis amorem.

Homo fervidus & diligens , ad
omnia est paratus.

Major labor est resistere vitiis ,
& passionibus , quàm corporali-
bus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus ,
paulatim labitur ad majores. (s)

Gaudebis semper vespere , si
diem expendas fructuose.

Vigila super te ipsum , excita
te ipsum , admone te ipsum ; &
quidquid de aliis fur , non negli-
gas te ipsum.

Tantum proficies , quantum
tibi ipsi vim intuleris , Amen.

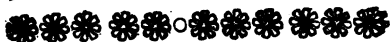
FINIS Lib. I.

(s) Eccl. 19.

EX

THO-

92 DE IMITATIONE

THOMÆ A KEMPIS

CANONICI REGULARIS

ORDINIS S. AUCUSTINI.

DE IMITATIONE
CHRISTI.

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones, ad interna
trahentes.

CAPUT I.

De interna conversatione.

I.

Regnum Dei intra vos est
dicit Dominus. Conver-
te extoto corde ad Do-
minum: (1) & relin-
que hunc miserum mundum, &
inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere,
& ad interiora te dare, & videbis
regnum Dei in te venire.

(1) *Joël. 2.*

11

Est enim (u) *regnum Dei pax & gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis.*

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, & dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, & decor, ab intra est, & ibi complacet sibi. (x)

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eja anima fidelis, præpara huic sponso cor tutum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: (y) *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.*

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

E 3

Cum

(u) Rom. 14. (x) Ps. 44. (y) Jo. 14.

Cùm Christum habueris, dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter: Christus autem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili, & mortali, etiamsi utilis, sit, & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur, & contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; & è converso sæpe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, sit ipse timor tuus, & amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet benè, sicut melius fuerit.

Non habes hîc manentem civitatem; (2) & ubicunque fueris, (3) *Hebr. 13.*

ris, extraneus es, & peregrinus:
nec requiem aliquando habebis,
nisi Christo intimè fueris unitus.

4. Quid hâc circumspicis, cum
iste non sit locus tuæ requietionis;
In ecclesiis debet esse habitatio
tua, (a) & sicut in transitu, cuncta
terrena sunt aspicienda.

Transcant omnia, & tu cum
eis pariter. (b)

Vide, ut non inhaereas; ne ca-
piaris, & pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio
tua, & deprecatio tua ad Chri-
stum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alia & con-
suetudina, requiesce in passione Chri-
sti: & in sacris vulneribus ejus
libenter habita.

Si enim ad vulnera, & pretiosa
stigmata JESU devotè confugis,
magnam in tribulatione confor-
tationem senties: nec multum

E 4.

cu-

(a) Phil. 3. (b) Sap. 5.

curabis hominum despectiones ;
faciliterque verba detrahentia per-
feres.

5. Christus fuit etiam in mun-
do ab hominibus despectus : &
in maxima necessitate à notis &
amicis, inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit & despici,
& tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios, &
oblocutores, & tu vis omnes ha-
bere amicos & benefactores?

Unde coronabitur patientia
tua, si nihil adversitatis occur-
rerit?

Si nihil contrarium vis pati?
quomodo eris amicus Christi?

Sustine cum Christo, & pro
Christo, si vis regnare cum Chri-
sto.

6. Si semel perfectè introisses
in interiora Jesu, & modicum de
ardenti amore ejus sapuisses :
nunc de proprio commodo vel in-
com-

commodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor JESU facit hominem seipsum contemnere.

Amator JESU & veritatis, & verus internus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè convertere, & elevare super seipsum in spiritu, ac fruitivè quiescere.

7. Cui sapiunt omnia prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimantur, hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus citò se recolligit: quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior,

E s.

aut

aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est, & ordinatus, non curat mirabiles & perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, & profectum.

Ideo multa tibi displicent, & sæpe conturbant: quia adhuc non es perfectè tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris speculari cœlestia & frequenter jubilarè interius.

CAPUT II.

De humili submissione.

1. **N**on magni pendas, quis pro te, vel contra te sit: sed hoc age & cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam, & Deus bene te defendabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus & modum liberandi te, & ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, & ab omni confusione liberare.

Sape valde prodest ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt, & redargunt.

2. Quando homo pro defecti-

E 6

hys

bus suis se humiliat, tunc facilius alios placat, & leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit, & consolatur: humili homini se inclinat, humili largitur gratiam magnam, & post suam depressionem, levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit & invitat.

Humilis, acceptâ confusione, satis bene est in pace: quia stat in Deo, & non in mundo.

Non reputes, te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

1. **T**ENE te primò in pace & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest, quàm bene doctus.

Homo

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit : & faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui benè in pace est , de nullo suspicatur. Qui autem malè contentus est & commotus , variis suspicionibus agitur : nec ipse quiescit , nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpe , quod dicere non deberet : & omittit , quod sibi magis facere expediret.

Considerat , quod alii facere teneantur : & negligit , quod ipso teneatur.

Habe ergo primò zelum super teipsum , & tunc iustè zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare & colorare , & aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta & alium.

Vide, quàm longè es adhuc à vera charitate & humilitate? quæ nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantùm sibi.

Non est magnum, cum bonis & mansuetis conversari: hoc enim omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet & secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacificè posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virilèque factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt, aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et

Et sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra, in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quàm in non sentiendo contraria.

Qui meliùs scit pati, maiorem tenebit pacem. Ille est victor sui & dominus mundi, amicus Christi, & hæres cæli.

CAPUT IV.

De pura mente, & simplici intentione.

1. **D**UABUS talis homo sublevatur à terrenis, simplicitate scilicet & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione, Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit, & gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si

Si nihil aliud, quàm Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis & quæris, internâ libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ, & liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva & vilis, quæ Dei bonitatem non repræsentet.

2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes.

Cor purum penetrat cælum, & infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, & totum candens

dens efficitur : si homo integre ad Deum se convertens, à corpore exuitur ; & in novum hominem transmutatur.

2. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare : tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

1. **N**ON possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpe gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quòd tam cæci intus sumus.

Sæpe

Sæpe malè agimus, & pejus
excusamus.

Passione interdum movemur,
& zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus,
& nostra majora pertransimus.

Satis citò sentimus & pondera-
mus, quid ab aliis sustinemus,
sed quantum alii de nobis susti-
nent, non advertimus.

Qui bene & rectè sua ponde-
ret, non esset, quòd de alio gravi-
ter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius
curam omnibus curis anteposit,
(c) & qui sibi ipsi diligenter in-
tendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus & de-
votus, nisi de alienis silueris, & ad
teipsum specialiter respexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis,
modicum te movebit, quod fo-
ris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi præsens
(c) *Matth. 16.* non

mon es? Et quando omnia per-
curristi? quid (te neglecto) pro-
fecisti?

Si debes habere pacem, &
unionem veram: oportet, quòd
tòtum adhuc postponas, & te
solum prae oculis habeas.

3. Multum proinde proficies,
si te feriatum ab omni temporali
cura conserves.

Valde deficies, si aliquid tem-
porale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil
gratum, nil acceptum tibi sit, nisi
purè Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quid-
quid consolationis occurrit de
aliqua creatura. (d)

Amans Deum anima, sub Deo
despicit universa.

Solus Deus æternus & immen-
sus, implens omnia, solatium ani-
mæ, & vera cordis lætitia.

CA-

(d) *Eccle. 1.*

CAPUT VI.

De letitia bonæ Conscientiæ, testi-

1. GLORIA boni hominis, testi-
monium bonæ conscientie, &
tix. (e)

Habe bonam conscientiam, &
habebis semper lætitiā.

Bona conscientia valde multa
potest portare & valde lata est in-
ter adversa.

Mala conscientia semper timi-
da est, & inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum
te non reprehendat.

Noli lætari, nisi

2. (3). 1. Nunquam

, nec inter-

quia non

minus. (g)

dixerint :

3. (3) venient super

CHRISTI LIEBER II. 109
 quis nobis nocere audebit : ne
 credas eis : quoniam repente ex-
 urget ira Dei, & in nihilum redi-
 gentur actus eorum, & cogitatio-
 nes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione,
non est grave amanti: sic enim
gloriari, est gloriari in cruce Do-
mini.

Brevis gloria, quæ ab homini-
bus datur, & accipitur.
Mundi gloria.

*Mundi gloriam semper comi-
f tristitia.*

ta su onorum gloria in consci-
tis or am, & non in ore homi-

num. **Iustorum** letitia de Deo, & in
Deo est: & gaudium eorum de
veritate:

veritate:
Qui veram & æternam glori-
am desiderat, temporalem non
curat.

Et qui temporalem requirit
gloriam, aut non ex animo con-

EYO DE IMITATIONE

omnis, minus amare convincitur
coelestem.

Magnam habet cordis tran-
quillitatem, qui nec laudes curat,
nec vituperia.

3. Facile erit contentus & pa-
catus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris;
nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es; nec major
dici vales, quam Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis in-
tus; non curabis, quid de te lo-
quantur homines.

*Homo videt in facie, Deus au-
tem in corde. (h)* Homo confi-
derat actus, Deus verò pensat in-
tentiones.

Bene semper agere, & modic-
um de se tenere, humilis animæ
iudicium est.

Nolle consolari ab aliqua crea-
tura, magnæ puritatis, & internæ
fiduciæ signum est.

(h) Reg. 16.

4. Qui

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quarit, liquet, quod totaliter se Deo commisit.

Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat. (i)

Ambulare cum Deo intus, nec aliquâ affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

I. **B**EATUS, qui intelligit, quid sit amare Jesum: & con-temnere seipsum, propter Jesum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquare, quia Jesus vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturæ fallax & instabilis: dilectio Jesu fidelis & perseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili: qui amplectitur Jesum, firmabitur in ævum.

(i) 2. Cor. 10.

HL

Illum dilige, & amicum tibi retine: qui omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, siue velis, siue nolis.

2. Teneas te apud JESUM, vivens ac moriens: & illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, JESUS deberet libenter tecum habitare.

Penè totum perditum invenies, quidquid extra JESUM in hominibus posueris.

Non confundas, nec innitaris
super

super calamum ventolum : quia
omnis caro fœn. im, & omnis gloria
ejus, ut flos fœni, cadet. (k)

3. Citò decipieris, si ad exter-
 nam hominum apparentiam tan-
 tum aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris
 solatium & lucrum, senties sæpius
 detrimentum.

Si quæris in omnibus JESUM,
 invenies utique JESUM.

Si autem quæris teipsum, in-
 venies etiam teipsum, sed ad
 tuam perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi,
 si JESUM non quærit, quam totus
 mundus, & omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia JESU.

1. **Q**uando JESUS adest, totum
 bonum est, nec quid
 quam difficile videtur : quando

F verò

(k) *Isaia 40.*

Sape malè agimus, & pejus
excusamus.

Passione interdum movemur,
& zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus,
& nostra majora pertransimus.

Satis citò sentimus & pondera-
mus, quid ab aliis sustinemus,
sed quantum alii de nobis susti-
nent, non advertimus.

Qui bene & rectè sua ponde-
ret, non esset, quòd de alio gravi-
ter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius
curam omnibus curis anteposit,
(c) & qui sibi ipsi diligenter in-
tendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus & de-
votus, nisi de alienis glueris, & ad
te ipsum specialiter respexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis,
modicum te movebit, quod fo-
ris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi præsens
(c) *Matth. 16.* non

non es? Et quando omnia percurristi? quid (te neglecto) profecisti?

Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quòd totum adhuc postponas, & te solum prae oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi purè Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura. (d)

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus & immensus, implens omnia, solatium animæ, & vera cordis lætitia.

CA-

(d) *Eccle. 1.*

CAPUT VI.

De lætitia bonæ Conscientiæ.

1. **G**LORIA boni hominis, testimonium bonæ conscientiz. (e)

Habe bonam conscientiam, & habebis semper lætitiā.

Bona conscientia valde multa potest portare & valde læta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est, & inquieta. (f)

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari, nisi cūm benefeceris.

Mali nunquam habent veram lætitiā, nec internam sentiunt pacem: quia *non est pax impiis, dicit Dominus.* (g)

Et si dixerint: In pace sumus non venient super nos mala: & quis

(e) 2. Cor. 1. (f) Sap. 17. (g) Isai. 57.

quis nobis nocere audebit : ne credas eis : quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti : sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, & non in ore hominum.

Justorum lætitia de Deo, & in Deo est : & gaudium eorum de veritate :

Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo com-
tem-

ETO DE IMITATIONE

omnit, minùs amare convincitur
coelestem.

Magnam habet cordis tran-
quillitatem, qui nec laudes curat,
nec vituperia.

3. Facile erit contentus & pa-
catus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris;
nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es; nec major
dici vales, quàm Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis in-
tus; non curabis, quid de te lo-
quantur homines.

*Homo videt in facie, Deus an-
tem in corde.* (h.) Homo confi-
derat actus, Deus verò pensat in-
tentiones.

Bene semper agere, & modi-
cum de se tenere, humilis animæ
iudicium est.

Nolle consolari ab aliqua crea-
tura, magnæ puritatis, & internæ
fiduciæ signum est.

(h) Reg. 16.

4. Qui

4. Qui nullum extrinsecus pro-
fe testimonium quarit, liquet,
quod totaliter se Deo commisit.

*Non enim qui seipsum commen-
dat, ille probatus est (ait B. Paulus)
sed quem Deus commendat. (i).*

Ambulare cum Deo intus, nec
aliquâ affectione teneri foris, sta-
tus est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

I. **B**Eatus, qui intelligit, quid
sit amare Jesum: & con-
venire seipsum, propter Jesum.

Oportet dilectum pro dilecto
relinquere, quia Jesus vult solus
super omnia amari.

Dilectio creaturæ fallax & in-
stabilis: dilectio Jesu fidelis &
perseverabilis.

Qui adheret creaturæ, cadet
cum labili: qui amplectitur JE-
sum, firmabitur in ævum.

(i) 2. Cor. 10.

HL

Illum dilige , & amicum tibi retine : qui omnibus recedentibus , te non relinquet , nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari , siue velis , siue nolis.

2. Teneas te apud JESUM , vivens ac moriens : & illius fidelitati te committe , qui , omnibus deficientibus , solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ , ut alienum non velit admittere : sed solus vult cor tuum habere , & tanquam Rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare , JESUS deberet libenter tecum habitare.

Penè totum perditum invenies , quidquid extra JESUM in hominibus posueris.

Non confundas , nec innitaris
super

super calamum ventosum : quia
*omnis caro fœnium, & omnis gloria
 ejus, ut flos fœni, cadet.* (k)

3. Citò decipieris, si ad exter-
 nam hominum apparentiam tan-
 tùm aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris
 solatium & lucrum, senties sæpius
 detrimentum.

Si quæris in omnibus JESUM,
 invenies utique JESUM.

Si autem quæris teipsum, in-
 venies etiam teipsum, sed ad
 tuam perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi,
 si JESUM non quærit, quàm totus
 mundus, & omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia JESU.

1. **Q**uando JESUS adest, totum
 bonum est, nec quid-
 quam difficile videtur : quando
 F verò

(k) *Isaia 40.*

verò JESUS non adest, totum durum est.

Quando JESUS intus non loquitur, consolatio vilis est : si autem JESUS unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo fle-
vit, quando Martha illi dixit :
Magister adest & vocat te. (1)

Felix hora, quando JESUS vocat
de lacrymis ad gaudium spiritus !

Quàm aridus & durus es sine
JESU ! Quàm insipiens & vanus,
si cupis aliquid extra JESUM !

Nonne hoc est majus damnum,
quàm si totum perderes mundum :

2. Quid potest tibi mundus
conferre, sine JESU ?

Esse sine JESU, gravis est infer-
nus : & esse cum JESU, dulcis pa-
radisus.

Si

(1) JOAN. 11.

Si fuerit tecum JESUS, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit JESUM, invenit thesaurum bonum, imò bonum super omne bonum.

Et qui perdit JESUM, perdit nimis multum, & plus, quàm totum mundum.

Pauperissimus est, qui vivit sine JESU: & ditissimus, qui bene est cum JESU.

2. Magna ars est, scire cum JESU conversari; & scire JESUM tenere, magna prudentia.

Esto humilis & pacificus, & erit tecum JESUS.

Potes citò fugare JESUM, & gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris & perdidideris; ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum?

Sine amico non potes bene vivere: & si JESUS non fuerit tibi

præ omnibus amicus, eris nimis tristis & desolatus.

Fatuè igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut lætaris.

Eligendum est magis totum mundum habere contrarium, quàm JESUM offensum.

Ex omnibus ergo charis, sit JESUS solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter JESUM, JESUS autem propter seipsum.

Solus JESUS Christus singulariter est amandus, qui solus bonus, & fidelis præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum, & in ipso tam amici, quàm inimici, tibi sint chari: & pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant & diligant.

Nunquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec

Nec velis, quòd aliquis tecum in corde suo occuperur, neque tu cum alicujus occuperis amore, sed sit JESUS in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus & liber ab intus sine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere: si vis vacare & videre, quàm suavis sit Dominus.

Et reverà ad hoc non pervenies, nisi gratiâ ejus fueris præventus, & attractus: ut, omnibus evacuatis & licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet deijci, nec desperare: sed ad voluntatem

F 3

Dei

Dei æquanimiter stare, & cuncta supervenientia sibi ad laudem JESU Christi perpeti: quia post hyemem sequitur æstas; post noctem redit dies; & post tempestatem magna serenitas.

CAPUT XI.

De carentia omnis solatii.

1. **N**ON est grave humanum contemnere solatium, cum adest divinum.

Magnum est, & valde magnum, tam humano quàm divino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum querere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilari sis, & devotus, adveniente gratiâ? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et

Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente, & deducitur à summo Ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exuitur à seipso.

Vicit sanctus martyr Laurentius sæculum, cum suo Sacerdote: quia omne quod in mundo delectabile videbatur, despexit, & summum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat, pro amore Christi, etiam à se tolli clementer ferebat.

Amore igitur creatoris, amorem hominis superavit: & pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & tu aliquem necessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei discere relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris; sciens,

quoniam oportet, nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum & diu oportet hominem in seipso certare, antequam discat seipsum plenè superare, & totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles, dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritalis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto

esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timoratio in cunctis actibus tuis : quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes : sed cum humilitate, & patientia expecta celestem visitationem quoniam potens est Deus ampliorem tibi reddere consolationem.

Istud non est novum, nec alienum viam Dei expertis : quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis, fuit sæpe talis alternationis modus.

§. Unde quidam, præsentē iam gratiā dicebat : *Ego dixi in abundantia mea : Non movebor in æternum.* (m)

Absente verò gratiā, quid in se fuerit expertus, adiungit dicens : *Avertisti faciem tuam a me, & factus sum conturbatus.* (n)

F §

In;

(m) Psalm. 29. (n) *ibidem*

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo & ad Deum meum deprecabor.* (o)

Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur dicens: *Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.* (p)

Sed in quo: *Convertisti*, inquit, *planctum meum in gaudium mihi & circumdediti me lætitiâ.* (q)

Si sic factum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis & pauperibus, si interdum in fervore; & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: *Vistas eum diluculo & subito probas illum.* (r)

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo,

(o) *ibid.* (p) Ps. 29. (q) *ibid.* (r) Job. 7.

beo , nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cœlestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres , vel amici fideles ; sive libri sancti , vel tractatus pulchri , sive dulcis cantus & hymni , omnia hæc modicum sapiunt , quando desertus sum à gratia , & in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium , quàm patientia , & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Numquam inveni aliquem tam religiosum & devotum , qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem , aut non scelerit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus , qui priùs , vel postea , non fuerit tentatus.

Non enim dignus est altâ Dei contemplatione , qui pro Deo non

124 DE IMITATIONE

est exercitatus aliquâ tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio præcedens esse signum.

Nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio.

Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ. (s)

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est. Ideo non cesses te præparare ad certamen: quia à dextris & à sinistris hostes sunt. qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. **C**Ur quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

(s) *Apoc. 2.*

Pone

Pone te ad patientiam magis,
quàm ad consolationes: & ad
crucemportandam magis, quàm
ad lætitiā.

Quis enim secularium non li-
benter consolationem, & læti-
tiam spiritualem acciperet, si sem-
per obtinere posset?

Excedunt enim spirituales con-
solationes omnes mundi delicias,
& carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ
aut vanæ sunt, aut turpes, spiri-
tuales verò deliciæ, solæ jucun-
dæ & honestæ, ex virtutibus
progenitæ, & à Deo puris men-
tibus infusæ.

Sed istis divinis consolationi-
bus nemo semper pro suo affectu
frui valet: quia tempus tenta-
tionis non diu cessat.

2. Multum autem contraria-
tur supernæ visitationi falsa liber-
tas animi & magna confidentia
sui.

F 7

Deus

Deus benè facit consolationis gratiam dando : sed homo malè agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo.

Et idè non possunt in nobis dona gratiæ fluere, qui ingrati sumus auctori : nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia dignè gratias referenti, & auferretur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, sanctum : nec omne dulce, bonum : nec omne desiderium, purum : nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior & timoratio inveniar, atque ad reliquendum me paratiores fiam.

Do-

Doctus dono gratiæ, & eruditus subtractionis verbere, non sibi audebit quidquam boni attribuerè; sed potius se pauperem & nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei est: & tibi adscribe, quod tuum est: hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam, & dignam poenam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum: nam summum non stat sine infimo.

Summi sancti apud Deum, minimi sunt apud se: & quantò gloriores, tantò in se humiliores.

Pleni veritate & gloriâ celesti, non sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati & confirmati, nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo ascribunt, quidquid boni acceperunt, glori-
am

am ab invicem non quarunt: sed gloriam, quæ à solo Deo est, volunt: & Deum se, & in omnibus sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, & eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo: & magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod à summo Deo donatur.

Etiamsi pœnas & verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata, Oret, ut redeat: cautus sit & humilis, ne amittat.

CA-

CAPUT XI.

*De paucitate amatorum crucis**JESU,*

1. **H**ABET JESUS nunc multos
 amatores regni sui cœlestis
 sed paucos bajulatores suæ crucis.

Multos habet desideratores
 consolationis, sed paucos tribula-
 tionis.

Plures invenit socios mensæ,
 sed paucos abstinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gau-
 dere, pauci volunt pro eo aliquid
 sustinere.

Multi JESUM sequuntur usque
 ad fractionem panis : sed pauci
 usque ad bibendum calicem pas-
 sionis.

Multi miracula ejus veneran-
 tur, pauci ignominiam crucis se-
 quuntur.

Multi JESUM diligunt, quam-
 diu adversa non contingunt.

Mul-

Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem JESUS se absconderit, & modicum eos reliquerit, aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem JESUM propter JESUM, & non propter suam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione, & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor JESU purus, nullo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nónne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper querunt?

Nónne amatores sui magis,
quàm

quàm Christi probantur, qui sua commoda & lucra semper meditantur?

Ubi inveniatur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Rarè invenitur tam spiritalis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul & de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: scilicet unum, quod summè sibi necessarium est.

Quid illud? Ut omnibus relictis

Etis se relinquat, & à se totaliter
exeat, nihilque de privato amore
retineat.

Cùmque omnia fecerit, quæ fa-
cienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod
grande æstimari possit: sed in ve-
ritate servum inutilem se pro-
nuntiet, sicut Veritas ait: *Cùm fe-
ceritis omnia, quæ præcepta sunt vo-
bis, dicite: Servi inutiles sumus.* (t)

Tunc verè pauper, & nudus
spiritu esse poterit, & cum Pro-
pheta dicere: *Quia unicus & pau-
per sum ego.* (u)

Nemo tamen isto ditior, nemo
potentior, nemo liberior: qui se
& omnia relinquere scit, & ad in-
fimum se ponere.

CAPUT XIII.

De regia via sanctæ Crucis.

1. **D**Urus multis videtur hic ser-
mo: *Abnega te metipsum,*
tolle

(t) *Matth. 16.* (u) *Pf. 24.*

*tolle crucem tuam, & sequere J. E-
sum. (x)*

Sed multò durius eris, audire
illud extremum verbum: *Discedite
à me maledicti, in ignem aeternũ. (y)*

Qui enim modò libenter audi-
unt, & sequuntur verbum crucis,
tunc non timebunt ab auditione
aeternæ damnationis.

Hoc signum Crucis erit in cœlo,
cùm Dominus ad judicandum
venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui
se Crucifixo conformaverunt in
vita, accedent ad Christum judi-
cem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere
crucem, per quam itur ad regnum:

In cruce salus, in cruce vita, in
cruce protectio ab hostibus: in
cruce infusio supernæ suavitatis,
in cruce robur mentis, in cruce
gaudium spiritûs: in cruce sum-
ma

(x) *Matth. 16.* (y) *Matth. 25.*

134 DE IMITATIONE

ma virtutis , in cruce perfectio
sanctitatis.

Non est salus animæ , nec spes
æternæ vitæ , nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam , & se-
quere JESUM , & ibis in vitam
æternam.

Præcessit ille bajulans sibi cru-
cem, & mortuus est pro te in cru-
ce: ut & tu tuam portes crucem,
& mori affectus in cruce.

Quia si commortuus fueris,
etiam cum illo pariter vives. Et
si socius fueris pœnæ , eris & glo-
ria.

3. Ecce ! in cruce totum con-
stat , & in moriendo totum jacet ;
& non est alia via ad vitam ; &
ad veram internam pacem , nisi
via sanctæ Crucis , & quotidianæ
mortificationis.

Ambula, ubi vis, quære , quod-
cunque volueris : & non invenies
altiore viam suprâ , nec securio-
rem

rem viam infrà , nisi viam sanctæ crucis.

Dispone & ordina omnia secundum tuum velle & videre : & non invenies , nisi semper aliquid pati debere , aut sponte , aut invitè ; & ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties , aut in anima spiritûs tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinquêris , interdum à proximo exercita-beris : & quod amplius est , sæpe tibi metipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris : sed , donec Deus voluerit , oportet ut sustineas.

Vult enim Deus , ut tribulationem sine consolatione pati discas , & ut illi totaliter te subicias , & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi , sicut is , cui contingerit similia pati.

Cruz

Cruz ergo semper parata est,
& ubique te expectat.

Non potes effugere, quocum-
que iveris, te ipsum tecum portas,
& semper te ipsum invenies.

Converte te suprâ, converte te
infrâ, converte te extrâ, converte
te intrâ: & in his omnibus inve-
nies crucem: & necesse est, te ubi-
que tenere patientiam, si inter-
nam vis habere pacem, & perpe-
tuam promereri coronam.

5, Si libenter crucem portas,
portabit te; & ducet ad desidera-
tum finem, ubi scilicet finis pa-
tiendi erit, quamvis hîc non erit.

Si invitè portas, onus tibi facis,
& te ipsum magis gravas: & tamen
oportet sustineas.

Si abiicis unam crucem, aliam
procul dubio invenies, & forsitan
graviolem.

6. Credis tu evadere, quod
nullus mortalium potuit prate-
rire:

pire : Quis sanctorum in mundo sine cruce & tribulatione fuit ?

Nec enim Iesus Christus, Dominus noster unâ horâ sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. Oportebat (ait) (2) Christum pati & resurgere à mortuis & ita intrare in gloriam suam.

Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ est via sanctæ Crucis ?

7. Tota vita Christi crux fuit & martyrium : & tu tibi quæris requiem & gaudium.

Erras, erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes : quia tota ista vita mortalis plena est miseriis, & circumsignata crucibus.

Et quantò altiùs quis in spiritu profecerit, tantò graviores sæpe cruces inveniet : quia exilii sui poena magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste, sic multipliciter
(2) Luc, 24. G citer

citer afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subijcit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis vertitur.

Et quantò caro magis per afflictionem atteritur, tantò spiritus ampliùs per internam gratiam roboratur.

Et nonnunquam in tantùm confortatur ex affectu tribulationis & adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore & tribulatione esse non veller; quoniam tantò se acceptiorem Deo credit, quantò plura & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest & agit in carne fragili; ut,
quod

quod naturaliter semper abhorret
& fugit, hoc fervore spiritus aggre-
diatur & diligat.

9. Non est secundum hominem
crucem portare, crucem amare,
corpus castigare & servituti sub-
jicere: honores fugere, contume-
lias libenter sustinere, seipsum de-
spicere, & despici optare: adversa
quæque cum damnis perpeti, &
nihil prosperitatis in hoc mundo
desiderare.

Si ad teipsum respicis, nihil
hujusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, da-
bitur tibi fortitudo de cælo, &
subjicientur ditioni tuæ mundus
& caro.

Sed nec inimicum diabolum
timebis, si fueris fide armatus, &
cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus
& fidelis servus Christi, ad por-

tandum viriliter crucem Domini
tui, pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa, & varia incommoda, in hac misera vita : quia sic tecum erit, ubicunque fueris : & sic reverâ invenies, ubicunq; latueris.

Oportet ita esse : & non est remedium, evadendi à tribulatione malorum & dolore, quàm ut patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, & partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe : faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu verò pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes : quia non sunt condignæ passionibus hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere.

¶ I. Quare

11. Quando ad hoc veneris, quòd tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene tecum esse æstima; quia invenisti paradisum in terra.

Quamdiu pati grave tibi est, & fugere quæris, tamdiu malè habebis, & sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum, & moriendum, fiet citò melius, & pacem invenies.

Etiam si raptus fueris usque ad tertium cælum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. *Ego* (inquit Iesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. (2)

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, & perpetuè illi servire placet.

13. Utinam dignas esse aliquid pro nomine Jesu pati! quàm ma-

(2) *Ab. 9.*

G 3

gna

igna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque edificatio esset proximi.

Nam patientiam omnes commendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cœlestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses,

esses, & omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim stat meritum nostrū, & profectus statūs nostri, in multis suauitatibus & consolationibus : sed potius in magnis gravitatibus, & tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius, & utilius saluti hominum, quàm pati fuisset; Christus utique verba & exemplo ostendisset.

Nam & sequentes se discipulos omnesque cum sequi cupientes, manifestè ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucē suam, & sequatur me.* (b)

Omnibus ergo perlectis & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.* (c)

FINIS Lib. II.

G 4 THO-

((b) Luc. 9. (c) Mat. 14.

THOMÆ A KEMPIS
CANONICI REGULARIS
ORDINIS S. AUGUSTINI.

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.
AD LECTOREM.

*Quia hic liber magnâ sui parte per
modum colloquii inter Deum &
hominem; seu Dominum & ser-
vum scriptus est, diligenter ob-
servandum lectori, ubi vices lo-
quendi mutantur, aliâs vis ver-
borum, & scopus pii scriptoris
sape lectorem fugiet. Itaque nos
distinctionis gratiâ literas D. &
S. id est, Dominus & Servus,
apposuimus.*

GA-

CHRISTI LIBER III. 145
CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

1. **A**udiam, quid loquatur in me Dominus Deus (d)

Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit: & de ore ejus, consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini susurri suscipiunt, & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cœlestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student præparare.

G 5

Beati,

(d) *Psal. 34. & 1. Reg. 3.*

246 DE IMITATIONE

Beati, qui Deo vacare gestiunt,
& ab omni impedimento sæculi
se excutunt.

Animadvertite hæc anima mea,
& claude sensualitati tuæ ostia:
ut possis audire, quid in te loqua-
tur Dominus Deus tuus. Hæc
dicit dilectus tuus.

3. D. Salus tua ego sum, pax
tua, & vita tua.

Serva te apud me, & pacem
invenies. Dimitte omnia trans-
itoria, quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia,
nisi seductoria? Et quid juvant om-
nes creaturæ, si fueris à creatore
deserta?

Omnibus ergo abdicatis, crea-
tori tuo te redde placitam ac fide-
lem, ut veram valeas appre-
hendere beatitudi-
nem.

CA-

CAPUT II.

Quod Veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

*Serv. [*Loquere Domine, quia audit servus tuus (e) *Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia (f) tua.*

Inclina cor meum in verba oris tui; fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israël ad Moysen: Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. (g)

Non sic, Domine, non sic oro: sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro: Loquere Domine quia audit servus tuus. (h)

Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis: sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator & illuminator omnium

G 6

Pro-

(e) 1. Reg. 3. (f) Psalm. 118.

(g) Exod. 20. (h) 1. Reg. 3.

Prophetarum: quia tu solus sine
eis potes me perfectè imbuere;
illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt.

Pulchrè dicunt: sed, te tacente,
cor non accendunt.

Literas tradunt, sed tu sensum
aperis. Mysteria proferunt, sed
tu referas intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu iuvas
ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu con-
fortas ad ambulandum.

Illi foris tantùm agunt, sed tu
corda instruis & illuminas.

Illi exteriùs rigant, sed tu for-
cunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu au-
ditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi
Moyſes, sed tu, Domine Deus
meus, æterna veritas: ne fortè
moriar, & sine fructu efficiar, si
fuero

fuero tantum foris admonitus, & intus non accensus:

Ne sit mihi ad iudicium verbum auditum, & non factum: cognitum, nec amatum: creditum, & non servatum.

(i) *Loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus: verba enim vita eterna habes.* (k)

Loquere mihi, ad qualemcunque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

CAPUT III.

Quòd verba Dei cum humilitate sunt audienda: & quòd multi ea non ponderant.

1. Dom. **A**udi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum & Sapientium hujus mundi scientiam excedentia. G 7 Ver-

(i) 1. Reg. 3. (k) *Jean. 6.*

Verba mea spiritus & vita sunt,
nec humano sensu penlanda.

Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audienda, & cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

2. S. Et dixi, *Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum, ut mitiges ei a diebus malis, & non desoletur in terra.* (d)

3. D. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non cesso omnibus loqui: sed multi ad vocem meam surdi sunt & duri.

Plures mundum libentiùs audiunt, quàm Deum: faciliùs sequuntur carnis suæ appetitum, quàm Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia & parva, & servitur ei aviditate magnâ: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis

(1) Psal. 93.

Quis tantâ curâ mihi in omnibus servit & obedit, sicut mundo, & dominis ejus servitur. *Erubescere Sidon, ait mare, (m)* Et si causam quæris, audi: quare?

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promissione, die noctûque fatigari non timetur.

4. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inestimabili, pro summo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo, ferve piger & querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quàm tu ad vitam. —

Gaudent illi amplius ad veritatem, quàm tu ad veritatem:

(k) *Isa. 43.*

Equi-

Equidem spe suâ nonnunquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo, quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

§. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valdè necessaria.

Quod non intelligis, cùm legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet, & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam increpando eorum vitia: alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet, qui iudicet eum in novissimo die.

Oratio.

Ad implorandam devotionis gratiam.

6. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus, multò pauperior & contemptibilior, quàm scio, & dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, iustus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solùm peccatorem inanem relinqueus.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quo-

II 54 DE IMITATIONE

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationes tuam prolongare, noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi. (n)

Domine, doce me facere voluntatem, (o) tuam doce me coram te dignè & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis & cognovisti, antequam fieret mundus: & antequam natus essem in mundo.

CAPIT IV.

Quòd in veritate & humilitate Deo converser

II. D. Fili amice

veritate cordis tui

(Qui amice)

(n) Psal

ritate, tutabitur ab incurfibus malis, & veritas liberabit eum à fe-
ductoribus, & detractionibus ini-
quorum.

Si veritas te liberaverit, verè
liber eris, & non curabis de va-
nis hominum verbis.

S. Domine verum est, ficut di-
cis, ita quaſo, mecum fiat. Veri-
tas tua me doceat; ipſa me cu-
ſtodiat, & uſque ad ſalutarem fi-
nem perducet.

& liberet ab omni affe-
ctu, & ambulabo tecum in
libertate.

Et tu te docebo (ait Ve-
ritas) recta ſunt, & pl-

peccata tua, cum
gna & mœrore
ites te aliqui
a bona.

à peccator
tis

tis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; citò laberis, citò vinceris; citò turbaris, citò dissolveris.

Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa, unde te debeas vilificare: quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nil verò laudabile & desiderabile nisi quòd æternum est.

Placeat tibi super omnia æterna Veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes, & fugias, sicut vitia & peccata tua: quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna.

Qui-

Quidam non sincerè coram me ambulant; sed quadam curiositate & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se & suam salutem negligentes.

Hi sæpè in magnas tentationes & peccata, propter suam superbiam & curiositatem, me eis ad-versante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expulce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quàm multa bona neglexisti.

Quidam solùm portant suam devotionem in libris; quidam in imaginibus; quidam autem in signis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna
sem-

semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturæ dolentur inserviunt, & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquatur in eis.

Quia docet eos terrena despiciere, & amare cœlestia: mundum negligere, & cœlum totâ die ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili effectû divini amoris.

I. S. **B**enedico te Pater cœlestis, Pater, Domini mei JESU Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis? gratias tibi, qui me, indignum omni consolatione, quandoque, tuâ recreas consolatione.

Benedico te semper & glorifico, cum unigenito Filio tuo, & Spiritu sancto paracleto in sæcula sæculorum.

Eja

Eja Domine Deus, amator sanctus meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea, & exaltatio cordis mei (p) Tu spes mea & refugium meum, in die tribulationis meae. (q)

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, & imperfectus in virtute; ideo necesse habeo à te confortari & consolari: propterea visita me sæpius, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus sanatus & benè purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad pariendum, stabilis ad perseverandum.

3. D. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale.

(p) Ps. 32. (q) Ps. 31.

Nam

Equidem spe suâ nonnunquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo, quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis, cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet, & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam increpando eorum vitia: alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui.

Qui habet verba mea , & spernit ea , habet , qui iudicet eum in novissimo die.

Oratio.

Ad implorandam devotionis gratiam.

6. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus, multò pauperior & contemptibilior, quàm scio, & dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, iustus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solùm peccatorem inanem relinqueus.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quo-

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationes tuam prolongare, noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi. (n)

Domine, doce me facere voluntatem, (o) tuam doce me coram te dignè & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis & cognovisti, antequam fieret mundus: & antequam natus essem in mundo.

CAPUT IV.

Quòd in veritate & humilitate coram Deo conversandum est.

N. D. Fili ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in ve-

(n) Psal. 14. (o) ibid.

rita-

ritate, tutabitur ab incurſibus malis, & veritas liberabit eum à ſeductoribus, & detractionibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, verè liber eris, & non curabis de vanis hominum verbis.

S. Domine verum eſt, ſicut dicis, ita quaſo, mecum fiat. Veritas tua me doceat; ipſa me cuſtodiat, & uſque ad ſalutarem finem conſervet.

Ipſa me liberet ab omni affectione: & ambulabo tecum in magna cordis libertate.

2. D. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta ſunt, & placita coram me.

Cogita peccata tua, cum diſſimulencia magna & mœrore: & nunquam reputes te aliquid eſſe propter opera bona.

Reverà peccator es, & multis

tis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; citò laboris, citò vinceris; estò turbaris, citò dissolveris.

Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa, unde te debeas vilificare: quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nil verè laudabile & desiderabile nisi quòd æternum est.

Placeat tibi super omnia æterna Veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes, & fugias, sicut vitia & peccata tua: quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna.

Qui-

Quidam non sincerè coram me ambulant; sed quadam curiositate & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se & suam salutem negligentes.

Hi sæpè in magnas tentationes & peccata, propter suam superbiam & curiositatem, me eis adversante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quàm multa bona neglexisti.

Quidam solùm portant suam devotionem in libris; quidam in imaginibus; quidam autem in signis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna
sem-

semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturæ dolentur inserviunt, & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despiciere, & amare cœlestia: mundum negligere, & cœlum totâ die ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili effectû divini amoris.

I. S. **B**enedico te Pater cœlestis, Pater, Domini mei JESU Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis? gratias tibi, qui me, indignum omni consolatione, quandoque, tuâ recreas consolatione.

Benedico te semper & glorifico, cum unigenito Filio tuo, & Spiritu sancto paraceto in sæcula sæculorum.

Eja

Eja Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea, & exaltatio cordis mei (p); Tu spes mea & refugium meum, in die tribulationis mea. (q)

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, & imperfectus in virtute; ideo necesse habeo à te confortari & consolari: propterea visita me sæpius, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus sanatus & benè purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad pariendum, stabilis ad perseverandum.

3. D. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum leve facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale.

(p) Ps. 32. (q) Ps. 31.

Nam

Nam onus sine onere portat,
& omne amarum dulce ac sapi-
dum efficit.

Amor JESU nobilis, ad magna
operanda impellit, & ad deside-
randa semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ul-
tis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab om-
ni mundana affectione alienus, ne
internus ejus impediatur aspectus:
ne per aliquod commodum tem-
porale implicationes sustineat, aut
per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil
fortius, nihil altius, nihil latius,
nihil jucundius, nihil plenius, nec
melius in cœlo & in terra: quia
amor ex Deo natus est, nec potest
nisi in Deo, super omnia creata
quiescere.

4. Amans volat, currit, & lata-
tur, liber est, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, &
ha-

habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona.

Amor modum saepe nescit, sed super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores non reputat, plus affectat, quam valet: de impossibilitate non causatur, quia cuncta sibi posse & licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur arctatus non coarctatur, territus non conturbatur: sed sicut vivax flamma, & ardens facula, sursum erumpit, securéque pertransit.

H.

Si

Si quis amat, novit, quid hæc vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animæ, quæ dicit: Deus meus amor meus: tu totus meus, & ego totus tuus.

6. S. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, & in amore liquefieri & natare.

Tenear amore vadens supra me, præ nimio fervore & stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te dilectum meum in ætum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plus, quàm me, nec me nisi propter te: & omnes in te, qui verè amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. D. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus & amœnus: fortis, patiens, fidelis, prudens, longan-

ganimis, virilis, & seipsum nunquam quærens.

Ubi enim seipsum aliquis quærit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis & rectus: non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus & obediens Prælati, sibi vilis & despectus, Deo devotus & gratificus, fidens & sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem omnia, dura, & amara, propter dilectum libenter amplecti; nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

H. 2

CA.

CAPUT VI.

De probatione veri amatoris.

1. D. Fili, non est adhuc fortis
& prudens amator.

S. Quare, Domine?

D. Quia propter medicam contrarietatem deficis à cæptis, & uimis avidè consolationem quaris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator, non tam donum amantis considerant, quàm dantis amorem.

Affectum potiùs attendit, quàm censum: & infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum,

6

si quandoque minùs bene de me
vel de Sanctis meis sentis, quàm
velles.

Affectus ille bonus & dulcis,
quem interdum percipis, effectus
gratiæ præsentis est, & quidam
præguſtus patriæ cœlestis: super
quo non nimium innitendum,
quia vadit, & venit.

Certare autem adverſus inci-
dentes malos motus animi, sug-
gestionemque ſpernere diaboli,
inſigne eſt virtutis, & magnimo-
riti.

3. Non ergo te conturbent
alienæ phantaſiæ, de quacumque
materia ingeſtæ.

Fortè ſerva propoſitum, & in-
tentionem rectam ad Deum.

Nec eſt illuſio, quòd aliquando
in exceſſum ſubitò raperis, & ſta-
tim ad ſolitas ineptias cordis re-
verteris.

Illas enim invitè magis pato-

H ; ris.

ris, quàm agis : & quamdiu displicent, & reniteris, meritum est & non perditio.

4. Scito, quòd antiquus inimicus omne nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare : à Sanctorum scilicet cultu, à pia passionis mee memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis custodia, & à firmo proposito proficiendi in virtute.

Multa malas cogitationes ingerit, ut tedium tibi faciat & horrorem : ut ab oratione revocet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, & (si posset) à communione cessare, faceret.

Non credas ei, neque cures illam, licet sapius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi imputa, cum mala inserit & immunda. Dicito illi :

Vade

Vade iminunde spiritus, erubefce miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis.

Discede à me seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed Jesus mecum erit, tanquam bellator fortis, & tu stabis confusus.

Malo mori, & omnem poenam subire, quàm tibi consentire.

Tace & obmutesce, non audiam te amplius, licet mihi plures moliaris molestias. (1) *Dominus illuminatio mea & salus mea, quem timebo:*

Si consistent adversum me castra, non timebit cor meum. (2)

Dominus, adjutor meus, & redemptor meus.

5. Certe tanquam miles bonus & si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus confidens de ampliori gra-

H 4

ua

(1) Psalm. 36. (2) Ibid.

gia mea : & multum præcave à
vana complacentia & superbia.

Propter hoc multi in errorem
ducuntur , & in cœcitatem pene
incurrabilem quandoque labuntur.

Sic tibi in cautelam & perpe-
tuam humilitatem ruina hæc su-
perborum, de se stultè præsumen-
tium.

CAPUT VII.

*De occultanda gratia sub humilita-
tis custodia.*

I. D. Fili, utilius est tibi & secu-
rius, devotionis gratiam
abcondere, nec in altum te effer-
re, nec multum inde loqui, ne-
que multum ponderare : sed ma-
gis remetipsum despiciere, & tan-
quam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tena-
ciùs inhærendum, quæ citiùs po-
test mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quàm miser &
inops esse soles sine gratia.

Nec

Nec est in eo tantum spiritualis vite profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter, & abnegatè, patienterque tuleris ejus subtractionem ita, quòd tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua, ex usu facienda, omnino dilabi permittas:

Sed sicut melius potueris & intellexeris, libenter, quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui, cum non benè eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus, sed Dei est dare, & consolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult sicut sibi placuerit, & non amplius.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, seipsos destru-

H s xerunt;

xerunt ; quia plus agere voluerunt, quàm potuerunt, non pensantes lux parvitalis mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quàm rationis iudicium.

Et quia maiora præsumpserunt, quàm Deo placitum fuit, idcirco gratiam citò perdiderunt.

Facti sunt inopes, & viles relictæ, qui in cælum posuerunt nidum sibi : ut humiliati & depauperati, discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt, & imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt & elidi.

3. Quòd si suum sentire magis sequi, quàm aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi à proprio conceptu noluerint.

Raro

Rarò sibi ipsis sapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est, sapere modicum cum humilitate, & parva intelligentia, quàm magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quàm multum, unde posses superbite.

Non satis discretè agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens pristinæ inopiæ suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuosè sapit, qui tempore adversitatis & cujusque gravitatis, nimis desperatè se gerit, & minùs fidenter de me, quàm oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus & formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis & mo-

H 6

dicus

dicus in te permanere , nec non spiritum tuum benè moderari & regere , non incideres tam citò in periculum , & offensam.

Consilium bonum est , ut , fervoris spiritu concepto, mediteris , quid futurum sit , abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita, & denno lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est sæpe talis probatio, quàm si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda , si quis plures visiones aut consolationes habeat ; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu :

Sed si vera fuerit humilitate fundatus , & divinâ charitate repletus , si Dei honorem purè & inte-

integre semper quærat : si seipsum
 nihil reputet , & in veritate despi-
 ciat , atque ab aliis etiam despici
 & humiliari magis gaudeat , quàm
 honorari.

CAPUT VIII.

*De vili æstimatione sui ipsius , in o-
 culis Dei.*

1.S. **L**oquar ad Dominum meum,
cùm sim pulvis & cinis? (1)

Si me ampliùs reputavero , ecce !
 tu stas contra me : & dicunt testi-
 monium , verùm iniquitates meæ,
 nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero , & ad
 nihilum redegero , & ab omni pro-
 pria reputatione defecero , atque
 (sicut sum) pulverizavero , erit
 mihi propitia gratia tua , & vicina
 cordi meo lux tua : & omnis æsti-
 matio , quantulacumque minima ,
 in valle nihilitatis meæ subiner-
 getur , & peribit in æternum.

(1) Gen. 18.

Fl 7

Ibi

Ibi ostendis me mihi, quid sum;
quid fui, & quò deveni: quia ni-
hil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquer, ecce ni-
hil, & tota infirmitas ! si autem
subitò me respexeris, statim fortis
efficior, & novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quòd sic ro-
pentè sublevor, & tam benignè à
te complector, qui proprio pon-
dere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis
præveniens me, & in tam multis
subveniens necessitatibus, à gra-
vibus quoque custodiens me pe-
riculis & ab innumeris (ut verè
dicam) eripiens malis.

Me siquidem malè amando, me
perdidi; & te solum quærendo,
& purè amando, me & te pariter
inveni, atque ex amore profundius
ad nihilum me redegi.

Quia tu, ô dulcissime ! facis me-
cum suprâ meritum omne, &
supra

supra id, quàm audeo sperare, vel rogare.

3. Benedictus sis Deus meus; quia licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas, & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis, & longè te adversis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles, & devoti: quia salus nostra tu es, virtus, & fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quòd omnia ad Deum sicut ad finem ultimum sunt referenda.

1. D. **F**ili, ego debeo esse finis tuus supremus & ultimus, si verè desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sapius ad se ipsum & ad creaturas malè incurvatus.

Nam

Nam si teipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tanquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt, & qui mihi spontè & liberè] deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impediatur & angustabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo

Deo , sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi , ego totum te habere volo : & cum magna distinctione gratiarum actiones requiro.

3 . Hæc est veritas , quâ fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cœlestis gratia , & vera charitas , non erit aliqua invidia , nec contractio cordis , neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas , & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè sapis , in me solo gaudebis , in me solo sperabis : quia *nemo bonus, nisi solus Deus.* (u) qui est super omnia laudandus , & in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quòd spreto mundo , dulce est servire Deo.

1 . S. **N**unc iterum loquar , Domine , & non filebo : dicam in auribus Dei mei , Domini mei,
(u) *Matth. 29.*

mei, & regis mei, qui est in excelsis.

O quàm magna multitudo dulcedinis tue, Domine, quam abscondisti timentibus te ! (x) Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus?

Verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maximè ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia, cum non essem, fecisti me, & cum errarem longè à te, reduxisti me, ut servirem tibi, & præcepisti, ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui! quid dicam de te!

Quomodo potero tui oblivisci, qui me dignatus es recordari, etiam postquam contabui & perii!

Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo : & ultra

(x) Psalm. 30.

tra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista ? Non enim omnibus datum est, ut, omnibus abdicatis, sæculo renuncient, & monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur ?

Non magnum mihi videri debet servire tibi : sed hoc potius magnum mihi & mirandum apparet, quòd tam pauperem, & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis tuis adunare.

3. Ecce ! omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

Verumtamen, vice versâ, tu magis mihi servis, quàm ego tibi.

Ecce ! Cœlum, & terra, quæ in ministerium hominis creâsti, præstò sunt, & faciunt quotidie, quæcumque mandâsti.

Et

Et hoc parum est, quin etiam Angelos in ministerium hominis ordinasti.

Transcendit autem hæc omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, & teipsum daturum ei promisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vite mee!

Utinam vel unâ die dignum servitium exhibere sufficerem.

Verè tu es dignus omni servitio, omni honore, & laude æternâ.

Verè Dominus meus es, & ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeat fastidire.

Sic volo, sic desidero: & quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria,

ria, tibi servire & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritûs sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, & omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata & jucunda Dei servitus, quâ homo veraciter efficitur liber & sanctus!

O sacer status Religiosi famularûs, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, demonibus terribilem, & cunctis fidelibus commendabilem.

O amplectendum, & semper optandum servitium, quo summum

num promeretur bonum & gaudium acquiritur sine fine mansurum!

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda.

1. D. **F**lli oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum benè didicisti.

S. Quæ sunt hæc, Domine?

D. Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tui ipsius amator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Sic ego sum in causa, benè contentus eris, quomodocumque ordinaverò: si autem de proprio
quæ

quæsitum aliquid latet, ecce! hoc est, quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimium in-
nitaris super desiderio præcon-
cepto, me non consulto: ne fortè
postea pœniteat, aut displiceat,
quod primò placuit, & quasi pro
meliore zelâsti.

Non enim omnis affectio, quæ
videtur bona, statim est sequenda:
sed neque omnis contraria affectio
ad primum fugienda.

Expedi interdum refrænatione
uti, etiam in bonis studiis, &
desideriis: ne per importunita-
tem, mentis distractionem incur-
ras; ne aliis, per indisciplina-
tionem, scandalum generes, vel eti-
am, per resistantiam aliorum subi-
tò turberis & corruas.

3. Interdum verò oportet vio-
lentiâ uti, & viriliter appetitui
sensitivo contraire, nec avertere,
quid velit caro, & quid non velit:

• sed

sed hoc magis satagere, ut subiecta sit etiam nolens spiritui.

Et tandem castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens inussitare.

CAPUT XII.

De informatione patientia & luctamine adversus concupiscentias.

1. S. **D**omine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria: multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam qualitercunque ordina-vero de pace mea, non potest esse sine bello & dolore vita mea.

2. D. Ita est, fili, Sed volo te non ralem quærere pacem, quæ temptationibus careat, aut contraria non sentiat:

Sed tunc etiam, astima, te pacem

tem invenisse, cùm fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus.

Si dixeris, te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii?

De duobus malis minus est semper eligendum.

Ut ergo æterna futura supplicia possis evadere, mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quòd homines sæculi hujus nihil, vel parùm patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quæsiêris.

3. S. Sed habent, inquis, multas delectationes, & proprias sequuntur voluntates, ideòque parùm ponderant suas tribulationes.

4. D. Esto, ita sit, ut habeant quidquid voluerint: Sed quamdiu, putas, durabit?

Eccè! quemadmodum fumus

I

desi-

deficient abundantes in sæculo;
& nulla erit recordatio præteri-
torum gaudiorum. (y)

Sed & cùm adhuc vivunt, non
sine amaritudine, & tædio ac ti-
more in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde si-
bi delectationem concipiunt, in-
de doloris pœnam frequenter re-
cipiunt. Justè illis fit; ut, quia
inordinatè delectationes quærunt
& sequuntur, non sine confusione
& amaritudine eas expleant.

O quàm breves, quàm falsæ,
quàm inordinatæ & turpes omnes
sunt!

Veruntamen præ ebrietate, &
cæcitate non intelligunt: sed ve-
lut muta animalia, propter mo-
dicum corruptibilis vitæ delecta-
mentum, mortem animæ incur-
runt.

*Tu ergo, fili, post concupiscentias
tuas nō eas, & à voluntate tua aver-*

(y) Psalm. 67.

tere.

tere. (a) *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* (b)

S. Etenim si veraciter vis delectari, & abundantius à me consolari: ecce! in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quantò te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tantò in me suaviores, & potentiores consolationes invenies.

Sed primò, non sine quadam tristitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro: sed fervore spiritûs frænabitur.

Instigabit & exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur:

I 2

(a) *Eccli. 18.* (b) *Psal. 36.*

bitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruitur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi, ad exemplum JESU Christi.

1. **D** Flli, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia: & qui quærit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter & sponte suo Superiori se subdit, signum est, quòd caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed sæpè recalcitrat & remurmurat.

Disce ergo celeriter Superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citiùs nàmque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior & pejor animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Opoc-

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideò plenè te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus & infimus, ut tuam superbiam meâ humilitate vinceret.

Disce obtemperare pulvis. Disce te humiliare terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed

ita subjectum & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare.

Quid habes homo inanis conqueri?

Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficiis meis existeres.

Et ut ad veram subjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. S. **I**Ntonas super me-judicia tua Domine, & timore ac tre-

tremore concutis omnia ossa mea;
& expavescit anima mea valde.

Sto attonitus, & confidero;
quia cœli non sunt mundi in
conspectu tuo.

Si in Angelis reperisti pravita-
tem, nec tamen pepercisti (c)
quid fiet de me?

Ceciderunt stellæ de cœlo &
ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur lau-
dabilia, ceciderunt ad infima, &
qui comedebant panem Angelo-
rum, vidi filiquis delectari por-
corum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si
manum tuam, Domine subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gu-
bernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si con-
servare desinas.

Nulla secura castitas, si eam
non protegas.

I 4

Nulla

(c) Job. 15. (d) Apoc. 18.

Nulla propria prodest custodia,
si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relictī mergimur, & perimus:
visitati verò erigimur & vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed
per te confirmamur: repescimus
sed à te accendimur.

3. O quàm humiliter & abjectè
mihi de meipso sentiendum est!
quàm nihili pendendum, si quid
boni videar habere!

O quàm profundè submittere
me debeo sub abyssalibus judiciis
tuis Domine: ubi nihil aliud
me esse invenio, quàm nihil &
nihil!

O pondus immensum! O pelagus
intransnatabile! ubi nihil de
me reperio, quàm in toto nihil.

Ubi est ergo latebra gloriæ?
ubi confidentia de virtute con-
cepta?

Absorpta est omnis gloriatio
vana

vana, in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo?

Numquid gloriabitur lutum contra formantem se? (c)

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subiectum est Deo?

Non cum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur, ecce! omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: *Veritas autem Domini manet in aeternum. (f)*

CAPUT XV.

Qualiter standum sit ac dicendum, in omni re desiderabili.

1. D. **F**ili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. I; De-
(c) *Isaia 29.* (f) *Psalms, 116.*

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, & utile esse probaveris: tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ salutari prodesse, aufer à me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est à Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum & bonum.

Difficile est pro vero judicare utrum spiritus bonus, an alienus te impellat, ad desiderandum hoc vel illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primò bono Spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est, & petendum, quidquid

quid desiderabile menti occurrit :
maximéque , cum propria resigna-
tione, mihi totum committendum
est, atque dicendum.

Domine , tu scis qualiter melius
est : fiat hoc vel illud , sicut vo-
lueris.

Da, quod vis , & quantum vis,
& quando vis.

Fac mecum, sicut scis, & sicut
tibi magis placuerit , & major ho-
nor tuus fuerit.

Pone me , ubi vis , & liberè age
mecum in omnibus.

In manu tua sum , gyra & re-
versa me per circuitum.

En ! servus tuus ego , paratus
ad omnia : quoniam non deside-
ro mihi vivere , sed tibi : utinam
dignè & perfectè !

O R A T I O.

Pro beneplacito Dei perficiendo.

3. Concede mihi, benignissime
Jesu , gratiam tuam , ut mecum
I 6 fit.

fit, & mecum laboret, mecúmque usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare, & velle, quod tibi magis acceptum est, & charius placet.

Tua voluntas mea sit, & mea voluntas tuam semper sequatur, & optimè ei concordet.

Sit mihi unum velle & nolle tecum: nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis & nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo sunt: & propter te amare contemni, & nesciri in hoc sæculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia & inquieta. *In hac pace in idipsum, (g) hoc est, in te uno, summo, æterno Bono, dormiam & requiescam, Amen.*

(g) Psalm. 4.

GA-

CAPUT XVI.

*Quòd veram solatium in solo Deo est
querendum.*

1. **Q**uidquid desiderare possum
vel cogitare ad solatium
meum, non hîc expecto, sed in
posterum.

Quòd si omnia solatia mundi
solus haberem, & omnibus deli-
ciis frui possem, certum est, quòd
diu durare non possent.

Unde non poteris, anima mea,
plenè consolari, nec perfectè re-
creari, nisi in Deo consolatore
pauperum, ac susceptore humiliù.

Expecta modicum, anima mea,
expecta divinum promissum, &
habebis abundantiam omnium
bonorum in cælo.

Si nimis inordinate ista appetis
præsentia, perdes æterna & cœ-
lestia.

Sint temporalia in usu, æterna
in desiderio.

I 7

Non

Non potes aliquo bono temporali fatiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua & felicitas consistit:

Non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus, sed qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio est in cœlis.

Vanum est & breve, omne humanum solatium.

Beatum & verum solatium, quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco & tempore.

Hæc mihi sit consolatio, libenter

ter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & iusta probatio pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irascêris neque in aeternum comminaberis. (h)

CAPUT XVII.

Quòd omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.

I. D. **F**lli, sine me tecum agere, quod volo: ego scio, quid expedit tibi.

Tu cogitas sicut homo: tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

S. Domine verum est, quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quàm omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

(b) *Psal. 102.*

Do-

Domine, dummodo voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris; sis benedictus, & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari, sis æquè semper benedictus.

3. D. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives.

4. S. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triste suscipere, & pro.

pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ; non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

Quòd temporales miseria, exemplo Christi, æquanimiter sunt ferenda.

I. D. **F**lli, ego descendi de cœlo pro tua salute: suscepì tuas misérias, non necessitate, sed charitate trahente: ut patientiam disceres, & temporales misérias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortûs mei usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas queri-
mo-

monias de me frequenter audivi: confusiones & opprobria benignè sustinui: pro beneficiis ingratitude recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. S. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maximè implendo præceptum Patris tui; dignum est, ut ego misellus peccator, secundùm voluntatem tuam, patienter me sustineam: & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior & clarior.

Sed & multò magis consolatoria, quàm olim in Lege veteri fuerat, cùm porta cœli clausa persisteret: & obscurior etiam via ad
cœlum

coelum videbatur, quando tam pauci regnum coelorum quærere curabant.

Sed neque, qui tunc iusti erant & salvandi, ante passionem tuam, & sacrae mortis debitum, coeleste regnum poterant introire.

3. O! quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere?

Nam vita tua via nostra: & per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses & docuisses: quis sequi curaret?

Heu! quanti longè retróque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce! adhuc te pascimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CA-

CAPUT XIX.

*De tolerantia injuriarum; & quis
versus patiens probetur.**

1. D. **Q**uid est, quod loqueris,
Fili? Cessa conqueri,
consideratâ meâ & aliorum San-
ctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem
restitisti.

Parum est, quod tu pateris, in
comparatione eorum, qui tam
multa passi sunt, tam fortiter ten-
tari, tam graviter tribulati, tam
multipliciter probati & exercitati.

Oportet te igitur aliorum gra-
viora ad mentem reducere, ut le-
viùs feras tua minima.

Et si tibi minima non videntur,
vide, ne & hoc tua faciat impati-
entia.

Sive tamen parva, sive magna
sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. **Q**uantiò meliùs ad patien-
dum

dum te disponis, tantò sapientiùs agis, & ampliùs promereris : feres quoque leviùs animo & usu ad hoc non segniter paratus.

Nec dicas : non valeo hæc ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt : grave enim intulit damnum, & impropertat mihi, quæ nunquam cogitaveram : sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit, sed magis personas, & offensas sibi illas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit à quo homine, utrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori : utrum à bono & san-

sancto viro, vel à perverso & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque & quotiescunque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei grateranter accipit, & ingens lucrum reputat.

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit, sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, reculas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem: nec, sine pugna, pervenitur ad victoriam.

S. Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu

Tu scis, quòd modicum possum pati, & quod citò dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis & optabilis : nam pati & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

CAPUT XX.

*De confessione propria infirmitatis,
& hujus vitæ miseriis.*

I. S. **C**onfitebor adversum me injusticiam meam
(i) confitebor tibi Domine infirmitatem meam.

Sæpe parva res est, quæ me dejicit & contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cùm modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

Et dum puto, me aliquantulum
(i) *Psalm. 57.* tu-

tutum, cùm non sentio, invenio
me nonnunquam penè devictum
ex levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humi-
litatein meam, & fragilitatem ti-
bi undique notam.

Miserere, & eripe me de luto,
ut non infigar, ne permaneam de-
jectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter
reverberat, & coram te confun-
dit; quòd tam labilis sum, & in-
firmus ad resistendum passionibus.

Etsi non omnino ad consensio-
nem, tamen mihi etiam molesta
& gravis est earum insectatio, &
tædet valde sic quotidie vivere in
lite.

Ex hinc notâ mihi sit infirmi-
tas mea: quia multò faciliùs ir-
ruunt abominandæ semper phan-
tasie, quàm discedunt.

3. Utinam, fortissimè Deus Isra-
ël, zelator animarum fidelium, re-
spicias

Spicias servi tui laborem & dolorem, assistasque illi in omnibus ad quaecumque perrexerit!

Robora me cœlesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plenè subjecta, prævaleat dominari: adversus quàm certare oportebit, quamdiu spiratur in hac vita miserrima.

Heu! qualis est hæc vita, ubi non desunt tribulationes & miseria; ubi plena laqueis & hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione seu tentatione recedente, alia accedit: sed & priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, & insperatè.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subjecta calamitatibus & miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes & pestes?

K

Et

Et tamen amatur, & delectari
in ea à multis quaeritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quòd fallax sit & vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed poenæ ac miseriæ, justè sequentes eas, odium mundi pariunt & rædium.

¶ Sed vincit (proh dolor! delectatio prava mentem mundo deditam, & esse sub sensibus deliciis reputat; quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem, nec videt, nec gustavit.

Qui autem mundum perfectè contemnit, & Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem, veris abrenun-

nuntiatoribus promissam, non ignorant, & quàm graviter mundus errat, & variè fallitur, clariùs vident.

CAPUT XXI.

Quòd in Deo super omnia bonâ & dona requiescendum est.

1. S. Super omnia, & in omnibus requiesces, anima mea, in Domino semper, quia ipse Sanctorum æterna requies.

Da mihi dulcissime & amantissime JESU, in te super omnem creaturam requiescere; super omnem salutem & pulchritudinem; super omnem gloriam & honorem; super omnem potentiam & dignitatem; super omnem scientiam & subtilitatem; super omnes divitias & artes; super omnem lætitiâ & exultationem; super omnem famam & laudem; super omnem suavitatem & consolatio-

K 2

acm

nem, super omnem spem & promissionem: super omne meritum & desiderium.

Super omnia dona & munera, quæ potes dare, & infundere: super omne gaudium & jubilationem, quam potest mens capere & sentire.

Denique super Angelos & Archangelos, & super omnem exercitum cæli: super omnia visibilia & invisibilia, & super omne, quod tu Deus meus non es.

2. Quia tu, Domine Deus meus, super omnia optimus es: tu solus altissimus tu solus potentissimus & tu solus sufficientissimus & plenissimus: tu solus suavissimus & solatiofissimus.

Tu solus pulcherrimus & amantissimus: tu solus nobilissimus, & gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul & perfectæ sunt, & semper fuerunt, & erunt.

Atque ideo minùs est, & insufficiens, quidquid prater te ipsum mihi donas, aut de teipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plenè adepto.

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona omnémque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Jesu Christe! amator purissime, dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum & pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare & videre, quàm suavis es, Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recol- ligam in te, ut, præ amore tuo, non sentiam me: sed te solum, supra omnem sensum & modum, in modo non omnibus noto?

K 3

Nunc

Nunc autem frequenter gemo,
& infelicitatem meam cum dolo-
re porto.

Quia multa mala in hac valle
miseriarum occurrunt, quæ me sæ-
pius conturbant, contristant, &
obnubilant: sæpius impediunt
& distrahunt, alliciunt & impli-
cant, ne liberum habeam accessum
ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, qui præstò semper es beatis
spiritibus.

Moveat te suspirium meum;
& desolatio multiplex in terra.

4. O JESU ! splendor æternæ
gloriæ, solamen peregrinantis ani-
mæ: apud te est os meum sine
voce, & silentium meum loqui-
tur tibi.

Usquequo tardat venire Domi-
nus meus ?

Veniat ad me pauperculum su-
um, & lætum faciat. Mittat ma-
num suam, & miserum eripiat de
omni angustia. Veni,

Veni, veni, quia sine te, nulla erit lata dies aut hora, quia tu lætitia mea: & sine te, vacua est mensa mea.

Miser sum, & quodammodo incarceratus, & compedibus gravatus: donec luce præsentiæ tuæ me reficias, ac libertati dones vultūque amicabilem demonstres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcunque libuerit, mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo: donec gratia tua revertatur, mihi que tu intus loquaris.

D. Ecce adsum: Ecce ego ad te! quia invocasti me. Lacrymæ tuæ, & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua & contritio cordis; inclinaverunt me, & adduxerunt ad te.

6. S. Et dixi: Domine, vocavi

K 4

te,

te, & desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te.

Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo, secundum multitudinem misericordiarum tuarum.

Quid habet ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriæ iniquitatis & vilitatis?

Non enim est similis tui, in cunctis mirabilibus cœli & terræ.
(k)

Sunt opera tua bona valde, iudicia vera, & providentiâ tuâ reguntur universa.

Laus ergo tibi & gloria, O Patris Sapientia! te laudet & benedicat os meum, anima mea,
& cuncta creata
simul.

CA-

(k) *Psalm, 35*

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

1. S. **A**peri Domine cor meum
in lege tua, & in præ-
ceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere volunta-
tem tuam, & cum magna reve-
rentia ac diligenti consideratione,
beneficia tua, tam in generali
quàm in speciali memorari: ut
dignè tibi ex hinc valeam gratias
referre.

Verùm scio & confiteor, nec
pro minimo puncto me posse de-
bitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis
mihi præstitis: & cum tuam no-
bilitatem attendo, deficit præ mag-
nitudine spiritus meus.

2. Omnia, quæ in anima ha-
bemus & corpore, & quæcumque
exteriùs vel interiùs, naturaliter

K s

vol

vel supernaturaliter possidemus; tua sunt beneficia, & te beneficium, pium ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt, & sine te nec minimum potest haberi.

Ille, qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare, quia ille major & melior, qui sibi minùs adscribit, & in gratiando humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliozem se existimat & indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet; nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: sed te potiùs attendere, & tuam bonitatem maximè laudare, quòd tam affluenter, tam gratis
&

& libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiaris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat: & cur iste minus; & ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est, hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius & secundum homines laus & gloria apparet; ita ut consideratâ quis paupertate, & vilitate personæ suæ, non modò gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat, sed potiùs consolationem & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes & humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares & domesticos.

K 6

Testys

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos (l) *principes super omnem terram constituisti.*

Fuerunt tamen sine querela conversationis in mundo, tam humiles & simplices, sine omni malitia & dolo, ut etiam (m) *pati contumelias gauderent pro nomine tuo;* &, quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem tuorum beneficiorum, ita latificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ.

De qua tantum contentari debet & consolari, ut ita libenter velit esse minimus; sicut aliquis optaret esse maximus.

Et ita pacificus & contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despicabilis & abjectus, nullius quoque nominis
&

(l) *Psalm. 44.* (m) *Act. 5.*

& famæ, sicut cæteris honorabilior
& major in Mundo.

Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet; & plus eum consolari; magisque placere, quàm omnia beneficia sibi data, vel danda.

CAPUT XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. **D** Fili, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis.

2. **S.** Fac, Domine quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

3. **D.** Stude, Fili, alterius potiùs facere voluntatem, quàm tuam.

Elige semper minùs, quàm plus habere.

Quære semper inferiorem locum & omnibus subesse.

Opta semper & ora, ut voluntas Dei integrè in te fiat.

Ecce! talis homo ingreditur fines pacis & quietis, . . . 4. **S.**

4. S. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, & uber in fructu.

Nam si posset à me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio, & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diligis, adauge majorem gratiam: ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem.

O R A T I O.

Contra malastentationes.

5. *Domine Deus meus, ne elongeris à me: (n) Deus meus in auxilium meum respice: quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam.*

(n) *Psal. 70.*

Quo-

**Quomodo pertransibo illæsus?
quomodo perfringam eas?**

6. D. Ego, inquit, ante te ibo,
& gloriosos terræ humiliabo.
Aperiam januas carceris; & arcana
secretorum revelabo tibi.

7. S. Fac, Domine, ut loque-
ris: & fugiant à facie tua omnes
iniquæ cogitationes.

Hæc spes & unica consolatio
mea, ad te in omni tribulatione
confugere, tibi confidere, te ex in-
timo invocare, & patienter con-
solationem tuam expectare.

O R A T I O.

Pro illuminatione mentis.

8. *Clarifica* me, Jesu bone, cla-
ritate interni luminis: & educ de
habitaculo cordis mei tenebras
universas.

Cohibe evagationes multas, &
viam facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, & ex-
pugna malas bestias, concupiscen-
tias

tias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis & tempestatibus: dic mari, Quiesce; & aquiloni; ne flaveris; & erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam & veritatem, ut luceant super terram: quia terra sum inanis & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam desuper: perfunde cor meum rore cœlesti, ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, & ad cœlestia totum desiderium meum suspende: ut, gustatâ suavitate supernæ felicitatis, pigeat, de terrenis cogitare.

10. Rape me & eripe ab omni
crea-

creaturarum indurabili consolatione: quia nulla res creata appetitum meum valet plenariè quietare & consolari.

Junge metibi, inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu solus sufficis amanti, & absque te frivola sunt universa.

CAPUT XXIV.

*De evitatione curiosa inquisitionis
super alterius vita.*

1. D. **F**lli, noli esse curiosus, nec vacuas gerere sollicitudines.

Quid hoc vel istud ad te? tu me sequere. (o)

Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic & sic agit, vel loquitur:

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce! ego omnes cognosco:
(o) *Joan. 21.* &

& cuncta, quæ sub sole fiunt video !
 & scio, qualiter cum unoquoque
 sit. quid cogitet, quid velit, & ad
 quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committen-
 da sunt : tu verò serva te in bona
 pace : & dimitte agitantem agita-
 re, quantum voluerit.

Veniet super eum, quidquid se-
 cerit vel dixerit, quia me fallere
 non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni
 nominis umbra, non de multorum
 familiaritate, nec de privata ho-
 minum dilectione.

Ista enim generant distractio-
 nes, & magnas in corde obscurita-
 tes.

Libenter loquerer tibi ver-
 bum meum, & abscondita revela-
 rem, si adventum meum diligen-
 ter observares, & ostium cordis
 mihi aperires.

Esto providus, & vigila in ora-
 tio-

tionibus, & humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.

1. D. **F**ili, ego locutus sum: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do nobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis (p)*

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus, & mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. S. Quid igitur faciam?

3. D. In omni re attende tibi, quid facias & quid dicas: & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias vel quæras.

(p) *Joan. 14.*

Sed

Sed & de aliorum dictis vel factis nil temerè judices: nec cum rebus, tibi non commissis, te implices; & poterit fieri, ut parùm vel rarò turberis.

Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes, te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem; nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium. Nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis; nec in istis consistit profectus & perfectio hominis.

4. S.

4. S. In quo ergo Domine?

D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non querendo, quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate:

Ita ut una æquali facie, in gratiarum actione permanear, inter prospera & contraria, omnia æquâ lance pensando.

Si fueris tam fortis & longanimis in spe, ut, subtractâ interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaveris, recte justificaveris quasi hæc tantæque pati non deberes;

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, & sanctum laudaveris; tunc in vera & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quòd si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quòd

quòd tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

CAPUT. XXVI.

*De eminentia liberae mentis, quanta
supplex oratio magis meretur
quam lectio.*

1. S. **D**omine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione coelestium animum relaxare; & inter multas curas, quasi sine cura transire: non more torpentis, sed prerogativam quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinatâ affectione adhaerendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer: à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar: ab universis animæ obstaculis, ne molestis fractus deiciar.

Non dico ab his rebus, quas te-

to affectu ambit vanitas munda-
na: sed ab his miseriis, quæ ani-
mam servi tui, communi maledi-
cto mortalitatis, pœnaliter gra-
vant & retardant; ne in liberta-
tem Spiritûs, quoties libuerit va-
leat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ines-
cabilis! verte mihi in amaritudi-
nem omnem consolationem car-
nalem ab æternorum amore me
abstrahentem: & ad se, intuitu
cujusdam boni delectabilis præ-
sentis, malè allicientem.

Non me vincat, Deus meus,
non me vincat caro & sanguis;
non me decipiat mundus, & bre-
vis gloria ejus: non me supplan-
tet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistan-
di, patientiam tolerandi, constan-
tiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi conso-
lationibus suavissimam Spiritûs

tui unctionem: & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

Ecce cibus, potus, vestis ac cætera utensilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi Spiritui sunt onerosa!

Tribue talibus fomentis temperatè uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam aliàs caro adversus spiritum intollesceret.

Inter hæc, quæso, manus tuæ me regat & doceat, ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII

Quòd privatus amor à summo bono maxime retardat.

I. D. **F**lli, oportet te dare totum pro toto, & nihil tui ipsius esse.

S. i.

Scito, quòd amor tui ipsius magis nocet tibi, quàm aliqua res mundi.

Secundùm amorem & affectum, quem geris, quælibet res plus vel minùs adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex, & benè ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere: noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quòd non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis, cum omnibus, quæ desiderare potes vel habere.

Quare vano mœrore consumeris? Cur superfluis eurus fatigaris?

St ad beneficium meum, & nullum patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tu-

L

um

um commodum, & proprium bene
neplacitum magis habendum :
nunquam eris in quietudine, nec
liber à solitudine, quia in omni
re reperietur aliquis defectus, &
in omni loco erit, qui advesetur.

3. Juvat igitur non qualibet
res adepta : vel multiplicata ex-
teriùs : sed potiùs contempta, &
decisa ex corde radicitus.

Quod non tantùm de censu-
ris & divitiarum intelligas, sed de
honoris etiam ambitu, ac vanæ
laudationis desiderio, quæ omnia
transcunt cum mundo.

Munit parùm locus, si deest
spiritus fervoris : nec diu stabit
pax illa quæsita forinsecus, si va-
eat à vero fundamento status cor-
dis ; hoc est, nisi steteris in mo,
permutare te potes, sed non mo-
riorare.

Nam occasione ortâ & acceptâ,
invenies, quod fugisti, & amplius.

ORA

O R A T I O.

Pro purgatione cordis & celesti sapientia.

4. Confirma me Deus, per gratiam Sancti Spiritûs.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili sollicitudine & angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscunque rei, vilis aut pretiosæ; sed omnia inspicere sicut transeuntia, & me pariter cum illis transiturum.

Quia nihil permanens sub sole ubi omnia vanitas, & afflictio spiritûs. (q) O quàm sapiens, qui ita considerat!

5. Da mihi, Domine, celestem sapientiam, ut discam te super omnia querere, & invenire, super omnia sapere & diligere: & cætera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

L 2

Da

(q) Eccli. 1. 2.

Da prudenter declinare blam-
digentem, & patienter ferre adver-
santem.

Quia hæc magna sapientia, non
moveri omni vento verborum,
nec autem malè blandienti præbe-
re Sireni: sic enim inceptâ pergi-
tur viâ secusè.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obrectatorum.

I. D. **F**lli, non agrè feras, si
quidam de te malè
senserint, & dixerint, quod non li-
benter audias.

Tu deteriora de teipso sentire
debes, & neminem infirmio-
rem te credere.

Si ambulas ab intra, non mul-
tùm ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia, silere
in tempore malo, & introitus ad
me converti, nec humano iudicio
disturbari.

2. Non

2. Non sit pax tua in ore hominum: siue enim benè, siue male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me.

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet dispicere, multâ persuetur pace.

Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum.

CAPUT XXIX.

Qualiter, instante tribulatione Deus invocandus est, & benedictus.

1. S. Sit nomen tuum (Domine) benedictum in sæcula: quia voluisti hanc tentationem & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi convertas.

Domine, modò sum in tribulatione.

tione, & non est cordi meo bene, sed multum vexor à presenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam : Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valde humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum; quò ibo sine te?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice. Adjuva me, Deus meus, & non timebo, quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua, Ego bene merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam: & utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat.

Po-

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem à me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam; quemadmodum & prius sæpius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quantò mihi difficilius, tantò tibi facilius est hæc mutatio dexteræ Excelsi.

CAPUT XXX.

De divino petendo auxilio, & confidentia recuperanda gratia.

I. D. Fili, ego Dominus, confortans in die tribulationis. (r)

Venias ad me, cùm tibi non fuerit bene.

Hoc est, quod maxime consolationem impedit cœlestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intentè roges, multa interim solatia quæris, & recreas te in externis.

(r) *Nahum. I. L 4* Idcò-

Ideoque fit, ut parùm omnia profint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia propè sum (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solum integrè, sed & abundanter ac cumulatè.

2. *Nunquid mihi, quidquam est difficile?* (s) aut ero similis dicenti & non facienti?

Ubi est fides tua: Sta firmiter, & perseveranter.

Esto longanimis, & vir fortis: veniet tibi consolatio in tempore suo.

Exspecta me, expecta: veniam, & curabo te.

Ten-

(s) *Jerem. 32.*

Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingendibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas, *Sufficit diei malitia sua.* (t)

Vanum est & inutile, de futuris conurbari vel gratulari, quæ fortè nunquam evenient.

3. Sed humanum est, huiusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi signum, tam leviter statim ad suggestionem inimici.

Ipsæ enim non curat, utrum veris an falsis illudat & decipiat: utrum præsentium amore, aut futurorum formidine, prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putaste elongatum à me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas penè to-

(t) *Matth. 6.* L 5 tum

lum perditum, tunc sæpe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum præsens sentire: nec sic gravitati alicui, undecunque venienti, inherere, & accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cœlorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & cæteris servis meis, ut exercitemini adversus, quàm si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua; ut interdum sine sapore relinquaris: ne fortè eleveris in bono successu, & tibi ipsi placere velis in eo, quod non es. Quod

Quod dedi, auferre possum: & restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dederò, meum est: cum retraxero, tuum non tali: quia meum est omne datum bonum & omne donum perfectum. (u)

Si tibi admisero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego citò sublevare possum, & omne onus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum, & commendabilis multum, cum sic facio recum.

6. Si rectè sapis, & in veritate aspicias, nunquam debes propter adversa tam dejectè contristari, sed magis gaudere, & gratias agere:

Imò hoc unicum reputare gaudium, quòd affligens te doloribus, non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, & ego vos
(u) Jac. 1. L. 6 diligo.

diligo. (x) Dixi dilectis discipulis meis: quos utique non mihi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum momento, Fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturae, ut creator possit inveniri.

1. D. **D**omine, benè indigeo adhuc majori gratiâ, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ultra creatura impedire.

Nam quamdiu res aliqua me retinet, non possum liberè ad te volare.

Cupiebat liberè volare, qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columba, & volabo, & requiescam?*

(y)

Quid

(x) Joant¹ 15. (y) Psal¹ 54.

Quid simplici oculo quietius?
Et quid liberius nil desiderante in
terris?

Oportet igitur omnem super-
transire creaturam, & se ipsum
perfectè deserere, ac in excessu
mentis stare, & videre, te omnium
conditorem cum creaturis nil si-
mile habere.

Et nisi quis ab omnibus creatu-
ris fuerit expeditus, non poterit
liberè intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur
contemplativi, quia pauci sciunt
se à perituris & creaturis ad plenum
sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur
gratia, quæ animam levet, & su-
pra semetipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu ele-
vatus, & ab omnibus creaturis li-
beratus, ac Deo totus unitus; quid-
quid scit, quidquid etiam habet,
non est magni ponderis.

Diu parvus erit, & infrà jacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solum unum immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est, & pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientia illuminati & devoti viri, & scientia literati atque studiosi clerici.

Multò nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex divina influentia manat; quàm quæ laboriosè humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare: sed, quæ ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statuitur, & parùm de perfecta mortificatione habetur:

Nescio, quid est, quo spiritu ducimur, & quid prætendimus,
qui

qui spirituales dici videmur? quòd tantum laborem; & ampliorē sollicitudinem, pro transitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix aut raro plenè collectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra districtâ examinatione trutinamus.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus: & quàm impura sint omnia non deploramus.

Omnis quippe caro corruperat viam suam, & ideo sequebatur diluvium magnum. (z)

Cùm ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

(z) Gen. 6.

¶. Quan-

5. Quantum quis fecerit, quaeritur: sed ex quanta virtute agit, non tam studiosè pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur: quàm pauper sit spiritu, quàm patiens & mitis, quàm devotus & internus, à multistacetur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur: ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII.

De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis.

I. D. Fili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges te ipsum. (a)

Competiti sunt omnes proprietarii, & sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quaren-

(a) Matth. 16.

tes.

res semper mollia, non quæ JESU Christi, sed hoc sæpe fingentes & componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum verbum: Dimitte omnia, & invenies omnia: relinque cupidinem, & reperiēs requiem.

Hoc mente pertracta: & cū ampleveris, intelliges omnia.

2. S. Domine, hoc non est opus unius diei, necludus parvulorum: imò in hoc brevi includitur omnis perfectio Religiosorum.

D. Fili, non debes averti, nec statim dejici, auditâ viâ perfectorum, sed magis ad sublimiora provocari, & ad minus ad hæc ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses! sed ad nutum meum purè stares, & ejus, quem tibi

præ-

proposui, Patris: tunc mihi valde
placeres, & tota vita tua in gau-
dio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relin-
quendum: quæ nisi mihi ex in-
tegro resignaveris, non acquires,
quod postulas.

Suadeo tibi emere à me aurum
ignitum! ut locuples fias, id est,
cœlestem sapientiam, omnia infir-
ma conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam,
omnem humanam, & propriam
complacentiam,

3. Dixi viliora tibi emenda pro-
prios & altis, in rebus huma-
nis.

Nam valde vilis & parva, ac
pene oblivioni tradita, videtur,
vera cœlestis sapientia, non sapi-
ens alta de se, nec magnificari
querens in terra: quam multi ore
tenus prædicant, sed vitâ longè
dissentiant: ipsa tamen est pre-
ciosa

tiola margarita, à multis abscon-
dita. (b)

CAPUT XXXIII.

*De instabilitate cordis, & de inten-
tione finali ad Deum habenda.*

I. D. **F**ili, noli credere affe-
ctui tuo; qui nunc est,
citò mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabilitati
subjectus es, etiam nolens: (c) ut
modò lætus, modò tristis, modò
pacatus, modò turbatus, nunc de-
votus, nunc indevotus; nunc stu-
diosus, nunc acediosus; nunc gra-
vis, nunc levis inveniaris.

Sed, stat super hæc mutabilia
sapiens, & benedictus in spiritu:
non attendens, quid in se sentiat,
vel quâ parte flet ventus instabi-
litis; sed ut tota intentio mentis
ejus ad debitum & optatum pro-
ficiat finem.

Nam sic poterit unus & idem
(b) *Matth. 13.* (c) *Job. 14.* in-

inconcussusque permanere, simplicia intentionis oculo, per tot varios eventus ad me imprator-missè directo.

2. Quantò autem purior fuerit intentionis oculus, tantò constantiùs inter diversas itur progellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis; respicit enim citò in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & rarò totus liber quis invenitur à nava propriæ acquisitionis.

Sic Judæi olim venerant in Bethaniam ad Martham & Mariam (d) non propter Jesum tantum, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CA-

((d) Joan. II,

CAPUT XXXIV.

Quædamanti sapit Deus super omnia, & in omnibus.

V. S. Ecce Deus meus, & omnia! Quid volo amplius, & quid felicius desiderare possum?

O! sapidum & dulce verbum!! sed amanti Verbum; non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia! Intelligenti satis dictum est: & sæpe reperere, inuadum est amanti.

Te siquidem præsentem, iucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiâque festiui.

Tu facis benè sentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere, sed si debet gratum esse & benè sapere, oportet gratiam tuam

am

in adesse, & condimento tuæ sapientia condiri.

3. Cui tu sapis; quid ei rectè non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad iucunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hîc mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem sequuntur, verè sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: & quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris.

Diffimilis tamen, & multum diffimilis sapor creatoris & creaturæ, æternitatis & temporis, lucis increatæ & lucis illuminatæ.

3. O lux perpetua! cuncta
creata

creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia cordis mei intima,

Purifica, laetifica, clarifica, & vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inharendum tibi jubilosos excessibus.

O! quando veniet hæc beata & desiderabilis hora, ut tuâ me faties præsentia, & sis mihi omnia in omnibus?

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor) vivit in me verus homo; non est totus crucifixus, non est perfectè mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum
eju,

ejus mitigas, exsurge, adjuva me.

Dissipa gentes, quæ bella volunt, contere eas in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

Quod non est securitas à tentatione, in hac vita.

II. D. **F**ili, nunquam securus es in hac vita, sed, quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

Inter hostes versaris, & à dextris & à sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiæ, non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non ponis cor tuum fixè in me, cum mera voluntate cuncta patiendi prepter me, non poteris ardorem istum sustinere,

ACC

nec ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miseria.

1. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem.

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis: non in hominibus, nec in cæteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliaiones, confusiones, correctiones & despectiones.

M

Hæc

Hæc juvant ad virtutem: hæc probant Christi Tyronem: hæc fabricant cœlestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putastu, quòd semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, & tentationes varias; magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, & magis confisi sunt Deo, quàm sibi: scientes, quia (e) *non sunt condigna passiones hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam.*

Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas & magnos labores vix obtinuerunt?

Exspecta Dominum, viriliter
(e) *Rom. 8.* age

age & confortare: noli diffidere,
noli discedere: sed corpus & ani-
mam expone constanter pro glo-
ria Dei.

Ego reddam plenissimè: ego te-
cum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum iudicia.

I. D. **F**ili, jacta cor tuum firmiter
in Domino, & humanum
ne metuas iudicium, ubi te con-
scientia pium reddit & infontem.

Bonum est & beatum taliter
pati, nec hoc erit grave humili
cordi, & Deo magis, quàm sibi
ipsi confidenti.

Multum multa loquuntur, & ideo
parva fides est adhibenda.

Sed & omnibus satis esse, non
est possibile.

Etsi Paulus omnibus studuit in
Domino placere, & omnibus om-
nia factus est, tamen etiam pro

minimo duxit, quòd ab humano die judicatus fuerit.

2. Egit satis pro aliorum adificatione & salute, quantum in se erat & poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Idèd totum Deo commisit, quòd totum noverat: & patientià ac humilitate; contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quæque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

4. Quis tu, ut timeas à mortali homine? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum retores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet quàm

quàm tibi : nec poterit iudicium
Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habes Deum præ oculis, &
noli contendere verbis querulosis.

Quòd si ad præsens tu videris
succumbere, & confusionem pati,
quam non meruisti : nec indigno-
ris ex hoc, neque per impatien-
tiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in
cælum, qui potens sum eripere ab
omni confusione & injuria, &
unicuique reddere secundum ope-
ra sua.

CAPUT XXXVII.

*De pura & integra resignatione
sui, ad obtinendam cordis
libertatem.*

1. D. **F**ili, relinque te; & inve-
nies me.

Sta sine electione & omni pro-
prietate; & lucraberis semper.

Nam & adjicietur tibi amplior

M 3

gra-

gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

2. S.Domine, quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

D. Semper, & in omni hora: sicut in parvo, sic & in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum invenire volo.

Alioquin, quomodo poteris esse meus, & ego tuus; nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus?

Quantò celerius hoc agis, tantò melius habebis: & quantò plenius & sincerius, tantò mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

3. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione, non enim plenè Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primò totum offerunt, sed postea tentatione pulsati, ad propria redeunt, ideo minimè in virtute proficiunt.

Hi

Hi, ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam, non pertingent: nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius factâ: sine qua non stat, nec stabit unio fructiva.

4. Dixi tibi sæpissime & nunc iterum dico: Relinque te, resignate: & fruëris magnâ internâ pace.

Da rotum pro toto; nil exquirere, nil repetere: sta purè & inhaerenter in me, & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera: ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nudus nudum Jesum sequi; tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phantasie, conturbationes iniquæ, & curæ superflue.

Tunc etiam recedes immoderatus

ratus timor, & inordinatus amor
moriatur.

CAPUT XXXVIII.

*De bono regimine in externis, & re-
cursu ad Deum in periculis.*

I. D. **F**ili ad istud diligenter ten-
dere debes, ut in omni
loco & actione, seu occupatione
externa, sis intimus, liber, & tui
ipsius potens, & sint omnia sub te
& tu non sub eis:

Ut sis Dominus actionum tua-
rum & rector, non servus, nec
emptitius?

Sed magis exemptus, verusque
Hebraeus, in fortem ac libertatem
transiens filiorum Dei:

Qui stant super praesentia, &
speculantur aeterna:

Qui transitoria sinistro intuen-
tur oculo, & dextro caelestia:

Quos temporalia non trahunt
ad inhaerendum, sed trahunt ipsi
ma-

magis ea ad bene serviendum:
prout ordinata sunt à Deo, & in-
stituta à summo opifice, qui nil
inordinatum in sua reliquit crea-
tura.

2. Si etiam in omni eventu stas,
non in apparentia externa, nec
oculo carnali lustras visa vel audita:
sed mox in qualibet causa intras
cum Moyse in tabernaculum, ad
consulendum Dominum: audies
nonnunquam Divinum respon-
sum, & redibis instructus de multis
præsentibus & futuris.

Semper enim Moyles recursum
habuit ad tabernaculum, pro du-
biis, & quæstionibus solvendis:
fugitque ad orationis adjutorium,
pro periculis & improbitatibus
hominum sublevandis.

Sic & tu confugere debes in
cordis tui secretarium, divinum
intentiùs implorando suffragium.

Propterea namque Josue & Fi-

M 5

ti

lii Israël à Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsâ pietate delusi sunt.

CAPUT XXXIX.

Quòd homo non sit importunus in negotiis.

1. D. **F**ili, committe mihi semper causam tuam; ego bene disponam in tempore suo.

Exspecta ordinationem meam, & senties inde profectum.

S. Domine, satis libenter tibi omnes res committo, quia parùm potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multùm adhære-
rem futuris eventibus, sed ad be-
neplacitum tuum incunctanter
me offerrem?

2. D. Fili, sæpe homo rem ali-
quam vehementer agitatur, quàm
desiderat; sed cùm ad eam perve-
nerit,

merit, aliter sentire incipit : quia affectiones circa idem non sunt durabiles ; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum , etiam in minimis se ipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius ; & homo abnegatus , valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis , omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat : sed die noctuque graves molitur insidias, si fortè in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem. (f)

CAPUT XL.

*Quòd homo nihil boni ex se habet,
& de nullo gloriari potest.*

1. S. **D**omine, quid est homo, quod memor es ejus : (g) aut Filius hominis quia visitas eum.

M 6

Quid

(f) Matth. 26. (g) Psal. 8

Quid promeruit homo, ut daret illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid justè obtendere possum, si quod peto, non feceris?

Certè hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo.

Et nisi à refuero adjutus, & in-
serius informatus, totus efficior
sepidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, & permanes in æ-
ternum, semper bonus, justus &
sanctus, bene, justè, ac sanctè agens
omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum
magis pronus, quàm ad profe-
ctum: non sum semper in uno sta-
tu perdurans, quia septem tempo-
ra mutantur super me.

Yor

Verumtamen citò melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adiutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur & quiescat.

3. Unde, si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, siue propter devotionem adipiscendam, siue propter necessitatem, quâ compellor te quærere, quia non est homo, qui me consoletur.

Tunc possem meritò de gratia tua sperare, & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescunque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

M 7

Unde

Unde ergo possum gloriari, aut
cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc
vanissimum est.

Verè inanis gloria, mala pestis,
vanitas maxima: quia à vera tra-
hit gloria, & cœlesti spoliât gratiâ.

Dum enim homo complacet
sibi, displicet tibi: dum inhiat lau-
dibus humanis, privatur veris
virtutibus.

Est autem vera gloria, & exul-
tatio sancta, gloriari in te, & non
in se; gaudere in nomine tuo, non
in propria virtute, nec in aliqua
creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non
meum: magnificetur opus tuum,
non meum: benedicatur nomen
sanctum tuum, nihil mihi autem
attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, exultatio cor-
dis mei.

In te gloriabor & exultabo totâ
die;

dic: pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est & stultitia.

○ veritas mea & misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata, Tibi soli laus, honor, virtus, & gloria per infinita sæculorum sæcula.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

1. D. Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari, & elevari; te autem despici & humiliari.

Erige cor tuum ad me in cælum, & non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. S.

2. S. Domine, in cecitate sumus, & vanitate citò seducimur.

Si rectè me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec justè habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, meritò armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur justè debetur confusio & contemptus, tibi autem laus, honor, & gloria.

Et nisi me ad hoc preparavero, quòd velim libenter ab omni creatura despici & relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interitùs pacificari & stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plenè tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quòd pax non est ponenda in hominibus.

1. D. Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter

ter tuum sentire & convivere, instabilis eris & implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem & manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum charus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut quantum ad te pertinet sine omni humano optares esse consortio.

Tantò homo Deo magis appropinquat, quantò ab omni solatio terreno longiùs recedit.

Tantò etiam altiùs ad Deum ascendit, quantò profundius in se descendit, & plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia spiritus sancti cor humile semper quaerit.

Si scires te perfectè annihilare, atque ab omni creato amore evanescere, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertinere.

Quantumcunque modicum sit, si inordinate diligitur & respicitur, retardat à summo, & vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam & secularem scientiam.

1. D. **F**ili, non te moveant pulchra & subtilia hominum dicta. (b) Non

(h) *Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute.*

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant; inducunt compunctionem, & variam ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum, quia hoc ampliùs tibi proderit, quàm notitia multarum difficultum quæstionum.

2. Cùm multa legeris & cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum, qui doceo hominem scientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quàm ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, citò sapiens erit, & multùm in spiritu proficiet.

Vx eis! qui multa curiosa ab
ho-

(h) 1. Cor. 4.

hominibus inquirunt, & de via mihi serviendi parùm curant.

Veniet tempus, quando apparebit Magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis; & manifesta erunt abscondita tenebrarum; tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem: ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quàm si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum; sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doceo terrena despiciere, præsentia fastidire, æterna sapere, honores fugere, scandala suffer-

sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, & super omnia me ardentem amare.

4. Nam quidam; amando me intimè, didicit divina, & loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia; quàm in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis & figuris dulciter appareo, quibusdam verò in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes æquè informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellectus, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. D. Fili, in multis oportet te esse inscium, & æstimare te

te tanquam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surdâ aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt, magis cogitare.

• Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere, & unicuique suum sentire relinquere, quàm contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, & ejus judicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. S. O Domine! quousque venimus? Ecce! damnum deflerur temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix serò reditur.

Quod parum vel nihil prodest, attenditur; & quod sumè necessarium est, negligenter præteritur; quia totus homo ad externa defluit, & nisi citò resipiscat, libens in exterioribus jacet. CA.

CAPUT XLIV.

*Quòd omnibus non est credendum:
& de facili lapsu verborum.*

I. S. **D**A mihi auxilium, Domine de tribulatione, quia vana salus hominis. (i)

Quàm sæpe ibi non inveni fidem ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minùs præsumpsi:

Vana ergo spes in hominibus: salus autem justorum, in te, Deus.

Benedictus sis, Domine Deus meus, in omnibus, quæ accidunt nobis.

Infirmi sumus & instabiles, citò fallimur & permutamur.

2. Quis est homo, qui ita cautè & circumspectè in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te, Dómine confidit,

(i) P^sal. 12.

ac

ac simplici ex corde quarit, non tam facile labitur.

Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocunque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut à te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te non est alter talis.

3. O quàm bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata. (k)

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit?

Si

(k) *In vita S. Agathe*

Si prævifa sæpe etiam lædunt, quid improvifa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non meliùs providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud quàm fragiles homines sumus, etiamsi Angeli à multis æstimamur & dicimur.

Cui credam, Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes.

Et rursus *Omnis homo mendax*, (l) infirmus, instabilis, & labilis, maximè in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quàm prudenter præmonuisti cavendum ab hominibus, & quia *inimi hominis, domestici ejus*: (m) nec credendum, si quis dixerit; *Ecce hic, aut ecce illic!* (n)

N

DO-

(l) *Psal.* 115. (m) *Mich.* 7. & *Marb.* 3. (n) *Matth.* 24.

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi!

Cautus esto (ait quidam) cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego sileo, & absconditum credo, nec ille silere potest, quod silendum petit, sed statim prodit me & se, & abiit.

Ab hujusmodi fabulis, & incautis hominibus protege me, Domine, ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum & stabile da in os meum, & linguam callidam longè fac à me.

Quòd pati nolo, omnimodè cavere debeo.

5. O quàm bonum & pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari.

Paucis seipsum revelare, te semper inspectotem cordis quærere.
Nec

Nec omni vento verborum circumferri, sed ad omnia intima, & externa, secundum placitum tuæ voluntatis, operare perficere.

Quam tutum, pro consecratione celestis gratiæ, humanam fugere apparentiam! nec appetere, quæ foris admirationem videntur præbere: sed ea totâ sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem.

Quam multis nocuit virtus scita, ac præproperè laudata!

Quam sanè profuit gratia silentio servata in hac fragili vita! quæ tota tentatio fertur & militia.

CAPUT XLVI.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.

R. D. Fili, sta firmiter, & specta in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lapidem non lædunt.

N. 2

Si.

Si reus es, cogita, quòd libenter emendare te velis.

Si nihil tibi conscius es, pensa, quòd velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, & homines magis, quàm oportet, attendis?

Nam quia despici meruis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quaeris.

2. Sed inspicere melius, & agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cùm enim bassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quòd nec verus humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce! si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plus quam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio iudicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est, ego injuriam novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

N ;

Ego

Ego reum & innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sepe fallit: meum judicium verum est, stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: nunquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio, nec proprio, innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur quidquid à Deo ei acciderit. (o) Etiamsi injustè aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vanè exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda & renes, qui non judico

(o) Prov. 11.

dico secundum faciem & humanam apparentiam.

Nam saepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum iudicio creditur laudabile:

5. S. Domine Deus, iudex iuste fortis & patiens, qui hominum nosti fragilitatem & pravitatem, esto robur meum, & tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehensione humiliate me debui, & mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, & dona iterum gratiam amplioris sufferentiae.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiae: quam mea opinata iustitia, pro defensione latentis conscientiae.

Etsi nihil mihi conscius sum,

N 4

tamen

tamen in hoc justificare me non possum, quia, remotâ misericordiâ tuâ, *non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* (p)

CAPUT XLVII.

Quòd omnia gravia pro aeterna vita sunt toleranda.

1. D. **F**ili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; sed mea promissio in omni eventu te roboret & consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum & mensuram.

Non diu hîc laborabis, nec semper gravaberis doloribus.

Exspecta paulisper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis labor & tumultus.

Modicum est & breve, omne, quod transit cum tempore.

(p) *Psal. 142.*

2. Age

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea mea; ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, gеме, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus & majoribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino: & erit non dies neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secura.

Non dicestunc: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* (q) Neque clamabis: *Hæu mihi quia incolatus meus prolongatus est!* (r) quoniam præcipitabitur mors, & salus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis & decora.

3. O si vidisses Sanctorum in cælo coronas petpetuas, quantâ quoque nunc exultant gloriâ, qu

N 5 huic

(q) Rom. 7. (r) Psalm. 119.

huic mundo olim contemptibiles, & quasi vitâ ipsâ indigni putabantur; profectò te statim humiliares usque ad terram, & affectares potiùs omnibus subesse, quàm uni præesse.

Nec hujus vitæ laxos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes : & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceret.

4. O si tibi hæc scaperent, & profundè ad cor transirent! quomodo auderes vel semel conqueri?

Nonne, pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cælum. Ecce! ego, & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnum habuère certamen, modò gaudent, modò consolantur, modò securi sunt, modò requiescunt.

cunt, & sine fine mecum in regno
Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

*De die eternitatis, & hujus vite au-
gustius.*

1. **O** Supernæ civitatis man-
sio beatissima! O dies
æternitatis clarissima! quàm nox
non obscurat, sed summa veritas
semper irradiat; dies semper læta,
semper secunda, & nunquam sta-
tum mutans in contraria!

O utinam dies ille illuxisset, &
cuncta hæc temporalia finem ac-
cepissent!

Lucet quidem Sanctis perpe-
tuâ claritate splendida, sed non
nisi à longe, & per speculum per-
elegantibus in terra.

2. Norunt cœli cives, quàm
gaudiosa sit illa: gemunt exules
Filii Evæ, quòd amara & tridiosa
sit ista.

N 6

Dies

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & angustiiis.

Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irritatur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O! quando finis horum malorum: quando liberabor à misera servitute vitiorum?

Quando memorabor, Domine, tui solius? quando ad plenum latabor in te?

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis & secura, pax
intus

Intus & fortis, pax ex omni parte firma.

IESu bone, quando stabo ad videndum te? quando contemplanbor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno, tuo, quod præparâsti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intimè frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhaerere cœlestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus super-

N 7

esse

esse volo; carni autem invitè subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus sum mihi met ipsi gravis, dum spiritus sursum, & caro querit esse deorsum.

5. O quid intus patior! dum mente cœlestia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti? Deus meus, ne elongeris à me, neque declines in ira à servo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, & dissipa eas: emitte sagittas tuas, & conturbentur omnes phantasiæ inimici.

Recollige sensus meos ad te: fac me oblivisci omnium mundanorum da citò abjicere, & contemnere phantasmata vitiorum.

Succurre mihi, æterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni, cœlestis suavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, & misericor-

ricorditer indulge, quoniam præter
 se aliud in oratione revolvō.

Confiteor etenim verè, quia
 valde distractè me habere con-
 suevi.

Nam ibi multoties non sum,
 ubi corporaliter sto aut sedeo: sed
 ibi magis sum, quò cogitationi-
 bus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est.
 Ibi est frequenter cogitatio mea,
 ubi est, quod amo.

Hoc mihi citò occurrit, quod
 naturaliter delectat, aut ex usu
 placet.

6. Unde tu Veritas apertè dixi-
 sti? *Ubi enim est thesaurus tuus, ibi
 est, & cor tuum.* (s)

Si cœlum diligo, libenter de
 cœlestibus penso.

Si mundum amo, mundi feli-
 citatibus congaudeo, & de adver-
 sitatibus ejus tristor.

Si

(s) *Matth. 6.*

Si carnem diligo, quæ carnis sunt, sæpe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quæcunque enim diligo, de his libenter loquor & audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit: qui naturæ vim facit, & concupiscentias carnis fervore spiritûs crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris & intus exclusis,

CAPUT XLIX.

De desiderio æternæ vitæ: & quantasint certantibus bona promissa.

1. D. **F**lli, cùm tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis, & de tabernacu-

maculo corporis exire concupiscis,
ut claritatem meam sine vicissitu-
dinis umbra contemplari possis:
dilata cor tuum, & omni deside-
rio hanc sanctam inspirationem
suscipe.

Redde amplissimas supernæ
Bonitati gratias, quæ tecum sic
dignanter agit, clementer visitat,
ardenter excitat, potenter suble-
vat, ne proprio pondere ad ter-
rena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo
aut conatu accipis, sed sola digna-
tione supernæ gratiæ & divini re-
spectûs: quatenus in virtutibus, &
majori humilitate proficias, & ad
futura certamina te præpares,
mihique toto cordis affectu adha-
rere, ac ferventi voluntate studeas
deservire.

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed
sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad
cor-

cœlestia flagrant, & tamen à con-
ratione carnalis affectus liberi
non sunt.

Idcirco nec omnino purè pro
honore Dei agunt, quod tam de-
sideranter ab eo perunt.

Tale est & tuum sæpe deside-
rium, quod insinuâsti, fore tam
importunum.

Non enim est hoc purum &
perfectum, quod propriâ commo-
ditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est dele-
ctabile & commodum, sed quod
mihi est acceptabile atque hono-
rificum: quia si rectè judicas, me-
am ordinationem tuo desiderio,
& omni desiderato præferre de-
bes, ac sequi.

Novi desiderium tuum, & fre-
quentes gemitus audiui.

Jam velles esse in libertate glo-
riæ filiorum Dei: jam te delectat
domus æterna & cœlestis patria
gau-

gaudio plena, sed nondum venit
hora ista: sed est adhuc aliud tem-
pus, scilicet tempus belli, tempus
laboris & probationis.

Optas summo repleti Bono, sed
non potes hoc assequi modò.

Ego sum: expecta me (dicit
Dominus) donec veniat regnum
Dei.

4. Probandus es adhuc in ter-
ris, & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum da-
bitur, sed copiosa satietas non
concedetur.

Confortate igitur, & esto ro-
bustus, tam in agendo quàm in
patièdo naturæ contraria.

Oportet te novum inducere ho-
minem, & in alterum virum mu-
tari.

Oportet te sæpe agere, quod
non vis; & quod vis, oportet re-
linquere.

Quod aliis placet, processum
habs-

habebit : quod tibi placer , ultra non proficiet.

Quod alii dicunt , audietur : quod tu dicis , pro nihilo computabitur.

Petent alii , & accipient , tu petes , nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum , de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur , tu autem ad nihil utilis judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur , & magnum certamen sustinebit : sed magna inde bonum consequêris , si silens portaveris.

In his & similibus multis , probari solet fidelis Domini servus ; qualiter se abnegare , & in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale , in quo tantundem mori indiges , sicut videre & pati , quæ voluntati tuæ adversa sunt : maximè autem , cùm dis-

disconvenientia , & quæ minus utilia tibi apparent , fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati, sub dominio constitutus : ideò durum tibi videtur , ad nutum alterius ambulare , & omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa , fili , horum fructum laborum, celerem finem , atque præmium nimis magnum : & non habebis inde gravamen , sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in cœlis.

Ibi quippe invenies omne , quod volueris , omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum , nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt presentia, totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpeſſa; pallium laudis, pro merore; pro loco novissimum, sedem regni in sæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ: gaudebit labor penitentiae: & humilis subiectio coronabitur glorioſè.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curæ, quis hoc dixerit vel jussit.

Sed hoc magnopere curato, ut sive Prælatus, seu junior, aut æqualis aliquid à te exposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, & sincerâ voluntate studeas adimplere.

Quæ-

Quærat alius hoc; alius illud:
glorietur ille in illo; & iste in isto,
laudeturque millies mille: tu au-
tem nec in isto, nec in illo, sed in
tui ipsius gaude contemptu, & in
mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut si-
ve per vitam, si-ve per mortem, Deus
semper in te glorificetur.

CAPUT L.

*Qualiter homo desolatus se debet in
mannus Dei offerre.*

1. S. **D**omine Deus, sancte Pater,
sis nunc & in æternum
benedictus: quia, sicut vis, sic fa-
ctum est: & quod facis, bonum est.

Latetur in te servus tuus, non
in se nec in aliquo alio, quia tu so-
lus lætitia vera, tu spes mea & co-
rona mea, tu gaudium meum &
honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi
quod à te accepit, etiam sine me-
rito suo: Tua

Tua sunt omnia, quæ dedisti,
& quæ fecisti.

*Pauper sum, & in laboribus
meis à juventute mea: (t) & con-*
tristatur anima mea nonnunquam
usque ad lachrymas, quandoque
etiam conturbatur ad se, propter
imminentes passionēs.

2. Desidero pacis gaudium,
pacem filiorum tuorum flagito,
qui in lumine consolationis à te
pascuntur.

Si das pacem, si gaudium san-
ctum infundis, erit anima servi
tui plena modulatione, & devota
in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut læ-
pissimè soles, non poterit currere
viam mandatorum tuorum: sed
magis ad tundendum pectus ge-
nua ejus incurvantur: quia non
est illi sicut heri & nudius tertius,
quando splendebat lucerna tua
super caput ejus, & sub umbra

(t) *Psal. 87.*

ala-

aslarum tuarum protegebatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater iuste, sancte & semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est, ut hac horâ patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetuè venerande, venit hora, quam ab æterno præsciebas affuturam: ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat verò semper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram hominibus, passionibus conteratur & languoribus: ut iterum tecum in aurores novæ lucis resurgat, & in celestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, & sic voluisti: & hoc factum est, quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratiâ ad amicum

○

cum

cum tuum, pati & tribulari in mundo, pro amore tuo, quotiescunque, & à quocumque id permiseris fieri.

Sine consilio & providentia tua, & sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quòd humiliasti me: ut discam justificationes tuas, (u) & omnes clauiones cordis atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quòd confusio coeperuit faciem meam: ut te potius, quàm homines, ad consolandum requisam.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile iudicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio: sed non sine æquitate & iustitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immitens angustias foris & intus. Non

(u) *Psalm. 118.*

Non est, qui consoletur, ex
 omnibus, quæ sub cœlo sunt, nisi
 tu Domine Deus meus, cœlestis
 medicus animarum; (x) qui per-
 cutis & sanas, deducis ad inferos
 & reducis.

*Disciplina tua super me, & vir-
 ga tua ipsa me docebit. (y)*

6. Ecce ! Pater dilecte, in ma-
 nibus tuis sum ego, sub virga cor-
 rectionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, & col-
 lum meum, ut incurvem ad vo-
 luntatem tuam tortuositatem
 meam.

Fac me pium & humilem dis-
 cipulum, sicut bene facere con-
 suevisti, ut ambulem ad omnem
 nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad
 corrigendum commendo: melius
 est hic corripui, quàm in futuro.

Tu scis omnia & singula, &
 O 2 nil

(x) Tob. 13. (y) Psalm. 17.

nihil te lateat in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura : & non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expediat ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius, nec clarius, quàm tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est ; hoc amare, quod amandum est ; hoc laudare, quod tibi summè placet ; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet ; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundùm visionem oculorum exteriorum judicare,

care, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in iudicio vero de visibilibus, & spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur sæpe hominum sensus in iudicando: falluntur & amatores sæculi, visibilia tantummodo amando.

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, & non amplius, ait humilis sanctus Franciscus. (2)

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur à summis.

O 3

I. D.

(1) S. Bonav. in ejus vita cap. 6.

1. D. **F**ili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere: & onus corruptibilis vitæ, etiam invitè, cum tædio portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: cò quòd non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indefinenter inharere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare: adventum meum & supernam visitationem firmâ confidentiâ expectare; exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sufferre,
donec

EX

donec iterum à me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum obli-
visci, & internâ quiete perfrui.

Expandam coram te prae-
Scripturarum; ut, dilatato corde,
currere incipias viam mandatorum
meorum.

Et dices: *Non sunt condigne pas-
siones hujus temporis ad futuram
gloriam, quae revelabitur in nobis.* (a)

CAPUT LII.

*Quod homo non reputet se consolati-
one dignum sed magis verberibus.*

I. S. D^{OMINE}, non sum dignus
consolatione tua, nec ali-
qua spiritali visitatione: & ideo
justè tecum agis, quando me in-
opem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacry-
mas fundere possem, adhuc con-
solatione tua dignus non essem.

O 4

Unde

(a) Rom. 8.

cum tuum, pati & tribulari in mundo, pro amore tuo, quotiescunque, & à quocumque id permiseris fieri.

Sine consilio & providentia tua, & sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quòd humiliasti me: ut discam justificationes tuas, (u) & omnes elationes cordis atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quòd confusio cooperuit faciem meam: ut te potius, quàm homines, ad consolandum requisam.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio: sed non sine æquitate & justitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias foris & intus. Non

(u) *Psalm. 118.*

Non est, qui consoletur, ex omnibus, quæ sub cælo sunt, nisi tu Domine Deus meus, cœlestis medicus animarum; (x) qui percutis & sanas, deducis ad inferos & reducis.

Disciplina tua super me, & virga tua ipsa me docebit. (y)

6. Ecce ! Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, & collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem meam.

Fac me pium & humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad corrigendum commendo : melius est hic corripui, quàm in futuro.

Tu scis omnia & singula, &

O 2

nil

(x) Tob. 13. (y) Psalm. 17.

nihil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura : & non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expediat ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius, nec clarius, quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summè placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare,

care, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiae: sed in iudicio vero de visibilibus, & spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur saepe hominum sensus in iudicando: falluntur & amatores saeculi, visibilia tantummodo amando.

Fallax fallacem, vanus vanum, caecus caecum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, & non amplius, ait humilis sanctus Franciscus. (2)

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur à summis.

O 3

I. D.

(1) S. Bonav. in ejus vita cap. 6.

1. D. **F**ili, non vales temper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere: & onus corruptibilis vitæ, etiam invitè, cum tædio portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne, de carnis onere gemere: cò quòd non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indefinenter inharere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare: adventum meum & supernam visitationem firmâ confidentiâ expectare; exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sufferre, donec

KL

donec iterum à me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum obli-
visci, & internâ quiete perfrui.

Expandam coram te prae-
Scripturarum; ut, dilatato corde,
currere incipias viam mandatorum
meorum.

Et dices: *Non sunt condignae pas-
siones hujus temporis ad futuram
gloriam, quae revelabitur in nobis.* (a)

CAPUT LII.

*Quod homo non reputet se consolati-
one dignum sed magis verberibus.*

I. S. **D**omine, non sum dignus
consolatione tua, nec ali-
qua spiritali visitatione: & ideo
justè tecum agis, quando me in-
opem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacry-
mas fundere possem, adhuc con-
solatione tua dignus non essem.

O 4

Unde

(a) Rom. 8.

Unde nihil dignus sum, quod flagellari & puniri: quia gravi & sæpe te offendi, & in multa valde deliqui.

Ergo, verâ pensatâ ratione, non minimâ sum dignus consolatione. Sed tu clemens & misericors Deus, qui non vis perire opera tua ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiae, etiam præter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes, non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cœlestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est, & negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares con-

contra me, & non esset, qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio & contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægrè audiam; tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut faciliùs misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantùm verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululùm, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. (b)

Quid tam maximè à reo & misero peccato requiris, nisi ut con-

(b) Job. 10. O ; tora-

occurrit, humiliter se pro delicto sua?

In vera contritione & confessione nascitur spes vera reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, et tunc homo à funera ira; & occurrunt sibi munda, in osculo sancti Deus & penitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longè suavius odorans in conspectu tuo; quàm thuris incensum.

Hæc est gratum etiam unguentum: quod sacris pedibus tuis infundisti voluisti: quia cor contritum & humiliatum nunquam despicisti.

Ibi est locus refugii à facie inimici. Ibi emendatur & abluatur, quidquid aliunde contractum est & inquinatum.

CAPUT LIII.

Quòd gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

I. D. Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima: Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut *tanquam advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.* (c)

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo.

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, ager necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si verè velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis, quàm propinquis, & à nemine magis cavere, quàm à se ipso.

Si temetipsum perfectè viceris, cætera faciliùs subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic verè

(c) 1. Petr. 26

verè victor est sui ! & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam inordinatam inclinationem ad teipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio ; quod homo semetipsum nimis inordinate diligit, penè totum pender, quidquid radicaliter vincendum est : quo devicto, subacto malo, pax magna & tranquillitas erit continuò.

Sed quia pauci sibiipfis perfecte mori laborant, nec plenè extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem liberè mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectiones suas mortificet, atque

Q 7 nulli

nulli creaturæ privato amore concupiscenter inhæreat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus Natura & Gratia.

1. **D.** Fili^{us} diligenter adverte motus: Naturæ & Gratia, quia valde contrariè & subtiliter moventur: & vix, nisi à spirituali & intimo illuminato homine discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt & aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non prætendit, & omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.

S. N. a.

3. Natura invitè vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia verò studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propriâ vult libertate fungi: sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commode laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile & commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem & reverentiam accipit:

Gratia verò omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet
 & contemptum: Gra-

Unde nihil dignus sum, quàm flagellari & puniri : quia graviter & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui.

Ergo, verâ pensatâ ratione, nec minimâ sum dignus consolatione,

Sed tu clemens & misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes, non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cœlestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est, & negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares con-

contra me, & non esset, qui des-
fenderet.

Quid merui pro peccatis meis,
nisi infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam
dignus sum omni ludibrio & con-
temptu, nec decet me inter tuos
devotos commemorari. Et licet
hoc ægrè audiam; tamen adver-
sum me, pro veritate, peccata mea
arguam, ut faciliùs misericordiam
tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni
confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi
hoc tantùm verbum: Peccavi;
Domine, peccavi: miserere mei,
ignosce mihi.

*Sine me paululùm, ut plangam
dolorem meum, antequam vadam
ad terram tenebrosam & opertam
mortis caligine. (b)*

Quid tam maximè à reo & mi-
sero peccato requiris, nisi ut con-

(b) Job. 10. O ; tora-

seratur, humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione & cordis humiliatione nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tueretur homo à futura ira; & occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longè suaviùs odorans in conspectu tuo; quàm thuris incensum.

Hæc est gratum etiam unguentum: quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum & humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii à facie iræ inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum est & inquinatum.

GA

CAPUT LIII.

Quòd gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

I.D. **F**lli, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, & optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima: Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut *tanquam advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.* (c)

2. O! quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo.

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si verè velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis, quàm propinquis, & à nemine magis cavere, quàm à se ipso.

Si temetipsum perfectè viceris, cætera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subiectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic
verè

(c) 1. Petr. 20

verè victor est sui ! & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam inordinatam inclinationem ad teipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio ; quòd homo semetipsum nimis inordinatè diligit, penè totum pender, quidquid radicaliter vincendum est : quo devicto, subactò malo, pax magna & tranquillitas erit continuò.

Sed quia pauci sibiipfis perfectè mori laborant, nec plenè extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem liberè mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectiones suas mortificet, atque

Q 7 nulli

nulli creaturæ privato amore concupiscenter inhæreat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus Naturæ & Gratiæ.

1. D. Filius diligenter adverte motus: Naturæ & Gratiæ, quia valde contrariè & subtiliter moventur: & vix, nisi à spirituali & intimo illuminato homine discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt & aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, & multo trahit, illaqueat, & decipit, & se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non prætendit, & omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.

3. Na-

3. Natura invitè vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia verò studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propriâ vult libertate fungi: sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commode laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile & commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem & reverentiam accipit:

Gratia verò omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet & contemptum: Gra-

Gratia autem gaudet pro nomine JEſu pati contumeliam.

7. Natura otium amat & quietem corporalem.

Gratia verò vacua eſſe non potest, ſed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quærit habere curioſa & pulchra, abhorret vilia & groſſa:

Gratia verò ſimplicibus delectatur & humilibus; aſpera non aſpernatur, nec vetuſtis refugit indui pannis.

9. Natura reſpicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, triftatur de damno, irritatur levi injuriæ verbo:

Sed gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur, quia theſaurum ſuum & gaudium in cœlo, ubi nil perit, conſtituit.

10. Na-

10. Natura cupida est, & libentius accipit quàm donat, amat propria & privata;

Gratia autem pia est & communis, vitat singularia, contentatur paucis, (d) *beatius dare iudicat quàm accipere.*

11. Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & discursus:

Sed gratia trahit ad Deum, ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum.

Sed gratia in solo Deo quaerit consolari, & in summo Bono superpet omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut

(d) Añ. 20.

æqua-

seratur, humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione & cordis humiliatione nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tueretur homo à futura ira; & occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longè suaviùs odorans in conspectu tuo; quàm thuris incensum.

Hæc est gratum etiam unguentum: quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum & humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii à facie iræ inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum est & inquinatum.

GA

CAPUT LIII.

Quòd gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

I. D. Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima: Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

O 6

Sis

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut *tanquam advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.* (c)

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo.

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si verè velit esse spiritualis, oportet cum renuntiare tam remotis, quàm propinquis, & à nemine magis cavere, quàm à se ipso.

Si temetipsum perfectè viceris, cætera faciliùs subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic verè

(c) 1. Petr. 26

verè victor est sui ! & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam inordinatam inclinationem ad teipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio ; quòd homo semetipsum nimis inordinate diligit, penè totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est : quo devicto, subactò malo, pax magna & tranquillitas erit continuè.

Sed quia pauci sibiipfis perfecte mori laborant, nec plenè extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem liberè mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectiones suas mortificet, atque

Q 7

nulli

nulli creaturæ privato amore concupiscenter inhæreat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus Naturæ & Gratiæ.

1. **D.** **F**illi diligenter adverte motus: Naturæ & Gratiæ, quia valde contrariè & subtiliter moventur: & vix, nisi à spirituali & intimo illuminato homine discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt & aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, & multo trahit, illaqueat, & decipit, & se semper pro fine habet:

Sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat; fallacias non prætendit, & omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.

3. Na

3. Natura invitè vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia verò studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propriâ vult libertate fungi: sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari; sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commode laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile & commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem & reverentiam accipit:

Gratia verò omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet & contemptum: Gra-

Gratia autem gaudet pro nomine JEſu pati contumeliam.

7. Natura otium amat & quietem corporalem.

Gratia verò vacua eſſe non po- teſt, ſed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quærit habere curioſa & pulchra, abhorret vilia & groſſa:

Gratia verò ſimplicibus delectatur & humilibus; aſpera non aſpernatur, nec vetuſtis refugit indui pannis.

9. Natura reſpicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, triftatur de damno, irritatur levi injuriæ verbo:

Sed gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur, quia theſaurum ſuum & gaudium in cœlo, ubi nil perit, conſtituit.

10. Na-

10. Natura cupida est, & libentius accipit quàm donat, amat propria & privata;

Gratia autem pia est & communis, vitat singularia, contentatur paucis, (d) *beatius dare iudicat quàm accipere.*

11. Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & discursus:

Sed gratia trahit ad Deum, ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum.

Sed gratia in solo Deo querit consolari, & in summo Bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut

(d) *AR. 20.*

æqua-

æquale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit.

Gratia verò nil temporale quaerit; nec aliud præmium, quam Deum solum pro mercede postulat: nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum hæc sibi ad assecutionem æternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis: aridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus.

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur, nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit.

Favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam

quàm potenti : congaudet veraci,
non fallaci.

Exhortatur semper bonos me-
liora charismata æmulari, & Filio
Dei per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu & mo-
lestia citò conqueritur:

Gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se refle-
ctit, pro se certat & arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta
reducit, unde originaliter ema-
nant; nihil boni sibi adscribit,
nec arroganter præsumit; non
contendit, nec suam sententiam
aliis præfert: sed in omni sensu &
intellectu, æternæ sapientiæ ac
divino examini se submittit.

17. Natura appetit scire secre-
ta, & nova audire; vult exterius
apparere, & multa per sensus ex-
periri: desiderat agnosci, & age-
re, unde laus & admiratio præ-
cedit;

Sed

Sed Gratia non curat nova nec curiosa percipere, quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum & durable sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam & ostentationem evitare, laudanda & dignè miranda humiliter abscondere, & de omni re, & in omni sententia, utilitatis fructum, atque Dei laudem, & honorem querere.

Non vult se nec sua prædicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

18. Hæc gratia supernaturale lumen, & quoddam Dei speciale donum est, & propriè electorum signaculum, & pignus salutis æternæ: quæ hominem de terrenis ad cœlestia amanda sustollit, & de carnali spirituales efficit.

Quanto igitur Natura amplius
pre-

premiur & vincitur, tantò major Gratia infunditur: & quotidie novis visitationibus interior homo, secundùm imaginem Dei, reformatur.

CAPUT LV.

*De corruptione natura, & efficacia
Gratia Divina.*

I. S. **D**omine Deus meus, qui me creâsti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam, & necessariam ad salutem: ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis, nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardentet infusa.

2. Opus

2. Opus est gratiâ tuâ, & magnâ gratiâ, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia tua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculæ descendit, ut ipsa natura, quæ benè & rectè à te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eò quòd motus ejus sibi relictus ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magnâ caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri falsique distantiam, licet impotens sit adimplere omne, quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potestur.

3. Hinc

3. Hinc est, Deus meus, quòd
 (e) *condelector legi tua secundum
 interiorum hominem sciens, man-
 datum tuum fore bonum, justum
 & sanctum, arguens etiam omne
 malum, & peccatum fugiendum.*

Carne autem servio legi pecca-
 ti, dum magis sensualitati obedio
 quàm rationi.

Hinc est, quòd *velle bonum mi-
 hi adjacet, perficere autem non in-
 venio.* (f)

Hinc sæpe multa bona propo-
 no, sed quia gratia deest ad ad-
 juvandum infirmitatem meam,
 ex levi resistantia resilio & deficio.

Hinc accidit, quòd viam perfe-
 ctionis agnosco, & qualiter agere
 debeat, clarè satis video.

Sed propriæ corruptionis pon-
 dere pressus, ad perfectiora non
 assurgo.

4. O quàm maximè est mihi
 necess-

(e) Rom. 7. (f) Rom. 7.

necessaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum!

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratiâ.

O verè cœlestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo, vel fortitudo; nihil ingenium vel eloquentia valens apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturæ bonis & malis sunt communia: electorum autem proprium donum est gratia sive dilectio; quâ insigniti digni habentur virâ æternâ.

Tantum eminet hæc gratiâ, ut nec donum prophetiæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alia speculatio aliquid æstimetur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque

que aliz virtutes, tibi acceptæ sunt
sine charitate & gratia.

5. O beatissima gratia, quæ
pauperem spiritu, virtutibus di-
vitem facis: & divitem multis
bonis, humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me
manè consolatione tuâ, ne defi-
cias præ lassitudine & ariditate
mentis anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam
gratiam in oculis tuis: sufficit enim
mihi gratia tua, cæteris non ob-
tentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus
tribulationibus multis, non time-
bo mala, dum mecum fuerit gra-
tia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa confi-
liam confert & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est,
& sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrinæ
disciplina, lumen cordis, solamen

P

pres-

pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper & præveniat & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstesse intentum, per JESUM Christum Filium tuum, Amen.

CAPUT LVI.

Quòd nos ipsos abnegare, & Christum imitari debemus per crucē.

I. D. **F**ili, quantum à te vales exire, tantum in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interiorius relinquere, Deo conjungit.

Volote addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea, sine contractione & querela.

So

Sequere me : Ego sum via, veritas, & vita (g) Sine via non itur ; sine veritate non cognoscitur, sine vita non vivitur. Ego sum via, quam sequi debes ; veritas, cui credere debes : vita, quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseritis in via mea, cognoscetes veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* (h)

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia. (i)

P 2

Si

(g) *Joan. 14.* (h) *Matth. 19.*

(i) *Ibidem.*

Si vis esse discipulus meus, ab-
nega te metipsum. (k)

Si vis beatam vitam possidere,
praesentem vitam contemne.

Si vis exaltari in coelo, humilia-
te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta
crucem mecum.

Soli enim servi crucis inve-
niunt viam beatitudinis, & verae
lucis.

3. S. Domine Jesu, quia ardua
est vita tua, & mundo despecta,
dona mihi te cum mundi despectu
imitari.

*Non est discipulus super Magi-
strum, nec servus super Dominum
suum (l)*

Exerceatur servus tuus in vita
tua, quia ibi est salus mea, & san-
ctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel
audio, non me recreat, nec dele-
ctat plenè.

4. D.

(k) Luca 9. (l) Matth. 10.

4. D. Fili, quia hæc scis, & lo-
gisti omnia: beatus eris, si feceris ea.

*Qui habet mandata mea, & ser-
uat ea, ipse est, qui diligit me; &
ego diligam eum, & manifestabo ei
meipsum: (m) faciam eum conse-
dere mecum in regno Patris mei.*

5. S. Domine JEsu, sicut dixisti & promisisti, sic utique fiat, & mihi promereri contingat.

Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo, & portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi.

Verè vita boni Monachi erudit: & dux paradisi.

Inceptum est, rerrò abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eja! Fratres pergamus simul: JEsus erit nobiscum.

Propter JEsu[m] suscepimus hanc crucem: Propter JEsu[m] perseveremus in cruce.

(m) JoAn. 14.

P 3

Exit

Erit adiutor noster, qui est dux
noster, & præcessor.

En ! Rex noster ingreditur ante
nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo me-
tuat terrores, simus parati mori
fortiter in bello, nec inferamus
crimen gloriæ nostræ, ut fugia-
mus à cruce.

CAPUT LVII.

*Quòd homo non sit nimis dejectus,
quando in aliquos labitur defectus.*

1. D. **F**ili, magis placent mihi
patientia & humilitas
in adversis, quàm multa consolatio
& devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum
factum contra te dictum?

Si ampliùs fuisset, commoveri
non debuisses.

Sed nunc permitte transire;
non est primum, nec novum, nec
ultimum erit, si diu vixeris.

Satis

Satis virilis es, quamdiu nil ob-
viat adversi.

Bene etiam consulis, & alios
nôsti reborare verbis: sed cùm
ad januam tuam venit repentina
tribulatio, deficis consilio & re-
bore.

Attende magnam fragilitatem
tuam, quam sæpius experiris in
modicis objectis: tamen pro sa-
lute tua ista fiunt, cùm hæc & si-
milia contingunt.

2. Pone, ut melius nôsti, ex
corde: & si te tetigit, non tamen
dejiciat, nec diu implicet.

Ad minùs sustine patieater, si
non potes gaudenter.

Etiamsi minùs libenter audis, &
indignationem sentis: reprime te,
nec patiaris aliquid inordinatum
ex ore tuo exire, unde parvuli
scandalizentur.

Citò conquiescet commotio ex-

citata, & dolor internus revertente dulcorabitur gratiâ.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, & solito amplius consolari: si confusus fueris mihi & devotè invocaveris.

3. Animæ quior esto, & ad majorem sustententiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, & non Deus: caro es, non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cælo, & primo homini in paradiso?

Ego sum, qui merentes erigo sospitate: & suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho Divinitatem.

4. S. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel & sanum quasi melleo.

Quid

Quid facerem in tantis tribulationibus & angustis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam: quid curæ est, quæ & quanta passus fuero?

Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei, Deus meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum, Amen.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus & occultis judiciis Dei non scrutandis.

A. D. Fili, caveas disputare de altis materiis, & de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, & ille ad tantam gratiam assumitur: cur etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum

dum iudicium divinum ulla ratio prævalet, vel disputatio.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: *Iustus es, Domine, & rectum iudicium tuum.* (n) Et illud: *Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.* (o)

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno cælorum.

Talia generant sæpe lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbè præferre.

Talia

(n) *Psalms. 118.* (o) *Psalms. 118.*

Talia autem velle scire & investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quæ pax magis in humilitate vera, quàm in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliari affectum, sed humano potius quàm divino

Ego sum, qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam, ego præstiri gloriam.

Ego novi singulorum merita; ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ.

Ego præscivi dilectos ante sæcula, ego eos elegi de mundo, non ipsi me præelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxì eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes mag-

nificas, ego dedi perseverantiam,
ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum & novissimum
agnosco, ego omnes inestimabili
dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omni-
bus Sanctis meis, ego super omnia
benedicendus sum, & honorandus
in singulis, quos sic gloriosè mag-
nificavi & prædestinavi, sine ullis
præcedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis
meis contempserit, nec magnum
honorat: *quia pusillum & magnum
ego feci.* (p)

Et qui derogat alicui Sancto-
rum, derogat & mihi, & cæteris
omnibus in regno cælorum.

Omnes unum sunt per charita-
tis vinculum; idem sentiunt, idem
volunt, & omnes in unum se dili-
gunt.

5. Adhuc autem (quod multo
altius

(p) Sap. 5.

altius est) plus me, quàm se & sua merita, diligunt.

Nam supra se rapti, & extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo & fruitivè quiescunt.

Nihil est, quòd eos avertere possit aut deprimere: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales & animales homines de Sanctorum statu differere, qui non nôrunt nisi privata gaudia diligere. Desumunt & addunt, pro sua inclinatione, non prout placet æternæ veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxinè, qui parùm illuminati, rarò aliquem perfectâ dilectione spirituali diligere nôrunt.

Multùm adhuc naturali affectu, & humanâ amicitia, ad hos vel ad alios trahuntur: & sicut in in-

P 7

feriora

ferioribus se habent, ita & de cœlestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant & quæ illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, Fili, de istis curiosè tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage, & intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodeffet, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, & in maiorem nominis mei laudem exurgeret?

Multò acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quàm longè à perfectione Sanctorum distat; quàm is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat. Mo-

Meliùs est Sanctos devotis precibus & lacrymis exorare, & eorum gloriosa suffragia humiliter implorare; quàm eorum secreta, vanâ inquisitione, perscrutari.

8. Illi benè & optimè contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, & gaudio superfluenti replentur, ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti, quantò altiores in gloria, tantò humiliores in se ipsis, & mihi viciniore & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia *mittebant coronas suas ante Deum, &*
accipi-

occiderunt in facies suas coram Agno, & adoraverunt viventem in secula seculorum. (q)

9. Multi quaerunt, quis major sit in regno Dei; qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est; vel minimum esse in caelo, ubi omnes magni sunt: quia omnes Filii Dei vocabuntur, & erunt.

Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur.

Cum enim quaerent discipuli, quis major esset in regno caelorum, tale audiêrunt responsum:

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus, hic major est in regno caelorum. (r)

10. Vae eis! qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni coelestis eos non admittet intrare.

(q) *Apo. 4.* (r) *Matth. 18.* Vae

*Et etiam divitibus, qui habent
hic consolationes suas' (2) quia pau-
peribus intrantibus in regnum Dei
ipsi stabunt foris ejulantes.*

*Gaudete humiles, & exultate
pauperes, quia vestrum est regnum
Dei, si tamen in veritate ambulatis.*

CAPUT LIX.

*Quod omnis spes & fiducia in solo
Deo est figenda.*

*1. S. Domine, quæ est fiducia
mea, quam in hac vita
habeo? aut quod majus solatium
meum, ex omnibus apparentibus
sub cælo?*

*Nonne tu, Domine, Deus meus,
cujus misericordiz non est nume-
rus?*

*Ubi mihi benè fuit, sine te? Aut
quando malè esse potuit, præsen-
te te?*

*Malo pauper esse propter te,
quàm dives sine te.*

Eligo potiùs tecum in terra per-

(2) Luc. 6.

egri-

egrinari, quàm sine te cœlum possidere. Ubi tu, ibi cœlum: atque ibi mors & infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: & ideo post te gemere, clamare, & exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea; tu consolator meus, & fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quarunt; tu salutem meam, & profectum meum solummodo prætendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui nullo modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minùs diligere debes & laudari, quàm si

co-

celestibus consolationibus me repletis.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam & refugium, in te omnem tribulationem & angustiam meam constituo: quia totum infirmum & instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliari adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus & amarus contutari: si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas, & custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, & felicitatem habendam, te absente, nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas
elo-

eloquiorum tu es: & in te super omnia sperare, fortissimum solacium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei in te confido Deus meus, misericordiarum Pater.

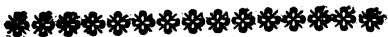
Benedic & sanctifica animam meam benedictione cœlesti, ut fiat habitatio sancta tua, & sedes æternæ gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inveniat, quod oculos tuæ Majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miserationum tuarum, respice in me, & exaudi orationem pauperis servi tui, longè exultantis in regione umbræ mortis.

Protege, & conserva animam servuli tui, inter tot discrimina vitæ corruptibilis; ac comitante gratiâ tuâ, dirige per viam pacis ad patriam perpetuæ claritatis, Amen.

F I N I S Lib. III.

THO.

THOMÆ A KEMPIS
CANONICI REGULARIS
ORDINIS S. AUGUSTINI.
DE IMITATIONE
CHRISTI.

LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.

*Devota exhortatio ad sacram
Communione.*

VOX CHRISTI.

*Enite ad me omnes, qui la-
boratis, & onerati estis,
& ego reficiam vos, di-
cit Dominus. (v)*

*Panis, quem ego dabo, caro mea
est pro mundi vita. (u)*

*Accipite & comedite: Hoc est Cor-
pus meum, quod pro vobis tradetur:
hoc facite in meam commemorationem. (x)*

Qui

*(v) Matth. 11. (u) Joan. 6. (x)
Matth. 26. & 1. Cor. 11.*

*Qui manducat meam carnem,
& bibit meum sanguinem, in me ma-
net, & ego in illo. (y)*

*Verba, quæ ego locutus sum vo-
bis, Spiritus & vita sunt. (z)*

CAPUT I.

*Cum quanta reverentia Christus sit
suscipiendus.*

VOX DISCIPULI

1. **H**Æc sunt verba tua, Christe,
Veritas æterna, quamvis
non uno tempore prolata, nec
uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, & vera
gratanter mihi & fideliter cuncta
sunt accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti:
& mea quoque sunt, quia pro sa-
lute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo,
ut arctius inferantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ piete-
tis, plena dulcedinis & dilectionis:

(y) *Joan. 6.* (z) *Ibid.* Sci

*Sed terrent me delicta propria ; & ad capienda tanta myſteria , me re-
verberat impura conſcientia.*

*Provocat me dulcedo verbo-
rum tuorum , ſed onerat multitu-
do vitiorum meorum.*

2. *Jubes , ut fiducialiter ad te
accedam , ſi tecum velim habere
partem : & ut immortalitatis ac-
cipiam alimoniam , ſi æternam cu-
piam obtinere vitam & gloriam.*

*Venite, inquis, ad me omnes qui
laboratis & onerati eſtis, & ego re-
ficiam vos. (a)*

*O dulce & amicabile verbum
in aure peccatoris ! quòd tu, Do-
mine Deus meus, egenum & pau-
perem invitas ad Communionem
tui ſanctiſſimi Corporis.*

*Sed quis ego ſum, Domine, ut
ad te præſumam accedere ?*

*Ecce ! cœli cœlorum te non
capiunt ; & tu dicis : * Venite ad
me omnes. (b)*

(a) Matth. 11. (b) Ibid. Quid

3. Quid sibi vult ista piissimæ dignatio, & tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpius offendi benignissimam faciem tuam?

Reverentur Angeli & Archangeli, metuunt sancti & iusti, & iudicis: *Venite ad me omnes?* (c)

Nisi tu, Domine, hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi juberes, quis accedere attentaret?

Ecce! Noë vir justus in arca fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: & ego quomodo me potero unâ horâ præparare, ut mundi Fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyse famulus tuus, magnus, & specialis amicus tuus, Arcam
(c) *Ibidem* 67

ex lignis imputribilibus fecit, quam
& mundissimo vestivit auro, ut
tabulas Legis in ea reponeret: &
ego putrida creatura audebo te
Conditorem Legis, ac vitæ date-
rem, tam facilè suscipere?

Salomon sapientissimus Re-
gum Israël, templum magnificum,
septem annis, in laudem nominis
tui ædificavit:

Et octo diebus festum dedica-
tionis ejus celebravit, mille ho-
stias pacificas obtulit: & Arcam
fœderis in clangore buccinæ &
jubilo in locum sibi præparatum
solenniter collocavit.

Et ego infelix & pauperrimus
hominum, quomodo te in domum
meam introducam, qui vix me-
diam expendere devotè novi ho-
tam? & utinam vel semel dignè
ferè mediam!

5. O mi Deus! quantum illi, ad
placendum tibi, agere studuerunt!

Q

Heu,

Heu, quàm pusillum est, quod ago? quàm breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono!

Rarò totus collectus, rarissimè ab omni distractione purgatus.

Et certè, in tua salutari Deitatis præsèntia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura, quia non Angelum, sed Angelorum Dominum, susceprurus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter Arcam fœderis cum suis Reliquiis, & mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa sacrificia, futurorum præsfigurativa, & veram Corporis tui hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco præsentiàm?

Gur

Cur non majori me pæparo sollicitudine ad tua sancta sumenda? quando illi antiqui sancti Patriarchæ & Prophetæ, Reges quoque & Principes, cum universo populo, tantum devotionis demonstrârunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus Rex David coram Arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, & cantari instituit cum lætitia, cecinit & ipse frequenter in cithara, Spiritûs S. afflatus gratiâ: docuit populum Israël toto corde Deum laudare, & ore consono diebus singulis benedicere & prædicare.

Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinæ laudis exstitit retortio coram Arca Testamenti, quanta nunc mihi, & omni populo Christiano, habenda est reverentia & devotio in præsentia Sacra-

Q 2

menti,

menti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi?

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis Reliquiis Sanctorum & mirantur, auditis gestis eorum, ampla ædificia templorum inspiciunt, & osculantur sericis & auro involuta sacra ossa ipsorum.

Etecece! tu præsens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus Sanctorum, Creator hominum, & Dominus Angelorum.

Sæpè in talibus videndis curiositas est hominum, & novitas invisorum, & medicus reportatur emendationis fructus: maximè ubi est tam levis, sine vera contritione, discursus.

Hic autem in Sacramento Altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus JESUS: ubi & copiosus percipitur æternæ salutis fructus, quotiescunque fueris dignè & devotè susceptus.

Ad

Ad istud verò non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas, sed firma fides, devota spes, & sincera charitas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus! quàm admirabiliter agis nobiscum? quàm suaviter & graciosè cum electis tuis disponis? quibus temetipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, & accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, & virtutis amorem, frequenter recipiunt.

11. O admirabilis & abscondita gratia Sacramenti! quam nòrunt tantum Christi fideles: infideles autem, & peccatis servientes, experiri non possunt.

Q;

in

In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa: & per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantum mens, sed & debile corpus vires sibi præstitas sentiant ampliores.

12. Dolendum tamen valde & miserandum super tepiditate, & negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, & meritum.

Ipsæ enim est sanctificatio nostra & redemptio: ipse consolatio viatorum, & Sanctorum æterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare Mysterium advertunt, quod cælum lætificat, & mundum conservat univærsum.

Hæc cæcitas, & duritia cordis
hu-

humani! tam ineffabile donum non magis attendere, & ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere.

13. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, & ab uno tantum consecraretur Sacerdote in mundo, quanto putas desiderio ad illum locum, & ad talem Dei Sacerdotem homines afficerentur, ut Divina Mysteria celebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt Sacerdotes, & in multis locis offertur Christus, ut tantò major appareat gratia, & dilectio Dei ad hominem, quantò latius est sacra Communio diffusa per orbem.

Gratias tibi, JEsubone, pastor æterne, qui nos pauperes & exules dignatus es pretioso Corpore & Sanguine tuo reficere: & ad hæc Mysteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo:

Q 4

cendo:

cendo: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* (d)

CAPUT II.

Quòd magna bonitas & charitas Dei in Sacramento homini exhibetur.

VOX DISCIPULI.

1. **S**uper bonitate tua, & magna misericordia tua Domine confisus, accedo æger ad Salvatorem, esuriens & sitiens ad fontem vitæ, egenus ad Regem cœli, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem, desolatus ad meum pium Consolatorem.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Quis ego sum, ut præstes mihi teipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nôsti servum tuum, & scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

(d) *Matth. II.*

Con-

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua: & utinam iniquitas mea non obstat!

2. O dulcissime & benignissime JESU! quanta tibi reverentia & gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri Corporis tui, debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur.

Sed quid cogitabo in hac Communionem, in accessu ad Dominum meum? quem debite venerari nequeo, & tamen devote suscipere desidero. Quid Quid

Quid cogitabo melius & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te & tuam infinitam bonitatem exaltando supra me?

3. Laudo te, Deus meus & exalto in æternum. Despicio me & subjicio tibi in profundum vilitatis meæ.

Ecce! Tu Sanctus Sanctorum, & ego sordes peccatorum.

Ecce! Tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce! Tu venis ad me, Tu vis esse mecum, Tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis cœlestem cibum *panem Angelorum* (e) ad manducandum: non alium sanè, quàm teipsum: (f) *Panem vivum, qui de sælo descendisti, & das vitã mundo.*

4. Ecce! unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quam

ma-

(e) *Psalms. 77.* (f) *Joan. 6.*

magnæ gratiarum actiones & laudestibi pro his debentur!

O quàm salutare & utile consilium tuum, cùm istud instituisti! quàm suave & jucundum convivium, cùm Teipsum in cibum donasti!

O quàm admirabilis operatio tua, Domine! quàm potens virtus tua! quàm ineffabilis veritas tua!

Dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum quòd tu, Domine Deus meus, verus Deus & homo, sub modica specie panis & vini, integer contineris, & sine consumptione à fumente manducaris.

Tu Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis.

Q 6

Con-

Conserva cor meum & corpus immaculatum : ut lætâ & purâ conscientiâ læpius tua valeam celebrare Myſteria : & ad meam perpetuam accipere ſalutem , quæ ad tuum præcipuè honorẽ , & memoriale perenne , ſanxiſti & inſtituiſti.

6. Lætare anima mea. & gratias ago Deo pro tam nobili munere & ſolatio ſingulari , in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc Myſterium recolis , & Chriſti Corpus accipis : toties tuæ redemptionis opus agis , & particeps omnium meritorum Chriſti efficeris.

Charitas etenim Chriſti nunquam minuitur , & magnitudo propitiationis ejus nunquam exhauritur.

Ideo nova ſemper mentis renovatione ad hoc diſponere te debes , & magnum ſalutis Myſterium attentâ conſideratione penſare.

Ita

Ita magnum, novum & jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Missam audis; ac si eodem die Christus primum in utero Virginis descendens, homo factus esset, aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur & moreretur.

CAPUT IV.

Quod utile sit sapè communicare.

VOX DISCIPULI.

1. **E**Cce! Ego ad te venio, Domine, ut benè mihi sit ex munere tuo, ut lætificer in convivio sancto tuo, quod parâsti in dulcedine tua pauperi Deus.

Ecce! In te est totum, quod desiderare possum & debeo; tu salus mea & redemptio, spes & fortitudo, decus & gloria.

*Lætifica ergo hodie g. animam
servitui quoniam ad te, Domine
Jesu, animam meam levavi.*

Desidero te nunc devotè ac re-

(g) Psal. 85. Q 7 vercu-

vesenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zacharò merear à te benedicì; ac inter Filios Abrahæ computari.

Anima mea Corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit, nam præter te, nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo, & sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium salutis meæ recipere; ne fortè deficiam in via, si fuero cœlesti fraudatus alimoniâ.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixisti: (h) *Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.*

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

(h) *Matth. 15.*

Tu

Tu es enim tuavis refectio animæ: & qui te dignè manducaverit, particeps & hæres erit æternæ gloriæ.

Neccssarium mihi quidem est, qui tam sæpe laboro & pecco, tam citò torpescō & deficio, ut per frequentes orationes & confessiones, ac sacram Corporis tui perceptionem, renovem, mundem, & accendam; ne fortè diutius abstinendo à sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua: & nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta Communio à malo, & confortat in bono.

Si enim modo tam sæpè negligens sum & tepidus, quando communico aut celebros; quid fieret, si medelam non sumerem, & tam grande juvamen non quærerem?

Et licet omni die non sum apertus,

tus, nec ad celebrandum bene dispositus ; dabo tamen operam, congruis temporibus Divina percipere Myſteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere.

Nam hæc eſt una principalis fidelis animæ conſolatio, quamdiu peregrinatur à te in mortali corpore, ut ſæpius memor Dei ſui, Dilectum ſuum devota ſuſcipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio ! quòd tu, Domine Deus creator & vivificator omnium ſpirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, & cum tota Divinitate tua ac Humanitate ejus impinguare eſuriem.

O felix mens, & beata anima ! quæ te Dominum Deum ſuum meretur devotè ſuſcipere, & in tua ſuſceptione ſpiritali gaudio repleri.

O quàm magnum ſuſcipit Dominum, quàm dilectum inducit

hospitem, quàm jucundum recipit socium, quàm fidelem acceptat amicum, quàm speciosum & nobilem amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Sileant à facie tua (dulcissime dilecte mi) cœlum & terra, & omnis ornatus eorum; quoniam, quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuæ est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiæ non est numerus.

CAPUT IV.

Quòd multa bona præstantur devotè communicantibus.

VOX DISCIPULI.

1. **D**omine Deus meus, præveni servum tuum in benedictionibus; dulcedinis tuæ, ut ad tuum magnificum Sacramentum dignè ac devotè merear accedere.
Exci..

Excita cor meum in te, & à gravitorpore exue me. Visita me in salutari tuo, ad gustandum in spiritu suavitatem tuam, quæ in hoc Sacramento, tanquam in fonte, plenariè latet.

Illumina quoque oculos meos, ad intuendum tantum Myſterium: & ad credendum illud indubitata fide me roborâ.

Eſt enim operatio tua, non humana potentia, tua ſacra inſtitutio, non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capiendâ & intelligendâ aliquis idoneus per ſe reperitur, quæ Angelicam etiam ſubtilitatem transcendunt.

Quid ergo peccator indignus, terra & civis, de tam alto ſacro Secretario potero inveſtigare & capere?

2. Domine, in ſimplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua juffione, ad te cum ſpe ac reverentia accedo: & verè credo, quia,

quia tu præsens es hîc in Sacramento, Deus & homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, & me ipsum tibi in charitate uniam ?

Unde tuam precor clementiam, & specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam; ut totus in te liquefiam & amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione ampliùs me intromittam.

Est enim hoc altissimum & dignissimum Sacramentum, salus animæ & corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, passiones franguntur, tentationes vincuntur aut minuuntur: gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, & charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, & adhuc sæpius largiris in Sacramento, dilectis tuis devotè communicantibus, Deus meus, suscep-
tor

tor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, & totius dator consolationis internæ.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, & de imo dejectionis propriæ ad spem tuæ protectionis erigis, atque novâ quâdam gratiâ eos intus recreas, & illustras: ut, qui anxii primùm, & sine affectione se ante Communionem senserant, postea refectioni cibo potûque cœlesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod ideo cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patenter experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis

is humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem flans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus & superabundans, ignis jugiter ardens, & nunquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem portare, apponam tamen os meum ad foramen cœlestis fistulæ: ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, & non penitus exarescam.

Et si necdum totus cœlestis, & tam agnitus, ut Cherubim & Seraphim, esse possum: conabor tamen devotioni insistere, & cor meum præparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram.

Quid-

Quidquid autem mihi dēest,
Jesu bone, Salvator sanctissime,
tu pro me supple benignè ac gra-
tiosè, qui omnes ad te dignatus es
vocare, dicens (i) *Venite ad me
omnes, qui laboratis & onerati e-
stis, & ego reficiam vos.*

5. Ego quidem laboro in sudo-
re vultûs mei, dolore cordis tor-
queor, peccatis oneror, tentatio-
nibus inquietor, multis malis pas-
sionibus implicor & premor: &
non est, qui adjuvet, non est, qui
liberet, & salvum faciat, nisi tu.

Domine Deus, salvator meus,
cui committo me & omnia mea, ut
me custodias, & perducas in vi-
tam æternam.

Suscipe me in laudem & glo-
riam nominis tui; qui Corpus
tuum & Sanguinem in cibum &
potum mihi parâsti.

Præsta, Domine Deus salutaris
meus, ut cum frequentatione My-
stetii tui, crescat mea devotionis
affectus, (i) *Matth. II.* CA-

CAPUT V.

*De dignitate Sacramenti & Statu
Sacerdotali.*

VOX DILECTI.

I. **S**I haberes Angelicam puritatem, & sancti Joannis Baptistæ sanctitatem; non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quòd homo consecret & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum Panem Angelorum.

Grande Mysterium, & magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est concessum.

Soli namque Sacerdotes ritè in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, & Corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem Minister est Dei, utens verbo Dei, per jussionem & institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, &
in-

invisibilis operator, cui subest omne, quod voluerit, & paret omne, quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quàm proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore & reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manûs Episcopi.

Ecce! Sacerdos factus es, & ad celebrandum consecratus: vide nunc, ut fideliter & devotè, in suo tempore, Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere. Eius

Ejus conversatio non cum popularibus & comunibus hominum viris, sed cum Angelis in cœlo, aut cum perfectis viris in terra.

Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se, & pro omni populo suppliciter & humiliter roget.

Habet ante se & retro Domini-
cæ crucis signum, ad memoran-
dam jugiter Christi passionem.
Ante se crucem in casula portat, ut
Christi vestigia diligenter inspi-
ciat, & sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut ad-
versa quælibet, ab aliis illata, cle-
menter pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut pro-
pria peccata lugeat: post se, ut ali-
orum etiam commissa per compas-
sionem defleat, & se medium in-
ter Deum & peccatorem constitu-
tum esse sciat.

Nec ab oratione & oblatione

R

sancta

sancta torpescat, donec gratiam & misericordiā impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat,
Deum honorat; Angelos lætificat;
Ecclesiam ædificat; vivos adjuvat;
defunctis requiem præstat: & se
omnium bonorū participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitiis ante Communionem.

VOX DISCIPULI.

1. Cùm tuam dignitatem, Domine, & meam vilitatem penso, valde contremisco, & in me ipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fugio: & si indignè me ingessero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, & consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam; pone breve aliquod exercitium, Sacræ Communioni congruum.

Uti-

Utile est enim scire, qualiter scilicet devotè ac reverenter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum & Divinum Sacrifcium.

CAPUT VII.

De discussione propria conscientia, & emendationis proposito.

VOX DILECTI.

1. **S**uper omnia cum summa humilitate cordis & supplicii reverentia, cum plena fide & pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum, & sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam: & pro posse tuo, verâ contritione & humili confessione, eam munda & clarifica: ita ut nil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, & liberum accessum impediat. R 2 Ha-

Habes displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, & pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas & gemas.

Et si tempus datur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum misérias.

2. Ingemisce & dole, quòd adhuc ita carnalis sis & mundanus: tam immortificatus à passionibus: tam plenus concupiscentiarum moribus:

Tam incustoditus in sensibus exterioribus: tam sæpe multis vanis phantasiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad risum & dissolutionem: tam durus ad fletum & compunctionem?

Tam promptus ad laxiora, & carnis commoda: tam legnis ad rigorem & fervorem.

Tam curiosus ad nova audien-
da,

da, & pulchra intuenda: tam remissus ad humilia & abjecta amplectenda:

Tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum:

Tam incompositus in moribus: tam importunus in actibus.

Tam effusus super cibum: tam surdus ad Dei verbum:

Tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem.

Tam vigilans ad fabulas: tam somnolentus ad vigilias sacras:

Tam festinus ad finem: tam vagus ad attendendum.

Tam negligens in Horis persolvendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando:

Tam citò distractus: tam rarò plenè tibi collectus:

Tam subitò commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam.

Tam pronus ad judicandū: tam rigidus ad arguendum: Tam.

Tam latus ad prospera: tam debilis in adversis:

Tam sæpe multa bona propo-
nens, & modicum ad effectum
perducens.

3. His & aliis defectibus tuis,
cum dolore & magna dispicentia
propriæ infirmitatis confessis ac
deploratis, firmum statui propo-
situm semper emendandi vitam
tuam, & in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione
& integra voluntate, offer te ipsum
in honorem nominis mei, in ara
cordis tui holocaustum perpetuū!
corpus tuum scilicet & animam
mihi fideliter committendo.

Quatenus & sic dignè merearis
ad offerendum Deo Sacrificium
accedere, & Sacramentum Corpo-
ris mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dig-
nior, & satisfactio major pro pec-
catis diluendis, quàm seipsum pu-
re,

te & integrè, cum oblatione Corporis Christi, in Missa & in Communionem Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in se est, & verè pœnituerit: quotiescunque provenia & gratia ad me accesserit, (k) *Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.*

CAPUT VIII.

De Oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.

VOX DILECTI.

1. Sicut ego me ipsum, expansis in cruce manibus, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in Sacrificium divinæ placationis transiret.

Ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum

(k) *Ezech. 18.* R 4 om-

omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales, offerre.

Quid magis à te requiro, quàm ut te studeas, mihi ex integro resignare?

Quidquid præter teipsum das, nihil curo: quia non quero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis præter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio.

Ecce! ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum & Sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua præcedere

dere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis, & gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, qui se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: *Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus.* (1) Tu ergo si opus meus esse discipulus, offer te ipsum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

CAPUT IX.

Quod nos & omnia nostra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

1. **D**omine, omnia tua sunt, quæ in cælo sunt, & quæ in terra.

Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, & tuus perpetuò permanere.

Domine in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in

(1) Luc. 14. R s ser-

servum sempiternum, in obsequiū,
& in sacrificium laudis perpetuū.

Suscipe me, cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie, in præsentia Angelorum, invisibiliter assistentium, offero, ut sit pro me, & pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata & delicta mea, quæ commisi coram te, & sanctis Angelis tuis à die, quo primum peccare potui usque ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas & comburas igne charitatis tuæ, & deleas universas maculas peccatorum meorum: & conscientiam meam ab omni delicto emundes: restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plenè indulgendo, & in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis

caris meis, nisi humiliter ea confitendo, & lamentando, & tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubiasto coram te, Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea unquam amplius perpetrare: sed pro eis doleo, & dolebo, quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere, & pro posse satisfacere.

Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum: salva animam meam, quam pretioso Sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiae tuae, resigno me manibus tuis.

Agem tecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam & iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca &

R 6

im-

imperfecta ! ut tu ea emendes & sanctifices ; ut ea grata habeas & accepta tibi facias , & semper ad meliora trahas ; nec non ad beatum ac laudabilem finem me pigrum & inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum , necessitates parentum , amicorum , fratrum , sororum , omniumque charorum meorum , & eorum , qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt :

Et qui orationes & Missas , profususque omnibus dici à me desideraverunt & petierunt , sive in carne adhuc vivant , sive jam sæculo defuncti sint :

Ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ , opem consolationis protectionem à periculis , liberationem à pœnis , advenire sentiant , & ut ab omnibus malis erepti , gratias tibi magnificas læti persolvant.

6. Of-

6. Offero etiam tibi preces & hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquid damnum vel gravamen intulerunt.

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, & scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra & mutuas offensiones. •

Aufer, Domine à cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram, & discepcionem, & quidquid potest charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuere.

Miserere miserere Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus & fac nos tales existere, ut simus digni gratiâ tuâ perfrui, & ad vitam proficiamus æterna. n. Amen.

R 7

CA;

CAPUT X.

*Quòd sacra Communio de facili non
est relinquenda.*

VOX DILECTI.

I. **F**REQUENTER recurrendum est
ad fontem gratiæ, & divinæ
misericordiæ, ad fontem bonitatis
& totius puritatis, quatenus à pas-
sionibus tuis & vitiis curari valeas;
& contra universas tentationes &
fallacias diaboli fortior atque vi-
gilantior effici merearis.

Inimicus sciens fructum & re-
medium maximum in sacra Com-
munionē posuim, omni modo &
occasione nititur fideles & devo-
tos, quantum pravalet, retrahere
& impedire.

3. Cùm enim quidam sacra
Communione se aptare disponunt,
peiores Satanæ immisiones pa-
tiuntur.

Ipsæ nequam spiritus (ut in Job
scribitur) venit inter filios Dei,
ut

ut solitâ illos nequitia suâ perturbet, aut timidos nimium reddat & perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impug-
nando auferat: si fortè aut omni-
no Communionem relinquunt,
aut cunctepore accedant.

Sed non est quidquam curan-
dum de versutiis & phantasiis illius,
quantumlibet turpibus, & horri-
dis; sed cuncta phantasmata in ca-
put ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & de-
ridendus; nec propter insultus ejus
& commotiones quas suscitât, sa-
cra est omittenda Communionis.

3. Sæpe etiam impedit nimia
sollicitudo pro devotione habenda,
& anxietas quædam de con-
fessione facienda.

Age secundùm consilium sapi-
entum, & depone anxietatem &
scrupulum quia gratiam Dei im-
pedit, & devotionem mentis de-
struit.

Pro-

Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem: sed valde citiùs confitere, & omnes offensiones aliis libenter indulge,

Si verò tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, & Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare Confessionem, aut sacram differre Communionem?

Expurga te cum primis, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, & senties melius, quàm si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: & sic diu posses à Communionem impediri, & magis ineptus fieri.

Quantò citiùs vales, à præsenti gravitate & inertia te excutias: quia nihil importat diu anxari, diu cum turbatione transire, & ob quotidiana obstacula se à Divinis sequestrare. Imò

Imò plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam & gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi & dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, & Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu quàm modicam charitatem, & debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt?

Quàm felix ille & Deo acceptus habetur! qui sic vivit & in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus & bene affectus esset, si ei liceret, & sine nota agere posset.

Si quis interdum abstinet humilitatis gratiâ, aut legitimâ impediēte causâ, laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, se-
ipsum

ipsum excitare debet, & facere, quod in se est; & Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cùm verò legitimè præpeditus est, habebit semper bonam voluntatem, & piam intentionem communicandi, & sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus, omni die, & omni horâ ad spiritua-lem Christi Cōunionem salubriter & sine prohibitione accedere.

Et tamen certis diebus & statuto tempore Corpus sui Redemptoris, cum affectuosa reverentia, Sacramentaliter debet suscipere, & magis laudem Dei & honorem præstendere, quàm suam consolationem quærere.

Nam toties mysticè communicat & invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi Mystorium Passionémque devotè recolit,

colit, & in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non præparat nisi instante festo, vel consuetudine compellente, sæpius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam & tædium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem: & potiùs aliorum servire utilitati, quàm propriæ devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quòd Corpus Christi & sacra Scriptura maxime sint anima fidelis necessaria.

VOX DISCIPULL

1. **O** Dulcissime Domine Jesu!
quan-

quanta est dulcedo devotæ animæ,
tecum epulantis in convivio tuo:
ubi ei nō alius cibus manducandus
proponitur, nisi tu unicus dilectus
ejus, super omnia desideria cor-
dis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, in
præsentia tua ex intimo affectu la-
crymas fundere, & cum pia Mag-
dalena pedes tuos lacrymis irri-
gare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi
lacrymarum sanctarum copiosa
effusio?

Certè in conspectu tuo & san-
ctorum Angelorum tuorum, to-
tum cor meum ardere deberet, &
ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento
verè præsentem, quamvis alienâ
specie occultatum.

2. Nam in propria & divina cla-
ritate te conspicere, oculi mei fer-
te non possent: sed neque totus
mu-

mundus in fulgore gloriæ Majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ consulis, quòd te sub Sacramento abscondis.

Habeo verè & adoro, quem Angeli adorant in cælo; sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine veræ fidei, & in ea ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, & umbra figurarum inclinetur.

Cùm autem venerit, quod perfectum est; cessabit usus Sacramentorum; quia Beati in gloria cœlesti non egent medicamine Sacramentali:

Gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; & de charitate in charitatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum

bum Dei Caro factum, sicut fuit initio, manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit tædium, etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne, quod in mundo conspicio & audio.

Testis es tu mihi, Deus, quòd nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu, Deus meus, quem desidero æternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, & me ipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam & Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno cælorum exultant, in fide & patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ tuæ expectabant.

Quod

Quod illi crediderunt, ego credo : quod illi speraverunt, ego spero : quod illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo in te in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habeo etiam libros sanctos pro solatio & vitæ speculo ; atque super hæc omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria per maximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus deſectus, duobus me egere fateor, cibo ſcilicet & lumine.

Dediſti itaque mihi infirmo ſacrum Corpus tuum ad reſectiōnem mentis & corporis : & poſuiſti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non
poſſ-

possem: nam verbum Dei, lux animæ; & Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc & inde in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri altaris, habens Panem Sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum.

Akera est Divinæ Legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, & firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta Sanctorum, perducens.

Gratias tibi, Domine JESU, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas & Apostolos, aliósque Doctores ministrâsti.

§. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, Cœnam parâsti magnam, in qua non Agnum typicum, sed
tuum,

tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem proposuisti manducandum: lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quàm magnum & honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est Deum Majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, & cæteris ministrare!

O! quàm mundæ debent esse manus illæ, quàm purum os, quàm sanctum corpus, quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum nihil nisi honestum & utile procedere debet verbum, qui

S

tam

am. saepe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simpliciter & pudici, qui Christi Corpus solent inveniri. Manus purae, & in caelum elevatae, quae Creatorem coeli & terrae solent contrectare.

Sacerdotibus. Specialiter in Legge dicitur: (m) *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.*

& Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium Sacerdotale suscepimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate, & conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus: concede nobis tamen dignè flere mala, quae gessimus, & in spiritu humilitatis, ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventiùs de cetero deservire.

(m) *Levit. 19. & 20.*

CA

CAPUT XII.

*Quod magnâ diligentia se debeat
communicaturus Christo præ-
parare.*

VOX DILECTI.

B. D. **E**GO sum puritatis ama-
tor, & dator omnis
sanctitatis.

Ego cor purum quero, & ibi
est locus requietionis meæ.

Para mihi cœnaculum grande-
stratum, & faciam apud te Pascha-
cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud
te maneam: expurga vetus fer-
mentum, & munda cordis tui ha-
bitaculum.

Exclude totum sæculum, &
omnem vitiorum tumultum: fede-
tanquam passer solitarius in tecto,
& cogita excessus tuos in amaritu-
dine animæ meæ.

S 2.

Om-

Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum, & pulcherrimum preparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis Dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satisfacere huic preparationi ex merito tuae actionis, etiamsi per integrum annum te prepares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate & gratia mea permittetur ad mensam meam accedere: ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis; & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando & ei regratiando.

Fac, quod in te est, & diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Hic

Ego sum, quia vocavi, ego jussi fieri, ego supplebo, quod tibi deest: veni & suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribue, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa, nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tu indigeo.

Nec tu me sanctificare velis, sed ego te sanctificare, & meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris & mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, & de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam, sed præpara cum omni diligentia

S ;

cor

cor tuum, & introduc ad te Dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quàm devota præparatio prius, nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus, quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in secreto & frui Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine, & vas.

CA-

CAPUT XIII.

*Quòd toto corde anima devota Christi
unionem in Sacramento
affectare debet.*

VOX DISCIPULI.

1. **Q**uismihî det, Domine, ut
inveniam te solum, &
aperiam tibi totum cor meum,
& fruam te, sicut desiderat anima
mea: & jam me nemo despiciat
nec ulla creatura me moveat vel
respiciat, sed tu solus mihî loqua-
ris, & ego tibi, sicut solet dilectus
ad dilectum loqui, & amicus cum
amico convivari.

Hoc oro, hoc desidero: ut tibi
totus uniar, & cor meum ab om-
nibus creatis rebus abstraham:
magisque per factam Commu-
nionem, ac frequentem celebra-
tionem, celestia & æterna sapere
discam.

S.

A.

Ah Domine Deus ! quando ero tecum totus unitus & absorptus, meique totaliter oblitus ?

Tu in me, & ego in te ; & sic nos pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax summa & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miseria.

Verè tu es Deus absconditus ; & consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus & simplicibus sermo tuus.

O quàm suavis est, Domine, spiritus tuus ! qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, Pane suavissimo, de cœlo descendente, illos reficere dignaris.

Verè

Verè non est alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, & cor erigendum in cœlum, retribuis ad edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosâ?

O ineffabilis gratia! admirabilis dignatio! O amor immensus, homini singularitur impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud, quod gratius donare queam: quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, & intimè jungam.

S S

Tunc

am. saepe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simpliciter & pudici, qui Christi Corpus solent inquiri. Manus purae, & in cœlum elevatae, quæ Creatorem cœli & terræ solent contrectare.

Sacerdotibus. Specialiter in Legge dicitur: (m.) *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.*

& Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium Sacerdotale suscepimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate, & conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debemus: concede nobis tamen dignè flere mala, quæ gessimus, & in spiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis proposito, tibi ferventiùs de cætero deservire.

(m.) *Levit. 19. & 20.*

CA

CAPUT XII.

*Quòd. magnâ. diligentia se debeat
communicare. Christo pra-
parare.*

VOX DILECTI.

2. D. EGO sum puritatis ama-
tor, & dator omnis
sanctitatis.

Ego cor purum quero, & ibi
est locus requietionis meæ.

Para mihi cœnaculum grande
strarum, & faciam apud te Pascha
cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud
te maneam: expurga vetus fer-
mentum, & munda cordis tui ha-
bitaculum.

Exclude totum sæculum, &
omnem vitiorum tumultum: sede
tanquam passer solitarius in tecto,
& cogita excessus tuos in amaritu-
dine animæ meæ.

S. 2.

Om-

Omnis namque amans suo dilecto amanti optimum, & pulcherrimum præparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis Dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis, etiamsi per integrum annum te præparares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate & gratia mea permitteris ad mensam meam accedere: ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis; & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando, & ei regratiando.

Fac, quod in te est, & diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego

Ego sum, quia vocavi, ego iussi fieri, ego supplebo, quod tibi deest: veni & suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribue, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa, nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tu indigeo.

Nec tu me sanctificare velis, sed ego te sanctificare, & meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris & mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, & de novo ad commendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam, sed præpara cum omni diligentia

S ;

cor

cor tuum, & introduc ad te Dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia postèr exigitur, quàm devota præparatio priùs, nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus, quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in secreto & frui Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine, & vas.

CA-

CAPUT XIII.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI.

1. **Q**uismihi det, Domine, ut inveniam te solum, & aperiam tibi totum cor meum, & fruam te, sicut desiderat anima mea: & jam me nemo despiciat nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, & ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, & amicus cum amico convivari.

Hoc oro, hoc desidero: ut tibi totus uniar, & cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham: magisque per factam Communionem, ac frequentem celebrationem, celestia & aeterna sapere discam.

S.

A.

Ah Domine Deus ! quando ero tecum totus unitus & absorptus, meique totaliter oblitus ?

Tu in me, & ego in te ; & sic nos pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax summa & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miseria.

Verè tu es Deus absconditus ; & consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus & simplicibus sermo tuus.

O quàm suavis est, Domine, spiritus tuus ! qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, Pane suavissimo, de cœlo descendente, illos reficere dignaris.

Verè

Verè non est alia natio tam grandis, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, & cor erigendum in cœlum, retribuis ad edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosâ?

O ineffabilis gratia! admirabilis dignatio! O amor immensus, homini singularitur impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud, quod gratius donare queam: quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, & intimè jungam.

S S

Tunc

Tunc exultabunt omnia , interiora mea , cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicit mihi: Si tu vis esse mecum ; ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare , Domine , manere mecum ; ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum , ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI

1. *O Quàm magna multitudo dulcedinis tue Domine !*
 (n) *quam abscondisti timentibus te ?* Quando recordor devotorum aliquorum , ad Sacramentum tuum Domine , cum maxi-
 (n) *Psal. 30.* ma

ma devotione & affectu accedentium, tunc sæpius in meipso confundor, & erubesco. quòd ad Altare tuum, & sacræ Communionis mensam, tam tepidè & frigidè accedo:

Quòd ita aridus, & sine affectione cordis maneo, quòd non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus & affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui p̄ nimio desiderio Communionis, & sensibili cordis amore, à fletu se non potuerunt continere.

Sed ore cordis & corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare, nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate & spiritali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum,

S 6

pro-

probabile existens argumentum
sacrae praesentiae tuae!

Isti enim veraciter cognoscunt
Dominum suum in fractione
panis, quorum cor tam validè ar-
det in eis, de Jesu ambulante cum
eis.

Longè est à me sarpè talis affe-
ctus & devotio, tam vehemens
amor & ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bo-
ne, dulcis & benigne: & concede
pauperi mendico tuo, vel inter-
dum modicum de cordiali affe-
ctu amoris tui, in sacra Commu-
nionem sentire, ut fides mea ma-
gis convalescat; spes in bonita-
te tua proficiat; & charitas se-
mel perfectè accensa, & coeleste
manna experta, nunquam defi-
ciat.

3. Potens est autem miseri-
cordia tua, etiam gratiam deside-
ratam mihi præstare, & in Spi-
ritu

ritu ardoris, cùm dies beneplaciti tui venerit, me clementissimè visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans, & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quòd gratia devotionis, humilitate & suiipsius abnegatione, acquiritur.

VOX DISCIPULI.

1. **O**Portet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare,

S 7

tu-

studiosè cum ea operari, ac Deo terminum & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipuè te debes, cum parum aut nihil devotionis internus sentis: sed non nimium dejici, nec inordinate contristari.

Dat sæpe Deus in uno brevi momento quod longo negavit tempore: dat quantoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

Propterea in bona spe, & humili patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen & peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam occultè tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum; & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet. Et

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit, quod petisti.

3. Stàtim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsiêris, sed integrè te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum, quia nil ita bene sapiet & placebit, sicut beneplacitum Divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, séque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ evacua-verit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem tuam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quantò perfectiùs infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi
per

per contemptum sui moritur, tantò gratia celerius venit, copiosius intrat, & aliud liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manus ejus usque in sæculum. Ecce! sic benedicetur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo sacram Eucharistiam magnam promeretur Divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem & consolationem, sed super omnem devotionem, & consolationem ad Dei gloriam & honorem.

CA-

CAPUT XVI.

*Quòd necessitates nostras Christo
aperire, & ejus gratiam po-
stulare debemus.*

VOX DISCIPULI.

i. **O** Dulcissime atque aman-
tissime Domine! quem
nunc devotè desidero suscipere,
tu scis infirmitatem meam, & ne-
cessitatem, quam patior; in quan-
tis malis & vitiis jaceo; quàm sæ-
pe sum gravatus, tentatus, tur-
batus, & inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro
consolatione & sublevamine te
deprecor.

Ad omnia scientem loquor,
cui manifesta sunt omnia interi-
ora mea, & qui soles potes me
perfectè consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo
præ omnibus, & quàm pauper
sum in virtutibus.

2. Ec-

2. Ecce! sto ante te pauper & nudus, gratiam postulans, & misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cecitatem meam claritate præsentiæ tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia, & contraria in patientiam, omnia infima & creata in contemptum, & oblivionem.

Erige cor meum ad te in cœlum, & ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum, quia tu solus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea & totum Bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præsentiâ accendas, comburas, &
in

In te transmures; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, liquefactionem ardentis amoris:

Ne patiaris me jejunum & aridum à te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut sæpius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum! si totus ex te ignescerem, & in meipso deficerem; cum tu sis ignis semper ardens, & nunquam deficiens; amor corda purificans, & intellectum illuminans.

CAPUT XVII.

De ardenti amore, & vehementi affectu suscipiendi Christum.

VOX DISCIPULI.

1. CUM summa devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore, deside-

ro te, Domine suscipere, quem-
admodum multi Sancti, & devo-
ta Personæ, in communicando
te desideraverunt, qui tibi maxi-
mè in sanctitate vitæ placuerunt,
& in ardentissima devotione fue-
runt.

O Deus meus, amor æternus,
totum bonum meum, felicitas in-
terminabilis, cupio te suscipere
cum vehementissimo desiderio,
& dignissima reverentia, quam
aliquis Sanctorum unquam ha-
buit, & sentire potuit.

2. Et licet indignus sum, om-
nia illa sentimenta devotionis ha-
bere, tamen offero tibi totum cor-
dis mei affectum, ac si omnia illa
gratissima inflammata desideria so-
lus haberem.

Sed & quæcunque potest pia
mens concipere & desiderare, hæc
omnia tibi, cum summa venera-
tione & intimo favore, præbeo &
offero.

Nil

Nihil opto mihi reservare, sed me, & omnia mea tibi sponte & libentissimè immolare.

Domine Deus meus, Creator meus, & Redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude & honore, cum tali gratitudine, dignitate, & amore; cum tali fide, spe, & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desideravit sanctissima Mater tua gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti, Incarnationis Mysterium humiliter ac devotè respondit: (o) *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.*

3. Et sicut beatus præcursor tuus, excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in præsentia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus:

(o) *Luc. 1.*

& postmodum cernens inter homines Jesum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: (p) *Amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic & ego magnis & sacris desideriis opto inflammari, & tibi ex toto corde meipsum presentare.*

Unde & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, & cœlicas visiones tibi offero & exhibeo, cum omnibus virtutibus & laudibus, ab omni creatura in cœlo & in terra celebratis, & celebrandis, pro me & omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus dignè lauderis, & in perpetuum glorificeris.

4. AC

(p) *Joan. 3.*

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus, & desideria infinita: laudationis, ac immensæ benedictionis; quæ tibi, secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ, jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere desidero, per singulos dies & momenta temporum, atque ad reddendum mecum tibi gratias & laudes, omnes cœlestes Spiritus & cunctos fideles tuos precibus & affectibus, invito & exoro.

3. Laudent te universi populi, tribus & linguæ; & sanctum ac mellissimum nomen tuum, cum summa jubilatione, & ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tuum celebrant, & plenâ fide recipiunt, gratiam & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cum

Cumque optatâ devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint, & bene consolati, ac mirificè refecti, de sacra mensa cœlesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacra fidei.

VOX DILECTI.

I. CAVENDUM est tibi à curiosa & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

* *Qui scrutator est Majestatis, opprimetur à gloria.* (q) Plus valet Deus operari, quàm homo intelligere potest. Tolerabilis, pia;

(q) *Prov. 25.*

pia, & humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, & per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ difficiles quæstionum relinquit vias, & planâ ac firmâ pergit semitâ mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, & sincera vita, non altitudo intellectûs, neque profunditas Myſteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te sunt; quomodo comprehendes, quæ supra te sunt?

Subde te Deo, & humilia sensum tuum fidei, & dabitur tibi scientiæ lumen, prout tibi fuerit utile, ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento: sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico.

T

Noli

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immiffas à diabelo dubitationes refponde; fed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Sæpè multum prodest, quod calia sustinet Dei servus.

Nam infideles & peccatores non tentat, quos securè jam possidet, fideles autem devotos variis modis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici & indubitata fide, & cum supplici reverentia ad Sacramentum accede.

Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti securè committe.

Non fallit te Deus; fallitur, qui sibiipfi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus; revelat se humilibus; dat intellectum parvulis; aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiam curiosis & superbis.

Ra-

Ratio humana debilis est, & falli potest: fides autem vera falli non potest.

§. Omnis ratio, & naturalis investigatio, fidem sequi debet, non præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maxime præcellunt, & occultis modis in hoc sanctissimo & superexcellen-
tissimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immensus, infinitæque potentia, fecit magna & inscrutabilia in cælo & in terrâ, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia, nec ineffabilia dicenda.

F I N I S.

T 2. Inci-

*Incipiunt Tituli Librorum,
Tractatum Fratris Thome
à Kempis.*

- I. Liber de Tribus Tabernaculis,
qui incipit, *Est scriptum in Pro-
pheta. Aliàs vocatur Tractatus
de Paupertate, Humilitate, &
Patientia.*
- II. De vera compunctione. *Fle-
te mecum.*
- III. De renuntiatione sæculi. *Qui
non renuntiaverit. Libri
Sermonum devoti & utiles.*
- IV. De Epistola de Maria &
Martha, cum I s. aliis Epistolis.
- V. Libellus sententiarum & ver-
borum humilis JESU. Aliàs
vocatur de imitatione Christi,
scilicet; *Qui sequitur.*
- VI. Secundus Tractatus. *Reg-
num Dei intra vos est.*
- VII. Tertius Tractatus de Sa-
cramento: *Venite ad me.* VIII.

VIII. Quartus de interna Christi locutione ad animam fidelem, scilicet: *Audiam, quid loquatur in me.*

IX. Tractatus de disciplina claustralium. Incipit sic; *Apprehendite disciplinam.*

X. Epistola ad quemdam Regularem. Incipit: *Ista sunt precipuè.*

XI. Libellus spiritualis exercitii. *Renovamini Spiritu mentis &c.*

XII. De recognitione propriæ fragilitatis, scilicet; *Cognovi Domine, &c.*

XIII. De recommendatione Humilitatis, scilicet; *Discite à me, quia mitis sum, &c.*

XIV. De mortificata vita, scilicet: *Gloriosus Apostolus Paulus, &c.*

XV. De bona & pacifica vita. *Sic vis Deo dignè &c.*

T ;

XVI.

XVI. De elevatione mentis in Deum. *Vacate & videte &c.*

XVII. Brevis admonitio Monachi. Incipit; *Ab exterioribus, &c.*

XVIII. Item Dialogus Novitiorum in quatuor partes distinctus. Incipit; *Colligite, &c.*

XIX. Soliloquium animæ. Incipit; *Consolationis gratia &c.*

XX. Sermones de Incarnatione Domini, scilicet; *Scrutamini Scripturas, &c.*

XXI. Sermones de Vita & Passione Domini, scilicet ab Adventu Domini.

XXII. Orationes 25. de Passione Domini, & B. V. & aliis Sanctis.

XXIII. Sermones 26. ad Novitios. incipiunt; *Ecce quàm benigne.*

XXIV. Vita Lidewigis in duas partes distincta, &c.

XXV.

XXV. Hortulus rosarum, scilicet: *Cum Sancto sanctus eris, &c.*

XXVI. Vallis liliorum. *Iustus germinabit.*

XXVII. Alphabetum Monachi, scilicet; *Vitas tuas Domine demonstra, &c.*

XXVIII. Consolatio pauperum, *Consolamini.*

XXIX. Epitaphium Monachorum. *Vita iustorum.*

XXX. Vita boni Monachi. *Audi Religiose, &c.*

XXXI. Manuale parvulorum, *Servate parvulos, &c.*

XXXII. Doctrinale juvenum.

XXXIII. Hospitale pauperum, *Dominus regit me, &c.*

XXXIV. Liber 28. Orationum de Vita Domini, *Domine Deus meus laudare te desidero.*

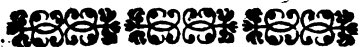
XXXV. De Resurrectione 29. orationes in duas partes lectæ.

XXXVI. Chthonica Monaste-

ri sui, scilicet Montis S. Agne-
tis, prope Zwollis extra muros.
XXXVII. Liber Cantualis Ma-
jor.

XXXVIII Liber Cantualis Minor.

INDEX CAPITUM IV. LIBRORUM.

De imitatione Christi.

LIBER PRIMUS.

CAP.	D E imitatione Christi, & contemptu omnium vanitatum mundi.	Pag. 1
II.	De humili sentire sui ipsius.	4
III.	De doctrina veritatis.	7
IV.	De providentia in agendis	12
V.	De lectione Sanctarum Scrip- turarum.	14
		VI.

INDEX CAPITUM.

VI. De inordinatis affectionibus.	15
VII. De vana spe, & elevatione fugiendus.	17
VIII. De cavenda nimia familiaritate.	19
IX. De obedientia, & subjectione.	20
X. De cavenda superfluitate verborum.	22
XI. De pace acquirenda, & zelo proficiendi.	24
XII. De utilitate adversitatis.	28
XIII. De tentationibus reprimendis.	29
XIV. De temerario iudicio vitando.	35
XV. De operibus ex charitate factis.	37
XVI. De sufferentia defectuum aliorum.	39
XVII. De vita monastica.	42
XVIII. De exemplis sanctorum Patrum.	45
T. 5	XIX.

I N D E X

XIX. De exercitiis boni Religiosi.	47.
XX. De amore solitudinis & silentii.	53
XXI. De compunctione cordis.	59
XXII. De consideratione humanæ miseriæ.	63
XXIII. De meditatione mortis.	69
XXIV. De iudicio, & pœnis peccatorum.	76
XXV. De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.	83

LIBER SECUNDUS.

CAP. I. DE interna conversatione.	92
II. De humili submissione.	99
III. De bono pacifico homine.	100
IV. De pura mente, & simplici intentione.	103
V. De propria consideratione.	105
VI.	

C A P I T U L U M.

VI. De laetitia bonæ conscientia.	108
VII. De amore Jesu super omnia.	112
VIII. De familiari amicitia Jesu.	114
IX. De carentia omnis solatii.	118
X. De gratitudine, pro gratia Dei.	124
XI. De paucitate amatorum Crucis Jesu.	129
XII. De Regia via Sanctæ Crucis.	132

LIBER TERTIUS.

CAP. I. DE interna Christi locutione ad animam fidelem.	145
II. Quòd Veritas intus loquitur sine strepitu verborum.	147
III. Quòd verba Dei cum humilitate sunt audienda : & quòd multi ea non ponderant.	184
T 6	IV.

I N D E X

- IV.** Quòd in veritate & humili-
tate coram Deo conversan-
dum est. 154
- V.** De mirabili effectù Divini a-
moris. 158
- VI.** De probatione veri amoris.
164
- VII.** De occultanda gratia, sub
humilitatis custodia. 168
- VIII.** De vili æstimatione suip-
sius, in oculis Dei. 173
- IX.** Quòd omnia ad Deum, fi-
cut ad finem ultimum, sint re-
ferenda. 175
- X.** Quòd, spreto mundo, dulce
est servire Deo. 177
- XI.** Quòd desideria cordis exa-
minanda sunt & moderanda.
182
- XII.** De informatione patientiæ,
& luctamine adversus concu-
piscencias. 184
- XIII.** De obedientia humilis subdi-
ti ad exemplū Jesu Christi. 188
- XIV.**

C A P I T U M.

XIV. De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis. 190

XV. Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili. 193

XVI. Quòd verum solatium in solo Deo est querendum. 197

XVII. Quòd omnis sollicitudo in Deo statuenda sit. 199

XVIII. Quòd temporales miseriae exemplo Christi æquanimiter sint ferendæ. 201

XIX. De tolerantia injuriarum; & quis verus patiens probetur. 204

XX. De Confessione propriæ infirmitatis, & hujus vitæ miseriis. 207

XXI. Quòd in Deo, super omnia bona & dona,, requiescendum est. 211

XXII. De recordatione multiplicium beneficiorum Dei. 217

XXIII. De quatuor, magnam
T 7 im-

I N D E X

- importantibus pacem. 221
- XXIV.** De evitatione curiosæ in-
quisitionis, super alterius vita.
225
- XXV.** In quibus firma pax cor-
dis, & verus profectus consi-
stet. 227
- XXVI.** De eminentia liberæ men-
tis, quam supplex oratio magis
mereatur, quàm lectio. 230
- XXVII.** Quòd privatus amor à
summo Bono maximè retar-
dat. 232
- XXVIII.** Contra linguas obtre-
ctatorum. 236
- XXIX.** Qualiter, instanti tribula-
tione, Deus invocandus est, &
benedicendus. 237
- XXX.** De divino petendo auxilio,
& confidentia recuperandæ
gratiæ. 239
- XXXI.** De abnegatione sui & ab-
dicatione omnis turpitudinis.
248
- XXXII.**

C A P I T U L U M.

XXXIII. De instabilitate cordis & de intentione finali ad Deum habenda. 251

XXXIV. Quòd amanti sapit Deus super omnia, & in omnibus. 253

XXXV. Quòd non est securitas à tentatione, in hac vita. 256

XXXVI. Contra vana hominum judicia. 259

XXXVII. De pura & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem. 261

XXXVIII. De bono regimine in externis, & recursu ad Deum in periculis. 264

XXXIX. Quòd homo non sit importunus in negotiis. 266

XL. Quòd homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest. 267

XLI. De contemptu omnis temporalis honoris. 271

XLII.

- XLII.** Quòd pax non est ponenda in hominibus. 273
- XLII.** Contra vanam & secularem scientiam. 274
- XLIV.** De non attrahendo sibi res exteriores. 277
- XLV.** Quòd omnibus non est credendum : & de facili lapsu verborum. 279
- XLVI.** De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula. 283
- XLVII.** Quòd omnia gravia pro æterna vita sunt toleranda. 288
- XLVIII.** De die æternitatis & hujus vitæ angustis. 291
- XLIX.** De desiderio æternæ vitæ : & quanta sint certantibus bona promissa. 296
- L.** Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre. 303
- LI.** Quòd humilibus insistendum est operibus, cùm deficitur à summis. 309
- LII.**

C A P I T U M.

- LII.** Quòd homo non reputet
se consolatione dignum, sed
magis verberibus. 311
- LIII.** Quòd gratia Dei non misce-
tur terrena sapientibus. 315
- LIV.** De diversis moribus natu-
ræ & gratiæ. 318
- LV.** De corruptione naturæ &
efficacia Gratia Divinæ. 325
- LVI.** Quòd nos ipsos abnegare,
& Christum imitari debemus
per crucem. 330
- LVII.** Quòd homo non sit nimis
dejectus, quando in aliquos
labitur defectus. 334
- LVIII.** De altioribus rebus & oc-
cultis judiciis Dei non scrutan-
dis. 337
- LIX.** Quòd omnis spes & fiducia
in solo Deo est figenda 345

LIBER QUARTUS.

- CAP. I. **C**um quanta reverentia Christus sit suscipiendus. 350
- II. Quòd magna bonitas & charitas Dei, in Sacramento, homini exhibetur. 360
- III. Quòd utile sit sæpe communicare. 365
- IV. Quòd multa bona præstentur devotè communicantibus. 369
- V. De dignitate Sacramenti & statu sacerdotali. 375
- VI. Interrogatio de exercitio ante Communionem. 378
- VII. De discussione propriæ conscientiae, & emendationis profito. 379
- VIII. De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione. 381
- IX.

C A P I T U L U M.

- IX.** Quòd nos & omnia nostra
Deo debemus offerre, & pro
omnibus orare. 385
- X.** Quòd sacra Communio de
facili non est relinquenda. 380
- XI.** Quòd Corpus Christi, &
sacra Scriptura, maximè sunt
animæ fidei necessaria. 385
- XII.** Quòd magnâ diligentia se
debeat communicaturus Chri-
sto præparare. 393
- XIII.** Quòd toto corde anima de-
vota Christi unionem in Sacra-
mento affectare debet. 397
- XIV.** De quorundam devoto-
rum ardenti desiderio ad Cor-
pus Christi. 400
- XV.** Quòd gratia devotionis,
humilitate, & suiipsius abne-
gatione acquiritur. 403
- XVI.** Quòd necessitates nostras
Christo aperire, & ejus grati-
am postulare debemus. 407

XVII.

INDEX CAPITUM.

XVII. De ardenti amore & vehementi affectu suscipiendi Christum. 409

XVIII. Quòd homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei. 414

F I N I S.

